

CONSILIUM

LT

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA

TARYBOS GENERALINIS SEKRETORIATAS

2009

Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės
užsienio reikalams ir saugumo
politikai metinis pranešimas
Europos Parlamentui dėl pagrindinių BUSP
aspektų ir esminių pasirinkimų

BUSP

ATASKAITOS

Photo : © European Union, 2010

2010 M. BIRŽELIO

2009

Sjungos vyriausiosios įgaliotinės
užsienio reikalams ir saugumo politikai metinis
pranešimas Europos Parlamentui dėl pagrindinių
BUSP aspektų ir esminių pasirinkimų

BUSP

Internete galima rasti daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą. Jos galima rasti naudojantis serveriu „Europa“, kurio adresas yra <http://europa.eu>.

Bibliografiniai duomenys pateikiami leidinio pabaigoje.

ISBN 978-92-824-2755-2

ISSN 1831-9084

doi:10.2860/34581

© Europos Sąjunga, 2010 m.

Printed in Belgium

TURINYS

I DALIS. ŽVELGIANT Į 2009 M.	6
A. GRĖSMIŲ IR PASAULINIŲ UŽDAVINIŲ SPRENDIMAS	6
1. Masinio naikinimo ginklų platinimas ir jų siuntimo į taikinį priemonės	6
2. Įprastiniai ginklai.....	8
3. Terorizmas	10
4. Energetinis saugumas.....	11
5. Klimato kaita ir saugumas	13
B. REGIONINIAI KONFLIKTAI IR NESTABILI PADĖTIS	15
1. Artimieji Rytai	15
2. Azija16	
3. Afrika.....	18
4. Lotynų Amerika.....	20
C. STABILUMO EUROPOJE IR UŽ JOS RIBŲ KŪRIMAS	21
1. Europos perspektyva kaip stabilumo pagrindas.....	21
2. Tvirtesnis bendradarbiavimas su kaimyninėmis šalimis	26
3. Krizių ir užsitęsusių konfliktų sprendimas kaimyninėse šalyse	27
D. DALYVAVIMAS KURIANT VEIKSMINGESNĮ DAUGIAŠALIŠKUMĄ	32
1. Veikla daugiašalėse sistemose	32
2. Regionų politinės atsakomybės stiprinimas	36
E. DEMOKRATIJOS, ŽMOGAUS TEISIŲ IR TEISINĖS VALSTYBĖS PRINCIPŲ PROPAGAVIMAS	41
1. Žmogaus teisės ir lyčių aspekto integravimas	43
2. Žmogaus teisės BUSP srityje.....	43
3. Žmogaus teisės BSGP srityje.....	47
4. Kova su nebaudžiamumu	48
F. PARTNERYSTĖS SKATINIMAS VISAME PASAULYJE	50
Santykių su strateginiais partneriais sutvirtinimas	50
Jungtinės Amerikos Valstijos.....	50
Rusijos Federacija	51
Kinija	52
Indija	54
Meksika.....	55
Brazilija.....	55
Japonija	56
Kanada	57
Pietų Afrika	57

G. DAUGIAU VEIKSMINGUMO, PAJĖGUMŲ IR NUOSEKLUMO.....	58
1. Konfliktų prevencija	58
2. BSGP stiprinimas.....	59
3. BSGP įvairinimas	65
4. Daugiau darnumo ir veiksmingumo	69
 II DALIS. ŽVELGIANT Į 2010 M.....	71
 I PRIEDAS. Legal acts in the CFSP area	81
 II PRIEDAS. Appearances by representatives of the Council in the European Parliament in the field of CFSP/ESDP in 2009	94
 III PRIEDAS. CFSP budget 2009 - commitment appropriations	103

IVADAS

2009 m. metiniame pranešime pateikiami pagrindiniai bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) aspektai ir esminiai pasirinkimai pirmininkaujant Čekijai ir Švedijai. Antroje pranešimo dalyje apžvelgiami būsimi 2010 m. iššūkiai.

2009 m. tarptautinių reikalų arenoje dominavo tarptautinės bendruomenės reagavimas į ekonomikos ir finansų krizę. Energetinis saugumas tebebuvo daugelio Europos Sąjungai iškilusių geostrateginių iššūkių pagrindas. Svarbūs ES užsienio reikalų darbotvarkės klausimai taip pat buvo regioniniai konfliktai Artimuosiuose Rytuose, Jemene, Afganistane / Pakistane, Somalyje ir Europos kaimyninėse šalyse. ES ir toliau remėsi Europos perspektyva kaip stabilumo garantu, tvirčiau bendradarbiaudama su kaimynais vykdydama Europos kaimynystės politiką. Šis bendradarbiavimas įgavo formą pradėjus Rytų partnerystę ir tęsiant su Viduržemio jūros šalių sąjunga susijusį darbą. Metai baigėsi daugiašales pastangas klimato kaitos srityje vainikuojant kukliais rezultatais.

Bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP)¹ srityje ES tęsė trijų karinių operacijų ir devynių civilinių misijų dislokavimą pasaulyje platesnės tarptautinės bendruomenės labui. EULEX Kosovo, iki šiol didžiausia ES teisinės valstybės misija, įsteigta Bendraisiais veiksmais 2008/124/CFSP², pradėjo veikti visu pajėgumu: visame Kosove dislokuota maždaug 1700 policijos pareigūnų, teisėjų, prokurorų bei muitinės pareigūnų iš įvairių pasaulio šalių ir apie 1000 vietinių darbuotojų.

Gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, paskutinį 2009 m. mėnesį pradėta nauja ES užsienio reikalų vykdymo tvarka. Politikos ir jos įgyvendinimo priemonės sutelkusi ties viena bendra vyriausiojo įgaliotinio institucija, Europa sustiprino savo gebėjimus siekti užsienio politikos tikslų.

2009 m. pirmininkaujanti valstybė narė ir vyriausiasis įgaliotinis reguliariai konsultavosi su Europos Parlamentu (EP) BUSP veiklos klausimais ir jį informavo apie šią veiklą, o kasdienės veiklos lygiu tai atliko Tarybos generalinio sekretoriato vyresnieji pareigūnai³.

Pagal naują institucinę tvarką EP toliau atliks visapusišką vaidmenį Sąjungos išorės veiksmų srityje. Laikantis 36 straipsnio nuostatų, vyriausiasis įgaliotinis, kuris pakeitė pirmininkaujančią valstybę narę, vadovavusią veiklai BUSP/BSGP srityje, reguliariai konsultuosis su EP dėl pagrindinių BUSP ir BSGP aspektų bei esminių pasirinkimų ir jį informuos apie šių politikos sričių raidą. Be to, vyriausiasis įgaliotinis užtikrins, kad būtų tinkamai atsižvelgiama į EP nuomonę. Du kartus per metus EP rengs debatus apie pažangą įgyvendinant BUSP, įskaitant BSGP.

¹ Iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo vadinta Europos saugumo ir gynybos politika (ESGP).

² OL L 42, 2008 2 16, p. 92.

³ Žr. Tarybos atstovų vizitų į EP BUSP/ESGP klausimais 2009 m. sąrašą, pateikiamą 1 priede.

Ir toliau bus reguliariai konsultuojamasi su EP dėl BUSP veiklos poveikio biudžetui, įskaitant civilinių BSGP operacijų ir ES specialiųjų įgaliotinių einamųjų išlaidų finansavimą.

Šis pranešimas pateikiamas EP laikantis 2006 m. gegužės 17 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo G skirsnio 43 punkto. Šiame pranešime tik aprašoma BUSP veikla. Tam tikrais atvejais ir jei būtina siekiant pateikti išsamią veiklos apžvalgą, daroma nuoroda į veiksmus, nepatenkančius į Europos Sąjungos sutarties V antraštinės dalies taikymo sritį. Šiuo pranešimu papildomas metinio pranešimo apie ES veiklos pažangą, pateikiamą EP pagal ES sutarties 4 straipsnį⁴, skyrius apie išorės santykius.

⁴ Nicos sutarties 4 straipsnis.

I DALIS. ŽVELGIANT Į 2009 M.

A. GRĖSMIŲ IR PASAULINIŲ UŽDAVINIŲ SPRENDIMAS⁵

2009 m. parodė, kad ES susiduria su sudėtingais ir tarpusavyje susijusiais pasaulinio masto iššūkiais. Svarbiais ES darbotvarkės klausimais išliko kova su masinio naikinimo ginklų platinimu ir kova su terorizmu, o vis daugiau dėmesio skirta saugumo grėsmei, kylančiai dėl klimato kaitos ir energijos tiekimo.

1. Masinio naikinimo ginklų platinimas ir jų siuntimo į taikinį priemonės⁶

2009 m. ES toliau aktyviai veikė daugiašaliuose forumuose remdamasi 2003 m. ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategija ir vadovaudamasi naujomis Europos Sąjungos veiksmų kryptimis kovojant su masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį sistemų platinimu. ES toliau rėmė atitinkamų tarptautinių sutarčių ir kitų dokumentų visuotinio taikymo ir visapusiško jų įgyvendinimo skatinimą. Irano branduoliniai siekiai tebėra rimta grėsmė saugumui ir ES toliau atliko svarbų vaidmenį sprendžiant šį klausimą. Šaulių ir lengvieji ginklai, kiti įprastiniai ginklai ir ginklų embargas tebebuvo svarbūs ES darbotvarkės klausimai.

Iranas neadekvačiai reagavo į naujas generalinio sekretoriaus-vyriausiojo įgalotinio pastangas, kurias jis dėjo kartu su Kinija, Prancūzija, Vokietija, Rusijos Federacija, JK ir JAV, įtraukti Iraną į prasmingas derybas. Todėl, ėmusis dvejopų poveikio priemonių, buvo vėl pradėtos diskusijos dėl galimų sankcijų.

Be to, kad ES lygiu buvo formalizuojami JT ST rezoliucijomis nustatytas embargas ir apribojimai, ES taip pat patvirtino dvejopo naudojimo prekių, kurių eksportui į Iraną reikia leidimo, išsamų sąrašą. ES bendras siekis išlieka ilgalaikių, pasitikėjimu ir bendradarbiavimu grindžiamų santykių su Iranu kūrimas.

Vadovaudamasi ES užsienio ir saugumo politikos Rytų Azijoje gairėmis, ES toliau prisidėjo prie taikos ir stabilumo palaikymo Korėjos pusiasalyje ir ypatingą svarbą teikė pažangai regiono stabilumo ir masinio naikinimo ginklų neplatinimo, visų pirma branduolinio ginklo atsisakymo, klausimams. ES ne kartą pareiškė tvirtai remianti Šešių šalių derybų procesą ir skatino abi Korėjas susitaikyti. Ji patikslino Bendrąją poziciją dėl Šiaurės Korėjos (KLDK) ir ryžtingai įgyvendino JT ST rezoliuciją 1874, kuria pasmerkiamas 2009 m. gegužės mėn. KLDK įvykdytas branduolinis bandymas ir nustatomos naujos sankcijos.

Kaip ir 2008 m., masinio naikinimo ginklų neplatinimas taip pat buvo nagrinėjamas plėtojant sutartimis nustatytus ES ir trečiųjų valstybių santykius. 2009 m. su Kinija, Pietų Korėja, Centrinės Amerikos valstybėmis ir Libija buvo preliminariai susitarta dėl masinio naikinimo ginklų neplatinimo sąlygų, o derybose su Rusija, Vietnamu, Tailandu, Singapūru ir Filipiniais buvo pasiekta nemaža pažanga.

⁵ 2009 m. vasario 19 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl pagrindinių bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) aspektų ir esminių pasirinkimų 2007 m., pateiktą Europos Parlamentui taikant 2006 m. gegužės 17 d. Tarpinstitucinio susitarimo G skirsnio 43 punktą (2008/2241 (INI)) (P6_TA-PROV(2009)0074).

⁶ 2009 m. balandžio 24 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl branduolinių ginklų neplatinimo ir Sutarties dėl branduolinių ginklų neplatinimo ateities (2008/2324(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0333).

ES taip pat toliau teikė politinę ir finansinę paramą organizacijoms, sprendžiančioms masinio naikinimo ginklų neplatavimo klausimus. Vienas iš pavyzdžių – naujas 2009 m. liepos mėn. priimtas Tarybos sprendimas, remiantis sėkminga ES ir Cheminio ginklo uždraudimo organizacijos (OPCW) bendradarbiavimo patirtimi. ES toliau siekė, kad būtų visuotinai taikoma Cheminio ginklo uždraudimo sutartis. Toliau remta Tarptautinė atominės energijos agentūros (TATENA) Vienoje veikla. ES tebėra pagrindinė branduolinės saugos fondo rėmėja. Pradėtos diskusijos dėl projektų, skirtų paramai TATENA, atnaujinimo.

Sprendama biologinių ginklų keliamos grėsmės klausimus, ES parengė du Bendrųjų veiksmų dokumentus: vieną – dėl paramos Biologinių ginklų konvencijai, o kitą – dėl paramos Pasaulio sveikatos organizacijai vykdančiai biologinio saugumo ir biologinės saugos veiklą. Atsižvelgdama į 2003 m. ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją, Naujas veiksmų kryptis ir į JT ST rezoliucijos 1540 reikalavimus, 2009 m. gegužės 5 d. ES priėmė sugriežtintą reglamentą dėl dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimo, kuris įsigaliojo 2009 m. rugpjūčio 27 d.

Šiuo nauju reglamentu ne tik nustatoma eksporto kontrolė, bet, kaip aišku iš pavadinimo, juo Sąjungos lygiu kontroliuojamas dvejopo naudojimo prekių perdavimas, atitinkamos tarpininkavimo paslaugos ir tranzitas.

ES taip pat pradėjo įgyvendinti Tarybos sprendimą, kuriuo remiamas Hagos elgesio kodeksas – vienintelis tarptautinis dokumentas, kuriame nagrinėjamas raketų – pirminės masinio naikinimo ginklų siuntimo į taikinį priemonės – klausimas. ES siekia sustiprinti Hagos elgesio kodekso veikimą ir užtikrinti jo visuotinį taikymą. Todėl itin svarbu informuoti prie šio kodekso neprisijungusias valstybes.

2. Įprastiniai ginklai

Šaulių ir lengvieji ginklai

2009 m. ES toliau kėlė šaulių ir lengvųjų ginklų klausimą visuose daugiašaliuose forumuose ir vedama politinį dialogą su trečiosiomis šalimis pagal ES šaulių ir lengvųjų ginklų strategiją.

2009 m. toliau buvo plėtojama ES iniciatyva, skirta kovai su nelegalia prekyba ginklais naudojant oro transportą, ir pradėtos nagrinėti galimybės apie tai diskutuoti su trečiosiomis šalimis. ES toliau siekė įgyvendinti šaulių ir lengvųjų ginklų bei šaudmenų pertekliaus sunaikinimo Ukrainoje projektą ir parengė naują Tarybos sprendimą dėl atsargų valdymo, ginklų rinkimo bei registravimo, pranešimo apie ginklų perdavimą ir jų pertekliaus sunaikinimo Vakarų Balkanuose. Taip pat buvo pradėtas rengti naujas Tarybos sprendimas, kuriuo remiamas JT veiksmų programos dėl šaulių ir lengvųjų ginklų įgyvendinimas, rengiantis 2012 m. peržiūros konferencijai.

Be to, ES ne tik tęsė projektus šaulių ir lengvųjų ginklų srityje, siekdama padėti vykdyti Centrinės Amerikos šaulių ir lengvųjų ginklų kontrolės programą (CASAC) ar padėti tokioms regioninėms institucijoms Afrikoje kaip Vakarų Afrikos valstybių ekonominė bendrija, Centrinės Afrikos valstybių ekonominė bendrija ar Rytų Afrikos bendrija, bet ir pradėjo vykdyti projektą pagal Stabilumo priemonę, kuriuo remiama kova su neteisėtu šaunamųjų ginklų ir šaudmenų kaupimu bei nelegalia prekyba jais Afrikoje, tam pasitelkiant Regioninį šaulių ir lengvųjų ginklų centrą (RECSA).

2008 m. priėmusi Tarybos išvadas šiuo klausimu, ES pradėjo šaulių ir lengvųjų ginklų klausimus aktyviai nagrinėti palaikydama santykius su trečiosioms šalimis, be kita ko, į atitinkamus susitarimus su trečiosiomis šalimis įtraukdama straipsnį dėl šaulių ir lengvųjų ginklų. 2009 m. su Kinija, Pietų Korėja, Centrinės Amerikos valstybėmis ir Libija buvo preliminariai susitarta dėl šaulių ir lengvųjų ginklų nuostatų, o derybose su Rusija, Vietnamu, Tailandu, Singapūru ir Filipiniais buvo pasiekta nemaža pažanga šioje srityje. Taip pat buvo pradėta rengtis ES ir Kinijos dialogui šalių ir lengvųjų ginklų klausimais. ES taip pat padėjo Afrikos Sąjungai parengti AS šaulių ir lengvųjų ginklų strategiją, kuri galėtų būti priimta 2010 m.

Eksporto kontrolė

Įprastinių ginklų eksporto srityje valstybės narės toliau siekė suvienodinti savo eksporto kontrolės politiką, pademonstruodamos ryžtą užkirsti kelią karinių technologijų ir įrangos, kuri gali būti panaudota nepageidautiniais tikslais, pavyzdžiui, vidinėms represijoms ar tarptautinei agresijai, ar regiono stabilumui sutrikdyti, eksportui. Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP, kaip išsamiausio tarptautinio ginklų eksporto kontrolės režimo dokumento, įgyvendinimas sustiprėjo dėl suderintos informavimo veiklos ir 2009 m. vasario mėn. atnaujinus ES bendrąjį karinės įrangos sąrašą.

Pasauliniu lygiu ES toliau remia derybas dėl Sutarties dėl prekybos ginklais. ES valstybės narės aktyviai dalyvavo dviejuose 2009 m. surengtuose Atviros darbo grupės dėl Sutarties dėl prekybos ginklais susitikimuose ir balsavo už naują JT GA rezoliuciją, kuria nustatomi derybų dėl Sutarties dėl prekybos ginklais metmenys, kurios įvyks 2012 m. JT konferencijoje. 2009 m. Taryba taip pat priėmė ir įgyvendino Tarybos sprendimą, kuriuo propaguojamas Sutarties dėl prekybos ginklais procesas, kurį sudaro šeši regioniniai seminarai, į kuriuos pakviesta daugiau nei 120 šalių.

3. Terorizmas

2009 m. ES terorizmo grėsmės klausimą nagrinėjo Jungtinėse Tautose, taip pat palaikydama santykius su trečiosiomis šalimis, vadovaudamasi principu, kad veiksmingos kovos su terorizmu priemonės ir žmogaus teisių, pagrindinių laisvių ir teisinės valstybės apsauga yra vienas kitą papildantys ir stiprinantys tikslai.

2009 m. bendradarbiavimas su Jungtinėmis Valstijomis kovos su terorizmu srityje sustiprėjo tiek formos, tiek turinio požiūriu, kadangi toliau vyko ES ir JAV politinis dialogas aukščiausiu lygiu ir dialogas techniniais klausimais darbinio lygiu. ES palankiai įvertino Prezidento B. Obama raginimą uždaryti Gvantanamo sulaikymo centrą ir nusprendė reaguoti teigiamai, remdamasi prielaida, kad esminiai politiniai klausimai bus sprendžiami atliekant platesnę politikos peržiūrą. Birželio 4 d. ES teisingumo ir vidaus reikalų ministrai nustatė „palankią sistemą“, įskaitant keitimosi informacija mechanizmą, pagal kurį tos valstybės narės, kurios norės priimti sulaikytuosius asmenis iš Gvantanamo, galės tai daryti, tuo pačiu informuodamos ES ir Šengeno partneres.

2009 m. birželio 15 d. buvo paskelbtas ES ir JAV bendras pareiškimas, kuriame numatoma transatlantinė bendradarbiavimo kovos su terorizmu srityje sistema, grindžiama bendromis vertybėmis, teisinės valstybės principu, tarptautine teise ir žmogaus teisėmis.

Sustiprintas politinis dialogas su trečiosiomis valstybėmis dėl pajėgumų stiprinimo. Terorizmo (tarptautinių aspektų) darbo grupės (COTER) trejeto susitikimuose vyko diskusijos su JAV, Rusija, Kanada, Australija, Pakistanu, Jemenu ir kt. Pagrindinė finansinė priemonė, kuria remiamos trečiųjų šalių pastangos užkirsti kelią terorizmui ir su juo kovoti yra Stabilumo priemonė.

Pietų Azija, ypač Pakistanas ir Afganistanas, Sahelio regionas, Jemenas ir Somalis tebėra tarp aktualių ES kovos su terorizmu darbotvarkės klausimų.

Viena iš prioritetinių ES kovos su terorizmu strategijos sričių yra prevencija, o šioje srityje – kova su radikalizmu ir verbavimu, ne tik ES viduje, bet ir kitose šalyse.

Kovos su terorizmu žmogaus teisių aspektai buvo keliami įvairiuose 2009 m. įvykusių dialogų ir konsultacijų žmogaus teisių klausimais susitikimuose, o ES naudojami progomis pabrėžti savo partneriams, kad būtina užtikrinti, jog teisinės valstybės principas būtų esminis kovos su terorizmu strategijos principas.

4. Energetinis saugumas⁷

Mūsų galimos ir dabartinės silpnybės energijos tiekimo srityje itin išryškėjo 2009 m. pradžioje, kilus Rusijos ir Ukrainos ginčui dėl dujų. Pagal BUSP energetinio saugumo aspektai buvo toliau stiprinami ES palaikant dvišalius santykius su partneriais ir vykdant regionines strategijas.

Mūsų santykiai su Rusijos energetikos srityje pasižymi stipria tarpusavio priklausomybe. Rusija yra pagrindinė ES išorinė energijos tiekėja, o ES yra didžiausia Rusijos angliavandenilių vartotoja. Tačiau pasikeitus Rusijos santykiams su kaimyninėmis šalimis energetikos srityje, nuo 2007 m. sausio mėn. įvyko daug dvišalių ginčų. Rusijos ir Ukrainos ginčas dėl dujų 2009 m. sausio mėn. turėjo ypatingai rimtų padarinių ES piliečiams ir įmonėms, taip pat paskatino ES parengti reikiamas priemones energetiniam saugumui pagerinti (šiuos pasiūlymus dabar nagrinėja valstybės narės ir Europos Parlamentas). Šios kritinės situacijos taip pat parodė, kad reikia skaidrių ir prognozuojamų santykių energetikos srityje. Tikimasi, kad prie tiekimo sutrikimų rizikos sumažinimo prisidės 2009 m. lapkričio 16 d. pasirašytas ES ir Rusijos išankstinio įspėjimo mechanizmas energetikos srityje.

Apgailėstaujama, kad Rusija 2009 m. liepos mėn. paskelbė pasitraukianti iš Energetikos chartijos sutarties (nuo 2009 m. spalio mėn.). Susitikimuose su Rusija ES ne kartą pabrėžė bendros tarptautinės teisinės sistemos svarbą investicijų apsaugai, tranzitui ir prekybai energetikos produktais. ES yra pasiryžusi užtikrinti, kad Energetikos chartijos sutarties principai būtų įtvirtinti naujame ES ir Rusijos susitarime, dėl kurio šiuo metu yra deramasi.

⁷ 2009 m. rugsėjo 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl energetinio saugumo (Nabucco ir Desertec) (P7_TA-PROV(2009)0021).

2009 m. balandžio mėn. pasirašyta bendra deklaracija su Baltarusija dėl energijos, o 2009 m. gruodžio mėn. buvo priimtas politinis susitarimas, pagal kurį Moldovos Respublika ir Ukraina tapo Energetikos bendrijos narėmis. 2009 m. ES kartu su tarptautinėmis finansų įstaigomis pasiūlė paramą Ukrainos dujų tranzito tinklo modernizavimui, Ukrainos dujų sektoriaus reformai ir dujų pirkimui. Energetikos klausimai buvo aptarti su Rytų šalimis partnerėmis Rytų partnerystės energetinio saugumo platformoje.

Buvo tęsiamos dvišalės diskusijos su Alžyru ir Libija, o 2008 m. gruodžio mėn. su Egiptu buvo pasirašytas Susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo energetikos srityje, o 2009 m. buvo sėkmingai deramasi dėl Susitarimo memorandumo dėl bendradarbiavimo energetikos srityje su Iraku (pasirašytas 2010 m. sausio mėn.). Viduržemio jūros regione pasibaigė pirmasis *Euromed* energetikos reguliavimo institucijų (*Medreg*) bendradarbiavimo etapas; jame dalyvauja septynios Arabų šalys, Izraelis, Palestina ir Turkija, o jo rezultatai bus nagrinėjami per antrąjį etapą, kuris prasidės 2010 m. 2008 m. vėl buvo pradėtas trišalis ES, Izraelio ir Palestinos savivaldos bendradarbiavimas energetikos srityje, tačiau buvo sustabdytas dėl krizės Gazoje. Tačiau ir toliau bus siekiama įsteigti bendrą energetikos biurą ir sudaryti palankesnes sąlygas bendro intereso projektams, pavyzdžiui, bendram Izraelio ir Palestinos projektui „Saulės energija siekiant taikos“. 2009 m. užbaigta ES finansuota studija projektui „Saulės energija siekiant taikos“ paremti.

Viena iš prioritetinių ES strategijos dėl Vidurinės Azijos sričių – energijos perdavimo jungčių stiprinimas. Siekiant plėtoti tiesioginį kelią iš Vidurinės Azijos šalių į ES, o tai bendras abiejų šalių interesas, svarbūs elementai yra 2009 m. gegužės mėn. įvykęs Prahos aukščiausio lygio susitikimas dėl pietinio koridoriaus ir Tarpvyriausybinių susitarimas dėl *Nabucco*. Rengiamas koncepcijos dokumentas dėl bendradarbiavimo su Uzbekistanu energetikos klausimais.

5. Klimato kaita ir saugumas

Europos Vadovų Tarybos ataskaitoje⁸, kurią 2008 m. kovo mėn. pateikė generalinis sekretorius-vyriausiasis įgaliotinis ir Europos Komisija, aprašoma, kaip klimato kaita, stiprindama esamą įtampą nestabiliose ar nefunkcionaliose valstybėse, gali didinti grėsmę, dažnėjant ekstremaliems klimato reiškiniams, mažėjant krituliams bei javų derliui ir kylant jūros lygiui. 2009 m. suintensyvėjo šio dokumento rekomendacijų ir rekomendacijų dėl tolesnės veiklos⁹, kurias 2008 m. gruodžio mėn. pateikė generalinis sekretorius-vyriausiasis įgaliotinis, įgyvendinimas.

Priėmus 2008 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadas, 2009 m. gruodžio mėn. Užsienio reikalų tarybai buvo pateikta išsami „bendra pažangos ataskaita“¹⁰ ir rekomendacijos dėl tolesnės veiklos, susijusios su klimato kaita ir tarptautiniu saugumu“, kurioje akcentuotas pastarųjų metų darbas klimato kaitos ir tarptautinio saugumo srityje. Buvo atliktos keturios studijos (regioniniai scenarijai), kuriuose nagrinėti klimato kaitos ir tarptautinio saugumo klausimai Pietvakarių Azijoje, Pietryčių Azijoje, Vidurio Amerikoje ir Indijos bei Ramiojo vandenyno salų valstybėse. Šiuose tyrimuose išsamiai nagrinėjami potencialūs padariniai saugumui atitinkamose teritorijose; jie turėtų suteikti pagrindą mūsų svarstymams, kaip plėtojamas prisitaikymas prie klimato kaitos ir klimato kaitos rizikos valdymas šiuose regionuose.

⁸ Plg. „Klimato kaita ir tarptautinis saugumas“ (Tarybos dok. 7249/08).

⁹ Plg. „Klimato kaita ir saugumas. Vyriausiojo įgaliotinio rekomendacijos dėl tolesnės veiklos, susijusios su vyriausiojo įgaliotinio ir Komisijos ataskaita dėl klimato kaitos ir tarptautinio saugumo“ (Tarybos dok. 16994/1/08 REV1).

¹⁰ Bendra pažangos ataskaita ir rekomendacijos Tarybai dėl tolesnės veiklos, susijusios su klimato kaita ir tarptautiniu saugumu (Tarybos dok. 16645/09).

Užsienio reikalų taryba patvirtino atskaitą ir joje pateikiamas rekomendacijas, pareikšdama, kad klimato kaita ir jos padariniai tarptautiniam saugumui yra ES platesnės klimato kaitos klausimų darbotvarkės dalis ir tam skiriamos didelės Sąjungos pastangos. Nemažai pažangos pasiekta didinant ES gebėjimus išankstinio įspėjimo, analizės ir atsako į klimato sukeltus padarinius tarptautiniam saugumui srityje, integruojant šį klausimą į įvairių Tarybos generalinio sekretoriato skyrių darbą kartu išsamiai koordinuojant Komisijos tarnybų veiklą.

Šis klausimas tapo neatsiejama politinio dialogo darbotvarkės su trečiosiomis šalimis, įskaitant JAV, Rusiją, Indiją, Japoniją ir Kiniją, dalimi. Neformalios konsultacijos taip pat vyko su tarptautinėmis ir regioninėmis organizacijomis, *inter alia*, JT, ESBO, NATO ir ASEAN regioniniu forumu, siekiant pasirengti debatams klimato kaitos klausimais rengiantis deryboms Kopenhagos klimato kaitos konferencijoje.

2009 m. birželio mėn., vadovaujant ES, JT Generalinėje Asamblėjoje (JT GA) buvo vieningai sutarta dėl rezoliucijos¹¹, kurioje *išreiškiamas gilus susirūpinimas galimais klimato kaitos padariniais saugumui* ir prašoma JT Generalinio Sekretoriaus pateikti ataskaitą¹² šia tema 64-ojoje JT Generalinėje Asamblėjoje. ES prisidėjo rengiant ataskaitą, kuri buvo pristatyta 2009 m. rugsėjo mėn. ir dėl kurios prasidėjo debatai atitinkamuose JT organuose ir tarp jų.

¹¹ JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija A/63/281.

¹² JT Generalinio Sekretoriaus ataskaitą dėl klimato kaitos ir jos galimų padarinių saugumui, A/64/350.

B. REGIONINIAI KONFLIKTAI IR NESTABILI PADĖTIS

ES ir jos piliečių saugumui rimtą grėsmę tebekelia vykstantys ir nauji regioniniai konfliktai bei padėtis nestabiliose valstybėse. Šių konfliktų priežastys yra daugialypės, todėl reikia daugialypio ES atsako, kartu su kitomis pasaulio šalimis ir daugiašalėmis ir (arba) regioninėmis organizacijomis. Be to, nestabilios ir konfliktų apimtos šalys lėčiau daro pažangą siekiant Tūkstantmečio vystymosi tikslų.

1. Artimieji Rytai^{13 14}

Du pagrindiniai 2009 m. įvykę Izraelio ir Palestinos konflikto įvykiai buvo konfliktas Gazoje, prasidėjęs paskutinėmis 2008 m. dienomis ir pasibaigęs 2009 m. sausio 18 d., kai ir Izraelis, ir *Hamas* vienašališkai paskelbė nutraukiantys ugnį, ir Prezidento B. Obama vadovaujamos naujos JAV administracijos tęsiamos pastangos vėl pradėti abiejų šalių derybas per Specialųjį pasiuntinį G. Mitchell.

ES toliau teikė paramą Palestinos valstybės kūrimui, be kita ko, per BSGP misiją (žr. toliau). Atrodo, kad šios pastangos davė teigiamų rezultatų, Vakarų Krante pastebėtas ekonomikos augimas, be kita ko, ir dėl Izraelio veiksmų sušvelninti judėjimo apribojimus. Tačiau išlieka rimtas susirūpinimas dėl padėties, visų pirma dėl tebevykdomos įsikūrimo veiklos, padėties Rytų Jeruzalėje ir atvykimo į Gazą ir išvykimo iš jos tvarkos. Susirūpinimą taip pat toliau kelia tai, kad vidaus susitaikymo procesas Palestinoje pateko į aklavietę.

Pastangos normalizuoti Libano ir Sirijos santykius 2009 m. gali prisidėti prie padėties regione pagerėjimo. Ilgalaikiu laikotarpiu ES galėtų pasiūlyti pagalbą ir patirtį nustatant sienas tarp šių dviejų valstybių, o konkrečiau – atliekant sienos demarkaciją ir delimitaciją bei užtikrinant jos apsaugą. ES pradėjo teikti paramą Libanui, Sirijai ir Jordanijai, kad padėtų šių šalių vyriausybėms įveikti naštą, atsiradusią dėl didelio pabėgėlių iš Irako skaičiaus.

ES baigė rengti Asociacijos susitarimą su Sirija ir pasiūlė jį pasirašyti 2009 m. spalio mėn. Sirija dar nedavė sutikimo, pareikšdama, kad jai reikia daugiau laiko galimam šio susitarimo poveikiui išnagrinėti. Tikimasi, kad jis bus pasirašytas 2010 m.

Reaguodama į didėjančią nestabilumą Jemene 2009 m. ir pripažindama ES saugumo interesus Persijos įlankoje, Taryba patvirtino visapusišką ES požiūrį į Jemeną, kuris apima politinį dialogą, paramą vystymuisi, didesnę dėmesį paramos teikėjų veiklos koordinavimui, gebėjimų stiprinimui, humanitarinei pagalbai, valstybės kūrimui ir didesniam bendradarbiavimui bei paramai kovojant su terorizmu. Šis požiūris bus toliau plėtojamas ir įgyvendinamas kartu su Jemenu ir pagrindiniais tarptautiniais suinteresuotaisiais subjektais 2010 m.

2009 m. lapkričio mėn. ES ir Irakas užbaigė derybas dėl Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo. Pasirašytas ir sudarytas susitarimas bus pirmas teisiškai privalomas ES ir Irako susitarimas.

2. Azija

2009 m. buvo sudėtingi metai Afganistanui ir Pakistanui. Per tuos metus ES suaktyvino savo dalyvavimą, spalio mėn. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių taryboje susitardama dėl *Plano dėl ES veiksmų Afganistane ir Pakistane stiprinimo* ir pradėdama jį įgyvendinti. Šiuo veiksmų planu ES siekia atnaujinti savo įsipareigojimą siekti stabilizuoti regioną, nes įvykiai Pakistane ir Afganistane yra labai susiję. Atnaujintas ES įsipareigojimas raginti Afganistaną bendradarbiauti ir imtis politinės atsakomybės. Šiame procese svarbų vaidmenį atliks regioniniai partneriai, nes siekiant Afganistano ir Pakistano klestėjimo reikia, kad regionas būtų stabilus.

¹³ 2009 m. sausio 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Gazos ruože (P6_TA-PROV(2009)0025).

¹⁴ 2009 m. vasario 18 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl humanitarinės pagalbos Gazos ruožui (P6_TA-PROV(2009)0057).

Veiksmų plano tikslas – stiprinti užsimezגusius strateginius ES ryšius su Pakistanu, be kita ko, pirmąjį 2010 m. pusmetį surengiant antrąjį *ad hoc* aukščiausiojo lygio susitikimą.

ES nusiuntė rinkimų stebėjimo misiją prezidento ir provincijų tarybų rinkimams 2009 m. rugpjūčio mėn. stebėti ir apsvartys galimybes padėti reformuoti rinkimų procesą Afganistane bei nusiųsti kitą rinkimų stebėjimo misiją rengiantis 2010 m. rudenį įvyksiantiems parlamento rinkimams.

Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas civiliniam koordinavimui ir laikydamasi Lisabonos sutarties, nuo 2010 m. balandžio mėn. ES turės vieną atstovybę Afganistane, nes Europos Komisijos delegacija bus sujungta su ES specialiojo įgaliotinio biuru Afganistane.

ES išlaikė daugialypį požiūrį į Birmą (Mianmarą), būtent toliau taikydama ribojamąsias priemones (ir jas sugriežtindama po 2009 m. rugpjūčio mėn. paskelbto verdikto Daw Aung San Suu Kyi) ir tuo pačiu toliau teikdama humanitarinę pagalbą, kaip apibrėžta 2006 m. Bendrojoje pozicijoje, bei toliau palaikydama dialogą ir ryšius su valdžios institucijomis, Azijos ir Europos susitikime ir su ASEAN bei kitomis kaimyninėmis šalimis, taip pat remdama JT pastangas.

Atsižvelgdama į potencialią nestabilumo riziką, kuris, ES nuomone, gali kilti, jei padėtis nepagerės, ir suprasdama, kad ES balsas ir prašymai turėtų būti aiškūs šalies valdžiai, 2009 m. gruodžio mėn. Taryba nusprendė sustiprinti dialogą su karinėmis institucijomis, siekdama propaguoti savo pagrindinį tikslą: pradėti perėjimą prie stabilios demokratijos ir teisinės valstybės principų laikymosi, kuris būtų grindžiamas institucijų ir opozicijos bei etninių grupių dialogu, įtraukiant visus suinteresuotuosius subjektus, ir visų politinių kalinių išleidimu į laisvę, kad būtų galima surengti laisvus ir teisingus rinkimus 2010 m.

ES toliau glaudžiai bendradarbiaus su JT ir tokiais bendraminčiais partneriais kaip JAV, Japonija, Australija, ASEAN valstybės ir kiti.

3. Afrika¹⁵

Afrikos Kyšulyje^{16 17} ES buvo viena iš pagrindinių tarptautinės bendruomenės atstovų, savo veiklą glaudžiai koordinuodama su kitais tarptautiniais partneriais ES buvo viena iš Briuselyje surengtos paramos teikėjų konferencijos dėl pagalbos Somalio saugumo sektoriui organizatorių ir aktyviai rėmė Džibučio susitarimą, kuriame numatomas politinis ir taikus padėtis regione išsprendimas. 2009 m. ES nusprendė aktyviau veikti Somalyje laikydamosi visapusiško požiūrio¹⁸ ir patvirtino politiką Afrikos Kyšulio atžvilgiu, paskelbdama Tarybos išvadas dėl Afrikos Kyšulio¹⁹. ES dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą pratęsdama BSGP operacijos EU NAVFOR Atalanta, kuri yra viena iš pagrindinių tarptautinių kovos su piratavimu operacijų ir atlieka precedento neturinčio masto koordinavimo veiksmus regione, įgaliojimus ir sutikdama įsteigti karinę BSGP misiją, kuri prisidėtų prie Somalio saugumo pajėgų mokymo²⁰. ES pritaria tam, kad pastangos būtų suintensyvinotos Kontaktinėje grupėje dėl piratavimo jūroje prie Somalio krantų.

Vykdamas pastarąją misiją buvo pirmą kartą pasinaudota BSGP tiesiogiai rengiant karybos pagrindų mokymus, remiant ir tobulinant esamą mokymo programą kartu su kitais tarptautiniais partneriais. Ja papildoma kova su piratavimu ir Komisijos platesnio profilio vystymo programos, ši misija atspindi visapusiškesnį požiūrį į krizių valdymo veiklą.

ES toliau stebėjo keturis taikos procesus Didžiųjų ežerų regione. Tam sąlygos buvo palankios, nes 2009 m. pastebėta nemaža pažanga KDR ir Ruandos santykiuose. Taikos procesas rytinėje KDR dalyje yra sudėtingas politinis ir karinis uždavinys. Nepaisant teigiamų pokyčių, šis procesas dar nesibaigė, ypač kiek tai susiję su Ruandos demokratiškos išlaisvinimo pajėgų (FDLR) sukilėlių neutralizavimu ir buvusių Kongo sukilėlių integravimu į KDR ginkluotąsias pajėgas.

Atkreiptinas dėmesys ir į pažangą Burundžio taikos procese. Nacionalinių išlaisvinimo pajėgų (FNL) sukilėlių judėjimas yra nuginkluotas, demobilizuotas ir transformuotas į politinę partiją. Prasidėjo pasirėngimas 2010 m. rinkimų ciklui (vyks prezidento, parlamento ir vietos valdžios rinkimai). Be to, Viešpaties pasipriešinimo armijos (LRA) nusikalstama veikla tebėra rimtas pavojų keliantis veiksnys regione (KDR, Centrinės Afrikos Respublikoje ir Pietų Sudane). Padėtis rytinėje KDR dalyje tebėra viena iš sudėtingiausių humanitarinių krizių pasaulyje, nepaisant vilties teikiančių stabilizacijos perspektyvų.

Tebėra neišspręsto su Sahelio regiono saugumu ir vystymusi susijusios problemos, įskaitant narkotikus, nelegalią migraciją, Al Qaida grupuotes (AQMI), neteisėtą prekybą ginklais ir ginkluotus sukilimus, kartu su tokiomis problemomis kaip neišsivystymas, jaunimo nedarbas (potencialūs kandidatai prisijungti prie sukilėlių ar AQMI), o vystymosi pastangoms trukdo nestabilus saugumas. Rengiama ES iniciatyva, skirta regionui, visų pirma Mauritanijai, Maliui ir, jei įmanoma, Nigeriui, remti. ES iniciatyvos tikslas – suformuoti visapusišką požiūrį, daugiausia dėmesio skiriant vystymuisi, saugumui, gerai valdysenai, pagarbai žmogaus teisėms ir teisei valstybei, pasitelkiant ES priemones ir ES valstybių narių dvišales paramos programas. To siekiant itin svarbu bendradarbiauti su Alžyru, Maroku ir Libija bei regioninėmis ir viso žemyno organizacijomis.

2009 m. staiga pablogėjo politinė ir saugumo padėtis Bisau Gvinėjoje, kai buvo nužudyti kariniai ir politiniai lyderiai, įskaitant Prezidentą. Nepaisant to, rinkimai tęsėsi, ir naujas Prezidentas pradėjo penkerių metų kadenciją rugsėjo mėn. pradžioje. Nuo tada šalyje esama daugiau politinio stabilumo. 2009 m. ES dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą pratęsti BSGP misijos EU SSR GUINEA BISSAU įgaliojimus iki 2010 m. gegužės mėn.

¹⁵ 2009 m. kovo 24 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją „Vieneri metai po Lisabonos aukščiausiojo lygio susitikimo: Afrikos ir Europos partnerystės įgyvendinimas“ (P6_TA-PROV(2009)0151).

¹⁶ 2009 m. sausio 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Afrikos Kyšulyje (P6_TA-PROV(2009)0026).

¹⁷ 2009 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Politinio sprendimo dėl piratavimo prie Somalio krantų (P7_TA-PROV(2009)0099).

¹⁸ Liepos mėn. Tarybos išvadas.

¹⁹ Gruodžio mėn. Tarybos išvadas.

²⁰ Sausio mėn. Užsienio reikalų tarybos išvadas.

Gvinėja atsidūrė aklavietėje dėl chuntos pastangų išlikti valdžioje, kurios kulminacija – kruvina taikaus opozicijos susitikimo represija: žuvo daugiau nei 150 žmonių, taip pat nemažai dingo be žinios ar patyrė seksualinę prievartą. Nepavykus nužudyti chuntos vadovo, naujas laikinasis Prezidentas, atsižvelgdamas į stiprų tarptautinės bendruomenės spaudimą, ėmėsi priemonių toliau tęsti pereinamojo laikotarpio procesą. ES taikė įvairias turimas priemones siekdama daryti spaudimą chuntai, įskaitant sankcijų taikymą tiems asmenims, kurie atsakingi už žudymus.

Mauritanijoje surengti taikūs rinkimai grąžino šalį į normalią konstitucinę padėtį.

Pagrindiniai su Sudanu susijusios darbotvarkės klausimai buvo konfliktas Darfūre ir lėtai įgyvendinamas Visuotinis taikos susitarimas. Reaguojant į TBT pareikštus kaltinimus Prezidentui Al Bashir, iš Sudano buvo išsiųsta keletas tarptautinių NVO, todėl pablogėjo humanitarinė padėtis. ES vystomajam bendradarbiavimui kelią užkirto tai, kad Sudanas neratifikavo patikslinto Kotonu susitarimo. Pagerėjo įtempti Čado ir Sudano santykiai ir tai padėjo padaryti nedidelę pažangą Darfūro taikos derybose Dohoje. AS iniciatyvos įsibėgėjo padedant Sudano aukšto lygio įgyvendinimo komisijai, kuriai vadovauja buvęs Prezidentas M. Mbeki, ir remiant ES.

2009 m. kovo mėn. Madagaskare buvo neteisėtai nuverstas išrinktas šalies prezidentas. AS iš karto sustabdė šalies narystę ir sudarė Tarptautinę ryšių palaikymo grupę (JT, JT ST nuolatiniai nariai, ES, SADC ir kiti) taikiam sprendimui rasti. Dėl šios priežasties prezidento pareigas einančiam asmeniui ir kai kuriems jo šalininkams AS nustatė sankcijas.

4. Lotynų Amerika

Po birželio 28 d. perversmo Hondūre ES pasmerkė Prezidento Manuel Zelaya pašalinimą ir rėmė visas iniciatyvas ir pastangas atkurti šalyje demokratiją. Buvo atšaukti ES ambasadoriai. Buvo atšaukta ES rinkimų stebėjimo misija, paskirta lapkričio 29 d. rinkimams, nes tai galėjo būti palaikyta *de facto* vyriausybės pripažinimo forma. Vietoj to buvo nusiųsta techninė rinkimų ekspertų grupė. Po šių rinkimų ir naujojo Prezidento Porfirio Lobo pastangų įgyvendinti San José / Tegucigalpa susitarimo nuostatas, kurios padėjo pasirašyti Nacionalinį susitaikymo susitarimą ir skatinti susitaikymą, ES nusprendė normalizuoti santykius su Hondūru, įskaitant bendradarbiavimo veiklą (išskyrus susijusią su kariniais reikalais) ir derybų dėl Asociacijos susitarimo su Centrine Amerika atnaujinimą.

C. STABILUMO EUROPOJE IR UŽ JOS RIBŲ KŪRIMAS

1. Europos perspektyva kaip stabilumo pagrindas

Taryba dar kartą patvirtino (2009 m. gruodžio mėn.)²¹, kad visuose plėtros etapuose ES veiksmų, įskaitant bendrą užsienio ir saugumo politiką, pagrindas tebėra darnus atnaujinto konsensuso (2006 m. gruodžio mėn.)²² dėl plėtros, grindžiamo įsipareigojimų sustiprinimu, teisingomis ir griežtomis sąlygomis, geresniu ryšių palaikymu ir ES gebėjimu integruoti naujas nares, įgyvendinimas.

Derybos su Turkija pasiekė sudėtingesnę etapą, reikalaujantį, kad Turkija dėtų daugiau pastangų nustatytoms sąlygoms įvykdyti. Daugelyje sričių, ypač susijusių su pagrindinėmis laisvėmis, reikia papildomų pastangų, norint užtikrinti, kad Turkija visapusiškai atitiktų Kopenhagos kriterijus. Derybų procesas yra geriausias svertas ir pažangos šia kryptimi katalizatorius. Turkija yra svarbi regiono valstybė, *inter alia*, užtikrinant saugumą Artimuosiuose Rytuose ir Pietų Kaukaze, kuriai tenka itin svarbus vaidmuo energijos tiekimo ir civilizacijų dialogo propagavimo srityse. Atsižvelgdama į tai, Taryba palankiai įvertino didžiules diplomatinės pastangas normalizuoti santykius su Armėnija. 2009 m. gruodžio mėn. išvadose Taryba palankiai įvertino tai, kad pradėtas intensyvesnis dialogas dėl migracijos ir paragino skubiai imtis konkrečių priemonių. Taryba pakartojo, kad Turkija turi tvirtai įsipareigoti palaikyti gerus kaimyninius santykius ir taikiai spręsti ginčus laikantis Jungtinių Tautų Chartijos, prireikus kreipdamasi į Tarptautinį Teisingumo Teismą. Be to, ES dar kartą pabrėžė, kad ES valstybės narės turi visas suverenias teises, *inter alia*, sudaryti dvišalius susitarimus pagal ES *acquis* ir tarptautinę teisę, įskaitant JT jūrų teisės konvenciją.

Taryba taip pat su apgailėstaviu pažymėjo, kad Turkija neįvykdė įsipareigojimo visapusiškai ir nediskriminuojant įgyvendinti Asociacijos susitarimo papildomą protokolą, taip pat nepadarė pažangos, kad būtų normalizuoti jos santykiai su Kipro Respublika. Nesant pažangos šiuo klausimu ES ir toliau taikys savo 2006 m. nustatytas priemones, o tai darys nuolatinį poveikį bendrai derybų pažangai. ES toliau atidžiai stebės ir apžvelgs pažangą, daromą sprendžiant klausimus, nurodytus 2005 m. rugsėjo 21 d. Europos bendrijos ir jos valstybių narių deklaracijoje, laikydamosi 2006 m. gruodžio 11 d. išvadų. Dabar tikimasi, kad bus nedelsiant daroma pažanga.

Be to, tikimasi, kad Turkija aktyviai remis vykstančias derybas, kuriomis siekiama teisingo, visapusiško ir patvaraus Kipro problemos sprendimo JT sistemoje, laikantis atitinkamų JT Saugumo Tarybos rezoliucijų ir principų, kuriais grindžiama Sąjunga. Turkijos įsipareigojimas ir konkretus įnašas siekiant tokio visapusiško šios problemos sprendimo yra būtinas.

Per praėjusius metus Kroatija padarė didelę pažangą stojimo derybose; šios derybos dabar pasiekė galutinį etapą. Kroatijos stojimo sutartį rengianti darbo grupė taip pat pradėjo vykdyti savo užduotį 2009 m. gruodžio mėn.

²¹ Plg. 2009 m. gruodžio 8 d. Tarybos išvadas (dok. 17169/1/06 REV 1).

²² Plg. 2006 m. gruodžio 14–15 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas (dok. 16879/1/06 REV 1).

Taryba palankiai įvertino Arbitražo susitarimo dėl sienos klausimo pasirašymą su Slovėnija 2009 m. lapkričio 4 d. Stokholme ir to susitarimo ratifikavimą Kroatijos Sabore 2009 m. lapkričio 20 d. Taryba paragino Kroatiją tęsti pažangą dedant pastangas išspręsti visus likusius dvišalius klausimus, visų pirma ginčus dėl sienos, atsižvelgiant į gerų santykių su kaimynais svarbą.

Santykių ir derybų su Vakarų Balkanų šalimis²³ bendras politinis pagrindas tol, kol šios šalys galiausiai taps ES narėmis, yra Stabilizacijos ir asociacijos procesas. 2009 m. Taryba pakartojo visapusiškai remianti viso šio regiono europinę perspektyvą, kuri tebėra ypač svarbi jo stabilumui, susitaikymui ir ateičiai.

ES pakartojo, kad siekiant narystės ES yra svarbus regioninis bendradarbiavimas ir geri kaimyniniai santykiai. Nors siekiant narystės ES 2009 m. padaryta pažanga, visos šalys susiduria su tam tikrais panašias iššūkiams; jos turi tęsti ir spartinti teisinės valstybės principo įtvirtinimą, be kita ko, garantuoti saviraiškos laisvę, kovoti su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, taip pat užtikrinti teismų sistemos veiksmingumą bei nepriklausomumą ir stiprinti administracinius gebėjimus.

Su partneriais Vakarų Balkanų regione bendradarbiauta ir 2009 m. Paraiškas dėl narystės ES pateikė Albanija (2009 m. balandžio 28 d.) ir Serbija (2009 m. gruodžio 22 d.), o Juodkalnija tokią paraišką pateikė 2008 m. gruodžio mėn. Taryba nusprendė paprašyti Komisijos parengti nuomonę dėl Juodkalnijos paraiškos (2009 m. balandžio 23 d.) ir dėl Albanijos paraiškos (2009 m. lapkričio 16 d.). ES ir Albanijos stabilizacijos ir asociacijos susitarimas įsigaliojo 2009 m. balandžio 1 d. Pirmasis Stabilizacijos ir asociacijos tarybos posėdis su Albanija buvo surengtas 2009 m. gegužės 18 d. ES ir Bosnijos ir Hercegovinos, taip pat ES ir Juodkalnijos laikinieji susitarimai (LS) ir toliau buvo sklandžiai įgyvendinami, laukiant, kol bus užbaigtos visos procedūros, būtinos, kad įsigaliotų stabilizacijos ir asociacijos susitarimas. Bosnijos ir Hercegovinos²⁴ klausimu Taryba 2009 m. birželio mėn. pabrėžė, jog būtina, kad vadovybė konstruktyviai dalyvautų politiniuose procesuose ir susilaikytų nuo nacionalistinės retorikos. Gruodžio mėn. Taryba pakartojo esanti susirūpinusi dėl politinių permainų ir paragino Bosniją ir Hercegoviną skubiai paspartinti svarbias reformas. Taryba taip pat priminė, kad norint padaryti pažangą būtina, kad šalis ir jos vadovai turėtų bendrą šalies ateities viziją ir kad būtų politinė valia įvykdyti europinės integracijos reikalavimus. Taryba taip pat pabrėžė, kad Bosnija ir Hercegovina turi atlikti tam tikrus pirminius konstitucinius pakeitimus, kad būtų sudarytos sąlygos sukurti veikiančias valstybės struktūras, o konstitucinė sistema būtų suderinta su Europos žmogaus teisių apsaugos konvencija.

2009 m. gruodžio mėn. Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusieji Jugoslavijai prokuratūra buvo patenkinta tuo, kaip Serbija bendradarbiauja su teismu. Todėl gruodžio 8 d. Taryba nusprendė taikyti ES ir Serbijos laikinąjį susitarimą, kuris galutinai įsigaliojo 2010 m. vasario 1 d.

Vakarų Balkanų regione veikiančiuose tarptautiniuose koordinavimo mechanizmuose ES atstovai vykdė svarbiausias funkcijas. 2009 m. gegužės mėn. ES vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai J. Solana drauge su JAV viceprezidentu atvyko vizito į Bosniją ir Hercegoviną, patvirtindamas bendrą ES ir JAV įsipareigojimą dėl stabilumo šioje šalyje, paremdamas jos euroatlantinės integracijos pastangas ir ragindamas šalies vadovus imtis būtinų reformų. 2009 m. spalio ir lapkričio mėn. ES pirmininkaujanti valstybė narė kartu su JAV padėjo susitarti dėl pagrindinių reformų – šiuo tikslu surengti du aukšto lygio susitikimai Butmiro karinėje bazėje, netoli Sarajevo, ir nemažai diskusijų ir susitikimų techniniais klausimais.

²³ 2009 m. balandžio 14 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl didesnio stabilumo Vakarų Balkanų valstybėse ir šių valstybių klestėjimo (2008/2200(INI) (P6_TA-PROV(2009)0331).

²⁴ 2009 m. balandžio 24 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl padėties Bosnijoje ir Hercegovinoje (P6_TA-PROV(2009)0332).

Vyriausiasis įgaliotinis, kuris taip pat eina ES specialiojo įgaliotinio pareigas, yra tarptautinės bendruomenės veiklos šioje srityje svarbiausias centras ir koordinatorius. Kartu su ES delegacija vyriausiasis įgaliotinis – ES specialusis įgaliotinis dar kartą patvirtino Bosnijos ir Hercegovinos europinę perspektyvą. ES taip pat aktyviai dalyvavo Taikos įgyvendinimo tarybos posėdžiuose. Taikos įgyvendinimo tarybos valdančioji taryba toliau nuolat stebėjo pažangą, daromą siekiant įgyvendinti „penkis tikslus ir dvi sąlygas“, nustatytas vyriausiojo įgaliotinio biuro užduotims. 2009 m. birželio mėn. Taryba dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą siekti, kad Vyriausiojo įgaliotinio biurą palaipsniui pakeistų aktyvesnis ES atstovavimas, kai tik bus įgyvendinti penki tikslai ir įvykdytos dvi sąlygos. Kadangi Bosnija ir Hercegovina nepadarė pažangos, kol kas nebuvo įmanoma priimti sprendimo dėl perėjimo.

Juodkalnijoje (2009 m. kovo 29 d.) ir Albanijoje (2009 m. birželio 28 d.) įvyko parlamento rinkimai. Rinkimai abejose šalyse atitiko beveik visus tarptautinius standartus, tačiau tebėra trūkumų ir reikia stebėti, kaip įgyvendinama ODIHR (Demokratių institucijų ir žmogaus teisių biuras) rekomendacija. Per Albanijos parlamento rinkimus nebuvo visapusiškai išnaudotos Albanijos galimybės laikytis demokratiniais rinkimams taikomų aukščiausių standartų. 2009 m. gruodžio mėn. Bendrųjų reikalų taryba paragino visas Albanijos politines partijas palaikyti konstruktyvų politinį dialogą, be kita ko, Parlamente.

Buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje 2008 m. sudaryta koalicinė Vyriausybė išliko funkcionali ir stabili, atsižvelgiant taip pat į Ochridų pagrindų susitarimą. 2009 m. kovo ir balandžio mėn. surengti dviejų turų prezidento ir savivaldybių rinkimai. ESBO / ODIHR vertinimu, šie rinkimai atitiko didžiąją tarptautinių standartų. Plėtros strategijoje ir šiai šaliai skirtoje pažangos ataskaitoje Komisija teigė, kad šalis iš esmės sprendė svarbiausius prioritetinius reformų klausimus ir pakankamai įgyvendino Kopenhagos politinius kriterijus. Atsižvelgdama į tai Komisija rekomendavo pradėti derybas dėl stojimo į ES.

Taryba 2009 m. gruodžio mėn. išvadose atkreipė dėmesį į rekomendaciją, pripažino šalies pažangą ir pareiškė, kad vėl svarstys šį klausimą kitos valstybės narės pirmininkavimo metu.

Spalio mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl priemonių, skirtų tolesniam Kosovo politiniam ir socialiniam ir ekonominiam vystymuisi. Gruodžio mėn. Taryba atidžiai išnagrinėjo šiuos pasiūlymus ir paprašė Komisijos imtis būtinų priemonių, kuriomis būtų remiama Kosovo pažanga siekiant narystės ES, laikantis regiono europinės perspektyvos, ir daugiausiai dėmesio skyrė su prekyba susijusioms priemonėms bei vizoms, nedarydama poveikio valstybių narių pozicijai dėl statuso. Taryba taip pat paragino Komisiją apsvaistyti Kosovo dalyvavimo Sąjungos programose galimybę ir sustiprinti ES dialogą su Kosovu pagal stabilizacijos ir asociacijos procesą.

2009 m. ES specialusis įgaliotinis Kosove toliau šioje šalyje atstovavo nuolatiniam ES įsipareigojimui siekti Kosovo stabilizavimo bei socialinio ir ekonominio vystymosi. Jis taip pat toliau dirbo kaip tarptautinis civilinis įgaliotinis, į šias pareigas paskirtas Tarptautinės iniciatyvinės grupės. Jis vadovavo tarptautinės bendruomenės veiklai Kosove bei koordinavo jos veiksmus. 2009 m. ES specialiojo įgaliotinio interesų sritys, be kita ko, buvo parama politiniam procesui ir parama regioniniam bendradarbiavimui bei stabilumui. Šiuo tikslu ES išlaiko savo aktyvų dalyvavimą ir skatins pagarbą žmogaus teisėms, mažumų apsaugą ir kultūrinio bei religinio paveldo apsaugą. Pastaruoju klausimu ES įsipareigojimą rodo ambasadoriaus D. Moschopoulos paskyrimas tarpininku užtikrinant Serbų ortodoksų bažnyčios religinio ir kultūrinio paveldo apsaugą Kosove.

Lapkričio 30 d. Tarybos sprendimu, kuris įsigaliojo gruodžio 19 d., nuspręsta panaikinti reikalavimą turėti vizą buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos, Juodkalnijos ir Serbijos piliečiams, po to, kai šios šalys įvykdė visus ES nustatytus vizų režimo liberalizavimo kriterijus.

Gruodžio mėn. Taryba paragino Komisiją pateikti panašius pasiūlymus dėl Albanijos bei Bosnijos ir Hercegovinos, kai tik ji įvertins, ar kiekviena šalis atitinka Komisijos veiksmų planuose nustatytus kriterijus.

2. Tvirtesnis bendradarbiavimas su kaimyninėmis šalimis²⁵

Europos kaimynystės politika (EKP) tebėra santykių su kaimyninių regionų partneriais pagrindas. ES pradėjo diskusijas su keliomis pietuose esančiomis EKP šalimis partnerėmis dėl dvišalių santykių intensyvinimo ir tolesnio plėtojimo. Priėmus bendrą dokumentą dėl tvirtesnių dvišalių ryšių, pradėtas rengti naujas ES ir Maroko veiksmų planas, atspindintis Maroko pageidavimą intensyvuoti santykius su ES ir visomis jos institucijomis; šis darbas tęstas ir 2009 m. Kitos Viduržemio jūros šalys (Egiptas, Jordanija ir Tunisas) pateikė prašymą dėl jų santykių su Europos Sąjunga sustiprinimo. Tęstas ES ir Izraelio veiksmų plano įgyvendinimas, tačiau diskusijas dėl dvišalių santykių sustiprinimo ir dėl naujo veiksmų plano neigiamai paveikė krizė Gazoje. Dabartinio veiksmų plano galiojimas pratęstas iki 2010 m. birželio 10 d.

2008 m. lapkričio mėn. buvo pradėtos derybos dėl ES ir Libijos pagrindų susitarimo, ir jau įvyko penki derybų raundai. Keliose srityse buvo padaryta didelė pažanga.

Kalbant apie Rytų kaimynystę, pažymėtina, jog padaryta didelė pažanga derybose su Ukraina dėl naujo Asociacijos susitarimo, be kita ko, apimančio plačios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės sukūrimą, ir ES neabejoja, kad šios derybos galės būti užbaigtos ateinančiais mėnesiais, jei Ukraina parodys būtiną politinę valią paspartinti derybas, kad būtų išspręsti likę klausimai. Derybos su Moldovos Respublika dėl naujo Asociacijos susitarimo pradėtos 2010 m. sausio mėn. Sutartimis nustatytų santykių su Armėnija, Azerbaidžianu ir Gruzija intensyvinimas bus grindžiamas aprėpties, diferenciacijos principais ir tam tikromis sąlygomis. Diskusijos Taryboje dėl derybinių nurodymų deryboms su šiomis šalimis prasidėjo 2009 m. Reaguodama į kai kuriuos teigiamus poslinkius demokratijos ir pagrindinių laisvių srityje, ES siekė palaipsniui intensyvuoti santykius su Baltarusija ir toliau skatins vykdyti reformas. Politinį dialogą padėjo sustiprinti keli aukšto lygio vizitai į Baltarusiją, taip pat jos atstovų vizitai.

2009 m. daugiašalį bendradarbiavimą padėjo sustiprinti gegužės 7 d. Prahoje įvykusiame aukščiausio lygio susitikime pradėtas Rytų partnerystės projektas. Pagrindinis Rytų partnerystės tikslas – sudaryti sąlygas, būtinas siekiant paspartinti Europos Sąjungos ir suinteresuotųjų šalių partnerių (Armėnijos, Azerbaidžano, Baltarusijos, Gruzijos, Moldovos Respublikos ir Ukrainos) politinę asociaciją bei tolesnę ekonominę integraciją. Pastaraisiais metais buvo aktyviai naudojamos Rytų partnerystės daugiašališkumas: surengti keturių teminių grupių 2 susitikimo ciklai ir patvirtintos jų darbo programos, buvo sudarytos įvairios specialistų darbo grupės ir pradėtos pavyzdinės iniciatyvos. Pirmas Rytų partnerystės pilietinės visuomenės forumo susitikimas buvo surengtas lapkričio mėn., o po jo gruodžio mėn. įvyko Rytų partnerystės projekte dalyvaujančių šalių ministrų susitikimas.

²⁵ 2009 m. vasario 19 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės peržiūros (2008/2236(INI) (P6_TA-PROV(2009)0331).

Rytų partnerystė grindžiama diferencijavimo ir sąlygų laikymosi principais. Bus užtikrintas Europos Sąjungos ir atitinkamų valstybių partnerių regioninių iniciatyvų, ypač Juodosios jūros sinergijos, tarpusavio papildomumas.

2008 m. liepos mėn. entuziastingai įsteigta Viduržemio jūros šalių sąjunga²⁶; deja, šio entuziazmo nepateisino veikla 2009 m. Konfliktas Gazoje lėmė, kad Viduržemio jūros šalių sąjungos veikla buvo sustabdyta didžiąją 2009 m. dalį. Vasarą palaipsniui vėl pradėti rengti posėdžiai, o antrąjį pusmetį įvyko ministrų posėdžiai įvairiomis klausimais, pavyzdžiui, moterų vaidmens visuomenėje, ekonomikos ir finansų, tvaraus vystymosi ir prekybos temomis. Nepaisant to, du ministrų lygio posėdžiai (užsienio reikalų ir aplinkos) buvo atidėti, ir iki metų pabaigos nebuvo priimti Sekretoriato, kuris turi būti įsteigtas Barselonoje, įstatai. Galiausiai Sekretoriato įstatai buvo patvirtinti 2010 m. kovo mėn. Bendro Viduržemio jūros šalių sąjungos sekretoriato generaliniu sekretoriumi 2010 m. sausio mėn. buvo paskirtas Jordanijos atstovas Ahmad Massadeh.

3. Krizių ir užsitęsusių konfliktų sprendimas kaimyninėse šalyse

Neišspręsti konfliktai Pietų Kaukaze – Abchazijoje, Pietų Osetijoje ir Kalnų Karabache – ir toliau yra esminė kliūtis stabilizavimui, politinėms reformoms ir ekonominiam vystymuisi regione.

Kol jie nebus išspręsti, Gruzija, Armėnija ir Azerbaidžianas negalės skirti viso dėmesio demokratijos stiprinimui, tinkamai valdysenai, ekonomikos reformai ir vystymui, teisei valstybei ir žmogaus teisių užtikrinimui. Gruzija padarė didžiausią pažangą mažindama korupcijos mastą ir skatindama teisinę valstybę, tačiau viso trys šalys vis dar patiria sunkumų pereidamos prie dinamiškos ir pliuralistinės demokratijos. Kadangi tam tikrose srityse buvo padaryta nevienodo lygio pažanga, susirūpinimą kelia nepakankamas pliuralizmas ir žiniasklaidos laisvės stoka, apskritai silpna teisinė valstybė ir politinio dialogo nebuvimas.

Po 2008 m. rugpjūčio mėn. vykusio karo padėtis Gruzijoje tapo stabilesnė, tačiau tebėra pažeidžiama ir neprognozuojama. Konfliktą išspręsti ir toliau trukdo tai, kad Rusija nesilaiko 2008 m. rugpjūčio 12 d. ir rugsėjo 8 d. susitarimų.

Nuo to laiko, kai 2008 m. rugpjūčio mėn. pasirašytas ugnies nutraukimo susitarimas, ES regione atlieka svarbų vaidmenį saugumo klausimais – dislokuota BSGP ES stebėjimo misija Gruzijoje (EUMM Gruzijoje)^{27 28}, paskirtas ES specialusis įgaliojtinis krizės Gruzijoje klausimais²⁹, aktyviai dalyvauta pradedant ir tęsiant šalių dialogą Ženevoje, kuriame ES buvo viena iš pirmininkių³⁰ ir pradėtas įgyvendinti svarbus paramos priemonių po konflikto paketas³¹. ES taip pat pritarė idėjai atlikti nepriklausomą tarptautinį konflikto Gruzijoje tyrimą³².

²⁶ 2009 m. vasario 19 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga (P6_TA-PROV(2009)0077).

²⁷ Taryba nusprendė pratęsti ES stebėsenos misijos Gruzijoje (EUMM Georgia) įgaliojimus dar dvylikai mėnesių – iki 2010 m. rugsėjo 14 d. Plg. 2009 m. liepos 27 d. Tarybos išvadas dėl EUMM Georgia (dok. 12354/09) ir 2009 m. liepos 27 d. Bendruosius veiksmus 2009/572/BUSP (OL L 197, 2009 7 29, p. 110).

²⁸ Vasario 24–27 d. oficiali Europos Parlamento delegacija aplankė misiją EUMM Georgia.

²⁹ Plg. 2009 m. vasario 16 d. Bendruosius veiksmus 2009/131/BUSP (OL L 46, 2009 2 17, p. 47–49) ir 2009 m. liepos 27 d. Bendruosius veiksmus 2009/571/BUSP (OL L 197, 2009 7 29, p. 109).

³⁰ Pirmasis susitikimas Ženevoje vidinėms diskusijoms įvyko 2008 m. spalio 15 d.; lig šiol įvyko devyni raundai. 9-asis susitikimas įvyko 2010 m. sausio 28 d.

³¹ Didelė paramos po karo programa pradėta po paramos teikėjų Gruzijai konferencijos (2008 m. spalio 22 d.).

³² Plg. 2008 m. rugsėjo 15 d. Tarybos išvadas (Tarybos dok. 13030/08) ir 2008 m. gruodžio 2 d. Tarybos sprendimą 2008/901/BUSP (OL L 323, 2008 12 3, p. 66) ir 2009 m. liepos 27 d. Tarybos sprendimą 2009/570/BUSP (OL L 197, 2009 7 29, p. 108).

Nepaisant to, kad ES tvirtai pasisakė už tai, kad būtų tęsiama ESBO misija Gruzijoje, taip pat jos ankstesnė stebėsenos užduotis Pietų Osetijoje, bei tai, kad būtų tęsiama Jungtinių Tautų stebėsenos misija Gruzijoje (UNOMIG), Abchazijoje, dėl Rusijos pareikšto veto abi operacijos buvo baigtos, ir taip pašalinti tarptautinės saugumo struktūros Gruzijoje elementai. Todėl EUMM liko vienintelė tarptautinės stebėsenos vykdytoja, daug prisidedanti prie šalies saugumo ir padėties normalizavimo. Taryba pratęsė misijos įgaliojimus dar vieneriems metams, iki 2010 m. rugsėjo 14 d.

ES dalyvavimas atsiskyrusiuose regionuose grindžiamas dviem pagrindiniais dalykais: šių teritorinių vienetų nepripažinimu, tačiau tuo pačiu noru padėti įvairiose srityse, be kita ko, didinti pasitikėjimą abipus administracinių sienų, padėti žmonėms užmegzti ryšius ir atgaivinti ekonomiką.

Ženevos procesas tebėra sudėtingas. Atsižvelgiant į tokią įtemptą politinę padėtį, vien tai, kad buvo tęsiamas Ženevos dialogas, yra savaiame pasiekimas, kadangi tai buvo vienintelis forumas, kuriame visos konflikto šalys turėjo savo atstovus ir turėjo bendrauti. Nepaisant to, praėjus daugiau nei vieniems veiklos metams ir surengus devynis Ženevos dialogo raundus, realių rezultatų pasiekta labai mažai. Kalnų Karabacho klausimu ES ir toliau remia ESBO Minsko grupėje vykstančias derybas. ES pareiškė savo poziciją – neketinanti daryti jokių formalių ar neformalių sąsajų tarp Turkijos ir Armėnijos santykių normalizavimo ir Kalnų Karabacho klausimo. ES rėmė Šveicarijos vykdytą mediaciją nuo pat Turkijos ir Armėnijos santykių normalizavimo proceso pradžios. ES, nors ji ir nėra ESBO Minsko grupės narė, toliau teikė politinę paramą konflikto sprendimui ir informavo suinteresuotąsias šalis, jog ES yra pasirengusi aktyviau prisidėti prie šio konflikto sprendimo proceso, imdamasi veiklos konflikto vietoje. Per praėjusius metus Kalnų Karabacho taikos procesas pasiekė naują etapą – derybos vyko aktyviau, tam padėjo ir surengti šeši Armėnijos ir Azerbaidžiano prezidentų susitikimai, tačiau 2009 m. pabaigoje taikos perspektyvos tebebuvo neaiškios.

Porinkiminiai įvykiai Moldovos Respublikoje parodė, jog reikia užtikrinti, kad stiprinant santykius su Moldovos Respublika tuo pačiu metu būtų intensyvinamas dialogas dėl žmogaus teisių ir demokratijos.

ES į politinę krizę sureagavo būtent intensyvindama ES specialiojo įgaliotinio kontaktus su visais suinteresuotaisiais subjektais, taip pat teikdama svarią rinkiminę ekspertinę patirtį, kad padėtų sukurti palankią aplinką pakartotiniams parlamento rinkimams, įvykusiems 2009 m. liepos mėn.

ES pasienio pagalbos misija Moldovos Respublikoje ir Ukrainoje (EUBAM) toliau padėjo didinti Moldovos ir Ukrainos muitinės ir sienos apsaugos tarnybų profesinius gebėjimus, taip pat tarpžinybinį bendradarbiavimą. 2009 m. gruodžio mėn., po konstruktyvaus dvišalio dialogo, pasiekta svarbi pažanga – pradėta Moldovos ir Ukrainos valstybės sienos centrinio (Padnestrės) segmento demarkacija. Europos Komisijos, Ukrainos ir Moldovos Respublikos susitarimu 2009 m. lapkričio mėn. pratęsti EUBAM misijos įgaliojimai.

Padnestrės klausimu ES ėmė aktyviau dalyvauti „5+2“ formato derybose, taip pat praėjusiais metais jos atstovavimą šioje šalyje užtikrino ES specialusis įgaliotinis, vykdyti du didelio masto pasitikėjimo didinimo projektai. Metų pabaigoje, abiejų konflikto šalių prašymu, ES sutiko padėti išspręsti neišspręstus klausimus, kadangi tai trukdo atkurti geležinkelio eismą per Padnestrės regioną.

Kalbant apie Baltarusiją³³, pasakytina, kad 2009 m. kovo mėn. Taryba iš naujo peržiūrėjo 2008 m. spalio mėn. sprendimą sustabdyti asmenų, kuriems draudžiama išduoti vizą, sąrašo galiojimą; toks sprendimas buvo priimtas po to, kai į laisvę buvo išleisti tarptautiniu mastu pripažinti politiniai kaliniai. Taryba, nors ir pažymėjo keletą pozityvių pokyčių Baltarusijoje, padarė išvadą, jog aplinkybės draudimo išduoti vizą panaikinimui dar nėra tinkamos, todėl šis draudimas pratęstas dar vieneriems metams. Siekiant suteikti paskatą, galiojimo sustabdymas pratęstas iki 2009 m. gruodžio mėn. Baltarusija taip pat buvo pakviesta dalyvauti Rytų partnerystės projekte ir buvo aktyvi šio projekto dalyvė. 2009 m. buvo surengtas pirmasis Baltarusijos ir ES žmogaus teisių dialogo raundas. Tačiau nuo kovo mėn. demokratizacijos srityje nebūta beveik jokių teigiamų poslinkių³⁴.

Šioje srityje netgi žengta keletas žingsnių atgal, be kita ko, nagrinėjant tam tikras baudžiamąsias bylas, kuriose galima įžvelgti politinių motyvų, ir vykdant susidorojimą su demonstrantais.

Vis dėl to, nuosaikiosios opozicijos vadovai bei žmogaus teisių aktyvistai teigia, kad apskritai atmosfera pagerėjo³⁵, ir paragino ES tęsti aktyvaus dalyvavimo politiką. Atsižvelgdama į tai, 2009 m. lapkričio mėn. Taryba dar kartą peržiūrėjo politiką Baltarusijos atžvilgiu, pratęsdama draudimą išduoti vizas dar vieneriems metams (2010 m. gruodžio mėn.), tuo pačiu pratęsdama laikiną netaikymą tokiam pat laikotarpiui. Komisijos paprašyta tęsti parengiamąjį darbą, siekiant, kad būtų parengti derybų nurodymai dėl vizų režimo supaprastinimo ir dėl readmisijos susitarimų, kurie turėtų būti priimti, kai tam bus tinkamos aplinkybės.

³³ 2009 m. sausio 15 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ES strategijos dėl Baltarusijos (P6_TA-PROV(2009)0027). 2009 m. balandžio 2 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl kas dvejus metus atliekamo ES ir Baltarusijos dialogo įvertinimo (P6_TA-PROV(2009)0212).

³⁴ 2009 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Baltarusijos (P7_TA-PROV(2009)0117).

³⁵ Valdžios institucijos žengė keletą atsargių žingsnių liberalizavimo link: be kita ko, oficialiais žiniasklaidos tinklais platinami keli nepriklausomi laikraščiai, įregistruotas opozicijos lyderio Aleksandr Milinkevič judėjimas „Už laisvę“.

D. DALYVAVIMAS KURIANT VEIKSMINGESNĮ DAUGIAŠALIŠKUMĄ

1. Veikla daugiašalėse sistemose

Pasaulinio masto iššūkiams įveikti reikia pasaulinio masto priemonių. Todėl vienas svarbiausių ES saugumo tikslų yra veiksmingu daugiašališkumu grindžiamos tarptautinės tvarkos sukūrimas, kurio imtis raginama Europos saugumo strategijoje (ESS). Geriausias būdas šiam tikslui pasiekti yra glaudus bendradarbiavimas su Jungtinėmis Tautomis, NATO, ESBO ir Europos Taryba, taip pat dalyvavimas kitų tarptautinių koordinavimo mechanizmų veikloje.

Jungtinės Tautos

Jungtinės Tautos, turėdamos universalų mandatą ir pripažinimą, yra tinkamiausia struktūra, kurioje gali būti ieškoma tarptautinių sprendimų. JT stiprinimas tebėra vienas svarbiausių elementų ES išorės veiksmų srityje. Jungtinės Tautos atlieka itin svarbų vaidmenį tokiose srityse kaip taikos palaikymas, žmogaus teisės ir vystymasis. Rengiantis 64-ajai JT Generalinės Asamblėjos sesijai³⁶, tarp ES prioritetų itin daug dėmesio skiriama pasaulinės ekonomikos ir finansų krizės sureguliuavimui, neigiamam klimato kaitos poveikiui ir poreikiui užtikrinti energetinį saugumą ir aprūpinimą maistu. Be to, ES daug dėmesio skyrė žmogaus teisių padėčiai daugelyje šalių, be kita ko, JT Generalinės Asamblėjos 64-ojoje sesijoje pritardama rezoliucijoms dėl žmogaus teisių padėties Birmoje (Mianmare) ir KLR, taip pat skelbdama įvairius pareiškimus ir vesdama interaktyvius dialogus su JT specialiaisiais pranešėjais JT Žmogaus teisių taryboje.

2009 m. Jungtinių Tautų veikloje ES itin svarbus prioritetas buvo „pareigos apsaugoti“ principo įgyvendinimas. ES ir jos valstybės narės ėmėsi aktyvių tikslinių diplomatinių pastangų, siekdamos įtikinti kuo daugiau JT narių, jog būtina imtis konkrečių veiksmų šiai koncepcijai įgyvendinti. Tai, kad liepos mėnesį įvykusioje Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijoje iš esmės pritarta šiai koncepcijai, yra ir ES nuopelnas. Atitinkamoje JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje teigiama, kad Generalinė Asamblėja „*tęs pareigos apsaugoti koncepcijos svarstymą*“.

Diskusijos ir rezoliucija padėjo geriau suprasti šią koncepciją ir įtraukti ją į JT darbotvarkę. ES taip pat pradėjo svarstymus, kaip pareigos apsaugoti koncepciją integruoti į ES politiką.

Krizių valdymo srityje ES ir toliau glaudžiai bendradarbiavo su JT. Bendro pareiškimo dėl JT ir ES bendradarbiavimo krizių valdymo srityje įgyvendinimas akivaizdžiai padėjo intensyviai ryšius. Aukšto rango JT pareigūnai dažnai lankosi Politiniame ir saugumo komitete, taip pat dažnai rengiami ES atstovų, tarp jų ir ES specialiųjų įgaliotinių, susitikimai su jų kolegomis iš JT³⁷.

2009 m. ES ir JT glaudžiai bendradarbiavo vykdydamos operacijas, kurias abi buvo įsipareigojusios vykdyti, būtent Kosove, Afganistane, Kongo Demokratinėje Respublikoje, Bisau Gvinėjoje, Somalyje ir Gruzijoje. Somalyje ES glaudžiai koordinavo savo veiksmus su Jungtinėmis Tautomis, siekdama prisidėti prie saugumo ir vystymosi.

³⁶ Kaip išdėstyta dok. 10809/09. Europos Parlamentas 2009 m. kovo 24 d. rezoliucijoje (P6_TA(2009)0150 - 2009/2000(INI)), pateikė rekomendacijas Tarybai dėl ES prioritetų 64-ojoje JT Generalinės Asamblėjos sesijoje.

³⁷ Daugiau informacijos žr. dvi Bendro pareiškimo dėl JT ir ES bendradarbiavimo krizių valdymo srityje įgyvendinimo pažangos ataskaitas, apimančias šį laikotarpį (dok. 11451/09 ir dok. 17541/09).

Čade ir Centrinės Afrikos Respublikoje EUFOR Chad/RCA operacijos vykdymo atsakomybės perdavimas JT operacijai MINURCAT užbaigtas sėkmingai, ir apie 2000 karių iš ES valstybių narių tapo JT kontingento dalimi. Patirtis, įgyta EUFOR Tchad/RCA įgaliojimus perduodant MINURCAT ir po to, kai buvo pertvarkyta UNMIK, nuo EULEX Kosovo planavimo etapo, bus vertingas įnašas stiprinant JT ir ES bendradarbiavimą krizių valdymo srityje. JT Generalinis sekretorius savo 2009 m. rugsėjo 20 d. pranešime dėl JT laikinosios administracijos Kosove pažymėjo, kad kiti subjektai, pavyzdžiui, ESBO ir EULEX, atlieka vis svarbesnius vaidmenis, papildančius UNMIK, įgyvendinant Saugomo tarybos rezoliuciją 1244 (1999 m.). ES toliau siekė užtikrinti didesnę Žmogaus teisių tarybos ir Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos Trečiojo komiteto veiksmingumą. Kaip ir anksčiau, ES vadovavo rengiant rezolucijas ir iniciatyvas bei jas rėmė, siekdama apginti tarptautines normas nuo įvairių mėginimų jas apriboti ar sąlygoti bei užtikrinti, kad jos būtų taikomos kuo plačiau. Šiuo tikslu ES tęsė savo seniau pradėtas diplomatinės pastangas įtikinti skeptikus bei pasiekti konsensusą šiuo klausimu.

NATO³⁸

2009 m. ES ir NATO bendradarbiavimas vykdant BSGP operaciją EUFOR Althea Bosnijoje ir Hercegovinoje pagal „Berlin Plus“ susitarimą buvo sklandus ir veiksmingas. Toliau keistasi informacija pagal ES ir NATO pajėgumų grupės sistemą. Kaip nurodyta ankstesnėje ataskaitoje, visų ES valstybių narių dalyvavimas sudarytų dar palankesnes sąlygas keistis informacija karinių pajėgumų srityje.

2009 m. gruodžio mėn. ES, bendradarbiaudama su NATO, baigė rengti konkrečius pasiūlymus dėl ES ir NATO santykių stiprinimo, kuriuos vyriausioji įgaliotinė perdavė NATO Generaliniam sekretoriui; šiuose pasiūlymuose pabrėžta, jog reikalingi tvirti susitarimai siekiant palengvinti bendravimą veiksmų vietoje, kai BSGP ir NATO krizių valdymo operacijos / misijos veikia ten pat – taip yra, pavyzdžiui, Kosove ir Afganistane.

ESBO

2009 m. ES rėmė ESBO veiklą įvairiais regioniniais klausimais, be kita ko, dėl Kosovo, Pietų Kaukazo ir užsitęsusių konfliktų. Ypač daug dėmesio ES skyrė konfliktų prevencijai ir konfliktų sprendimui, be kita ko, per Vyriausiojo tautinių mažumų komisaro vykdomą darbą bei ESBO misijų, skirtų pasitikėjimui ir demokratijai stiprinti, veiklą.

ES konstruktyviai ir aktyviai dalyvavo ESBO veikloje palaikant dialogą dėl Europos saugumo ateityje, kuris vyravo 2009 m. ESBO darbotvarkėje. ES padėjo tuo metu pirmininkavusiai Graikijai užtikrinti, kad pirmame neformaliame ESBO ministrų susitikime būtų sėkmingai pradėtas Korfu procesas, pripažįstant šios organizacijos potencialą atkurti viltis ir pasitikėjimą tarp dalyvaujančių šalių bei tikintis sustiprinti ir pagyvinti ESBO.

Atėnuose (2009 m. gruodžio 1–2 d.) įvykusiame Ministrų tarybos posėdyje priimta deklaracija ir Sprendimas dėl Korfu proceso, kuriuose, atsižvelgiant į ES tikslus, parodytas tvirtas pasiryžimas tęsti išsamų dialogą saugumo klausimu ESBO sistemoje ir siekta pateikti esminę darbotvarkę ir tinkamas gerai apibrėžtas sąlygas siekiant pažangos Kazachstano pirmininkavimo laikotarpiu 2010 m. ir vėliau.

ES toliau rėmė ESBO pastangas didinti saugumą visais trimis aspektais (politiniu-kariniu, ekonominiu-aplinkos ir žmogiškuoju aspektais). Toliau plėtotas bendradarbiavimas su ESBO tokiose srityse kaip sienų valdymas ir saugumas bei narkotikų kontrolė.

³⁸ Vasario 19 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl NATO vaidmens ES saugumo sistemoje (2008/2197(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0076).

Ekonominiu ir aplinkos aspektu ES aktyviai dalyvavo derybose, kuriomis ESBO suteikti įgaliojimai išnagrinėti būdus, kaip būtų galima suaktyvinti jos dalyvavimą dialoge dėl energetinio saugumo.

Kalbant apie žmogiškąjį aspektą, ES toliau akcentavo svarbą, kurią ji teikia ESBO institucijų, ypač ODIHR, nepriklausomumui. ES nuosekliai pasisakė prieš neigiamus veiksmus žiniasklaidos laisvės atžvilgiu ESBO regione, taip pat prieš išpuolius prieš žurnalistus ir žmogaus teisių gynėjus ir atkakliai ragino imtis priemonių kovai su tokiais veiksmais.

Europos Taryba

ES tęsė bendradarbiavimą su Europos Taryba, ypač EKP (Europos kaimynystės politika) srityje ir Vakarų Balkanuose, laikydamosi abiejų organizacijų Susitarimo memorandumo. Dauguma ES ir Europos Tarybos bendrų programų bei Europos Tarybos veiksmų, kuriuos remia ES, apima bendradarbiavimą demokratijos ir žmogaus teisių klausimais, įskaitant rinkiminę pagalbą ir su žiniasklaida susijusius klausimus. ES tai pat puikiai bendradarbiavo su Europos Tarybos Venecijos komisija konstituciniais ir teisėkūros klausimais. ES visapusiškai rėmė pastangas didinti Europos Žmogaus Teisių Teismo veiklos efektyvumą.

Lisabonos sutarties įsigaliojimas atvėrė kelią ES pasirengimui prisijungti prie Europos žmogaus teisių konvencijos³⁹.

2. Regionų politinės atsakomybės stiprinimas

Europos saugumo strategijos (ESS) 2008 m. įgyvendinimo ataskaitoje pabrėžiama, kad „ilgalaikiai konfliktų sprendimo būdai turi suvienyti visus taika suinteresuotus regiono subjektus.“ Šiuo požiūriu svarbų vaidmenį atlieka regioninės organizacijos ir atitinkamų regionų įtakingiausios valstybės. Savo veiksmais ar neveikimu jos gali būti taikos ir stabilumo veiksniai arba įtampos bei neramumų veiksniai. Todėl ES ypač daug svarbos teikia regionų politinės atsakomybės kultūros puoselėjimui, tam pasitelkdama savo santykius su regioninėmis organizacijoms ir sudarydama palankesnes sąlygas intraregioniniam ir tarpregioniniam bendradarbiavimui.

Regioninės organizacijos ir regioninis bendradarbiavimas

Vakarų Balkanų regione Regioninio bendradarbiavimo taryba (RBT), veikianti pagal Pietryčių Europos bendradarbiavimo proceso užduotis ir turinti sekretoriatą Sarajeve bei ryšių palaikymo biurą Briuselyje, toliau stiprino bendradarbiavimą šiame regione keliais svarbiais klausimais. 2009 m. RBT sekretoriatas, *inter alia*, pradėjo regioninės mokslinių tyrimų strategijos rengimo procesą, regione suaktyvino dialogą socialiniais klausimais ir pradėjo su ugniagesių centrų tinklo įkūrimu susijusią veiklą. RBT sekretoriatas taip pat dalyvauja darbo grupių, įsteigtų pagal PNPP daugiašales programas, veikloje nustatant regioninių projektų prioritetus.

2009 m. birželio mėn. įvykusiame metiniame posėdyje RBT paprašė daugiau dėmesio skirti neišspręstų klausimų tarp Vakarų Balkanų šalių sprendimui.

Pabrėždama visuotinio dalyvavimo ir vietos subjektų politinės atsakomybės principus, Taryba priminė, kad konstruktyvus požiūris į regioninį bendradarbiavimą, įskaitant prekybą, tebėra itin svarbus siekiant užtikrinti visapusišką viso regiono, įskaitant Kosovą ir Serbiją, dalyvavimą visuose atitinkamuose forumuose.

³⁹ 2009 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ribojančių priemonių, darančių poveikį asmenų teisėms įsigaliojus Lisabonos sutarčiai (P7_TA-PROV(2009)0111).

Tęsimas ES strategijos dėl Vidurinei Azijai įgyvendinimas sudarė sąlygas ES ir Vidurinės Azijos šalių bendradarbiavimui intensyvinti, kuris apima, be kita ko, politinį dialogą ir bendradarbiavimą techniniais klausimais. 2009 m. Dušanbėje surengtas vienas regioninis ir penki dvišaliai ministrų trejetų susitikimai, o rugsėjo mėn. Briuselyje surengtas ES ir Vidurinės Azijos ministrų susitikimas, kuriame buvo aptarti saugumo klausimai, daugiausia dėmesio skiriant bendroms grėsmėms ir iššūkiams, tokiems kaip terorizmas, prekyba žmonėmis ir narkotikais, ginklų neplatintas ir energetinis saugumas. Taip pat pradėta intensyviau palaikyti kitus aukšto lygio politinius ryšius. Padėties regione klausimais intensyviai ryšius su regiono valstybėmis, taip pat su trečiosiomis šalimis palaikė ir ES specialusis įgaliotinis Vidurinėje Azijoje.

2009 m. vienas svarbiausių ES rūpesčių buvo stabilumas Afrikos žemyne. Afrikos Sąjunga (AS) ir Afrikos regioninės organizacijos ir toliau buvo svarbiausi partneriai, ypač atsižvelgiant į ES ir Afrikos strateginę partnerystę ir jos 2008–2010 m. veiksmų planą, kurio laikotarpio vidurio peržiūra baigta 2009 m. spalio mėn. To laikotarpio prioritetai – bendradarbiavimas po pasaulinės ekonomikos ir finansų krizės, taip pat bendros pastangos rengiantis Kopenhagos konferencijai klimato kaitos klausimais.

Ministrų dialogo susitikimuose, taip pat ES Politinio ir saugumo komiteto ir AS Taikos ir saugumo tarybos posėdyje (2009 m. spalio mėn.) abi šalys toliau derino savo atsaką į nekonstitucinius valdžios pasikeitimus Afrikoje, ypač Mauritanijos, Gvinėjos ir Madagaskaro atvejais. Patobulintas AS, JT ir ES bei atitinkamų regioninių organizacijų (ECOWAS ir SADC) veiklos koordinavimas.

ES delegacija Afrikos Sąjungoje, įsteigta Adis Abeboje, ir jos vadovas, taip pat einantis ir ES specialiojo įgaliotinio pareigas, prisidėjo prie ES ir Afrikos darbotvarkės įgyvendinimo. Padaryta tolesnė pažanga dėl ES paramos Somalyje vykdomai AS operacijai AMISOM, tiek politiniu, tiek finansiniu požiūriu. Briuselyje surengta jungtinė AS, JT ir ES paramos teikėjų konferencija, siekiant paremti Somalio pereinamojo laikotarpio federalinę vyriausybę.

AS intensyviau siekė stabilizuoti padėtį Sudane, pavyzdžiui, patvirtino Prezidento T. Mbeki vadovaujamos komisijos ataskaitą, skirtą taikos, teisingumo ir susitaikymo klausimams Darfūre bei Sudane.

Atsižvelgiant į tai, AS politinio lygio susitikimuose su ES iškėlė susijusį klausimą dėl kreipimosi į JT Saugumo Tarybą dėl rezoliucijos, pagal kurią būtų leista laikinai atidėti Prezidento O. H. A. Al Bashir, kuriam pareikšti kaltinimai, baudžiamąjį persekiojimą pagal Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) Romos statuto 16 straipsnį. Panašiai įvairiomis kitomis progomis AS kėlė universaliosios jurisdikcijos, kurią vykdo atskiros valstybės narės, klausimą. Nepriklausomų Afrikos ir Europos teisės ekspertų ataskaita padėjo išaiškinti šį klausimą.

2009 m. Bendra Afrikos ir ES strategija ir toliau buvo pagrindinė transkontinentinė politinė sistema, pagal kurią abi pusės galėjo toliau gilinti tarpusavio politinį bei techninio pobūdžio bendradarbiavimą, kartu kovoti su bendromis grėsmėmis ir spręsti pasaulinio masto problemas bei pasinaudoti naujomis progomis, kurias suteikė geresnis veiksmų koordinavimas tarptautinėje arenoje. ES ir AS kartu įgyvendino visas 8 temines partnerystes pagal Bendrą strategiją ir kartu siekė pažangos tokiose esminės svarbos srityse kaip taika ir saugumas, demokratinis valdymas ir žmogaus teisės, prekybos ir regioninė integracija, Tūkstantmečio vystymosi tikslai, energetika, klimato kaita, migracija / judumas / užimtumas ir mokslas / informacinės ir ryšių technologijos ir kosmosas.

Partnerystės taikos ir saugumo labui klausimu, parama Afrikos taikos ir saugumo struktūrai buvo teikiama patenkinamai, nepaisant tam tikrų trukdžių, kilusių dėl Afrikos partnerių pajėgumų ir integracijos uždavinių skirtingumo. Afrikos nuolatinės parengties pajėgų mokymo ciklas „Amani Africa“ turėtų būti baigtas 2010 m. pabaigoje. Parengtos pradinės bendro AS ir ES tyrimo, atlikto Afrikos mokymo centrų, veikiančių taikos palaikymo operacijų srityje, išvados, kurių galutinė redakcija turėtų būti parengta 2010 m. Taip pat plėtotas AS Krizių centro ir ES SITCEN bendradarbiavimas. Reikėtų geriau nustatyti ryšį tarp šių skirtingų Afrikos taikos ir saugumo struktūros modelių.

Afrikos vadovaujamo taikos palaikymo operacijų tvaraus finansavimo klausimas nagrinėtas R. Prodi vadovaujamoje komisijoje. Tebėra aktualus klausimas, kaip užtikrinti būtinos įrangos tiekimą, ypač atsižvelgiant į ES finansavimo priemonių, pavyzdžiui, Afrikos taikos priemonės, reikalavimų atitikimo kriterijus. Diskusijos šiuo klausimu tęstos su Jungtinėmis Tautomis.

2009 m. ES surengė du dialogo žmogaus teisių tema su Afrikos Sąjunga raundus ir seminarą pilietinės visuomenės tema (2009 m. balandžio mėn.), kuriais prisidedama prie šio proceso. Dialogai sutelkti į ES ir AS bendradarbiavimą žmogaus teisių klausimais, pavyzdžiui, į standartų ir regioninių su žmogaus teisėmis susijusių priemonių nustatymą, tačiau jie taip pat buvo forumas susirūpinimą keliančioms su žmogaus teisėmis susijusioms situacijoms aptarti.

ES ministrų lygiu tęsė politinį dialogą su ASEAN (2009 m. gegužės 27–28 d., Pnompenis), kuriame buvo patvirtinta strateginė ES ir ASEAN bendradarbiavimo ir santykių svarba. Ministrų susitikimo metu taip pat pareikštos politinės deklaracijos, kuriomis ASEAN oficialiai pritarė ES paraiškai dėl prisijungimo prie ASEAN Draugystės ir bendradarbiavimo sutarties ir pažadėjo paspartinti prisijungimo procesą. Be to, ES pasirašė pirmą istorijoje Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą su Indonezija. ES taip pat padarė nemažą pažangą derybose dėl partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimų su kitomis ASEAN valstybėmis: Vietnamu, Filipiniais ir Tailandu. ES, nors ir patvirtino turinti strateginį tikslą sudaryti tarpregioninius laisvosios prekybos susitarimus (LPS), taip pat nusprendė siekti sudaryti dvišalius LPS su atitinkamomis ASEAN šalimis ir susitarė pradėti derybas su pirmąja tokia ASEAN šalimi – Singapūru.

Azijos ir Europos susitikimo (ASEM) užsienio reikalų ministrų posėdyje, kuris įvyko Hanojuje (2009 m. gegužės 25–26 d.) Europos ir Azijos partneriai surengė atvirą dialogą įvairiomis abipusiai rūpimomis ir svarbiomis temomis, be kita ko, dėl ASEM plėtros – Rusijos ir Australijos prisijungimo. Ministrai palankiai įvertino Australijos ir Rusijos paraiškas dėl narystės ir įgaliojimo aukšto rango pareigūnus parengti tvarką, pagal kurią šios dvi šalys ASEM narėmis oficialiai taptų 2010 m., 8-ajame ASEM aukščiausiojo lygio susitikime. Svarbus susitikimo rezultatas – bendras pareiškimas, kuriame visi ministrai pasmerkė Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos (KLDK) gegužės 25 d. atliktą požeminį branduolinio ginklo bandymą. Paaiškėjo, kad užsienio reikalų ministrų susitikime taip pat pradėta rengtis Briuselyje įvyksiančiam 8-am ASEM aukščiausiojo lygio susitikimui (2010 m. spalio 4–5 d.).

Tebesitęsė sunkumai, susiję su laisvosios prekybos susitarimo su Persijos įlankos bendradarbiavimo taryba sudarymu. Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos duodami politiniai signalai tebėra įvairiareikšmiai, tuo tarpu ES ne kartą yra aiškiai pareiškusi esanti pasirengusi sudaryti šį susitarimą.

2009 m. toliau stiprėjo politiniai santykiai su Lotynų Amerika. Rugsėjo mėn. Komisija priėmė Komunikatą dėl Lotynų Amerikos, kuris yra politinis ES ir šio regiono santykių pagrindas.

ES ir Rio grupės ministrų susitikimas (2009 m. gegužės 13 d. Prahoje) buvo tolesnis žingsnis stiprinant šią strateginę abiejų regionų partnerystę. Aukščiausiojo lygio susitikime daugiausia dėmesio skirta temoms „Atsinaujinantieji energijos išteklių tvarus požiūris į energetinį saugumą ir klimato kaitą“ ir „Pasaulio ekonomikos finansinio stabilumo ir jos augimo atkūrimas“⁴⁰.

2009 m. padaryta tolesnė pažanga derybose su Centrinės Amerikos ir kai kuriomis Andų regiono valstybėmis (Kolumbija, Peru). Derybos dėl ES ir Centrinės Amerikos asociacijos susitarimo vyko gerai, tačiau buvo sustabdytos dėl 2009 m. birželio mėn. Hondūre įvykusio perversmo. Šios derybos atnaujintos 2009 m. pabaigoje. Derybos dėl daugiašalio prekybos susitarimo (su Kolumbija ir Peru) 2009 m. pabaigoje artėjo prie pabaigos ir buvo baigtos 2010 m. kovo 1 d. Pagrindinių Lotynų Amerikos šalių vadovai 2009 m. antrą pusmetį patvirtino norą atnaujinti derybas dėl Asociacijos susitarimo su MERCOSUR (sustabdytos nuo 2004 m.).

⁴⁰ Dok. 9881/09.

E. DEMOKRATIJOS, ŽMOGAUS TEISIŲ IR TEISINĖS VALSTYBĖS PRINCIPŲ PROPAGAVIMAS^{41 42 43 44}

Demokratijos konsolidavimas⁴⁵ ir teisinės valstybės principai bei pagarba žmogaus teisėms yra svarbūs BUSP tikslai⁴⁶. 2009 m. lapkričio mėn. ES užsienio reikalų ir vystymosi ministrai susitarė dėl Tarybos išvadų dėl paramos demokratijai ES plėtojant išorės santykius⁴⁷. Jomis siekiama sukurti sistemą, pagal kurią esamos priemonės būtų naudojamos darniau ir veiksmingiau, ypač užsienio reikalų ir vystymosi politikos srityje. Išvadose išdėstyta veiksmų darbotvarkė, kurioje išdėstytos ES požiūrį pagrindžiančios pagrindinės vertybės ir principai. Tai, be kita ko, pripažinimas, kad demokratijos negalima primesti iš šalies, šaliai pritaikytas požiūris, tikra partnerystė ir dialogas siekiant užtikrinti trečiųjų šalių politinę atsakomybę ir naujų sąlygų ES vystymosi pagalbai gauti nenustatinėjimas. Be to, 2009 m. lapkričio mėn. Taryba dar kartą patvirtino, kad ES yra tvirtai įsipareigojusi skatinti ir ginti religijos ar tikėjimo laisvę⁴⁸. Šiomis Tarybos išvadomis atitinkamų Tarybos organų prašoma įvertinti esamas ES iniciatyvas ir parengti pasiūlymus dėl religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo dvišaliuose ir daugiašaliuose santykiuose.

⁴¹ 2009 m. gegužės 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl metinės ataskaitos dėl žmogaus teisių padėties pasaulyje 2008 m. ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje (2008/2336(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0385).

⁴² 2009 m. sausio 14 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos raidos ir ES vaidmens (2008/2201 (INI)) (P6_TA-PROV(2009)0021).

⁴³ Veikdamas pagal skubos procedūrą (Darbo tvarkos taisyklių 122 straipsnis), taikomą žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų pažeidimo atvejais, Europos Parlamentas priėmė rezoliucijas dėl šių atvejų:

- dėl Irano. Shirin Ebadi atvejis (2009 m. sausio 15 d.) (P6_TA-PROV(2009)0029)
- dėl valstybės perversmo Gvinėjoje (2009 m. sausio 15 d.) (P6_TA-PROV(2009)0030)
- dėl spaudos laisvės Kenijoje (2009 m. sausio 15 d.) (P6_TA-PROV(2009)0031)
- dėl Šri Lankos (2009 m. vasario 5 d.) (P6_TA-PROV(2009)0054)
- dėl Birmos pabėgėlių padėties Tailande (2009 m. vasario 5 d.) (P6_TA-PROV(2009)0055)
- dėl Brazilijos atsisakymo išduoti Cesarę Battisti (2009 m. vasario 5 d.) (P6_TA-PROV(2009)0056)
- dėl Bisau Gvinėjos (2009 m. kovo 12 d.) (P6_TA-PROV(2009)0143)
- dėl nevyriausybių organizacijų išsiuntimo iš Darfūro (2009 m. kovo 12 d.) (P6_TA-PROV(2009)0145)
- dėl Filipinų (2009 m. kovo 12 d.) (P6_TA-PROV(2009)0144)
- dėl paramos specialiajam Siera Leonės teismui (2009 m. balandžio 24 d.) (P6_TA-PROV(2009)0310)
- dėl Ašrafo stovyklos gyventojų humanitarinės situacijos (2009 m. balandžio 24 d.) (P6_TA-PROV(2009)0311)
- dėl moterų teisių Afganistane (2009 m. balandžio 24 d.) (P6_TA-PROV(2009)0309)
- dėl Irano. Roksanos Saberi atvejis (2009 m. gegužės 7 d.) (P6_TA-PROV(2009)0391)
- dėl Madagaskaro (2009 m. gegužės 7 d.) (P6_TA-PROV(2009)0392)
- dėl Manuelio Rosaleso atvejo Venesueloje (2009 m. gegužės 7 d.) (P6_TA-PROV(2009)0393)
- Kazachstano. Jevgenijaus Zovtiso byla (2009 m. rugsėjo 17 d.) (P7_TA-PROV(2009)0023)
- dėl Sirijos. Muhannado al-Hassani atvejis (2009 m. rugsėjo 17 d.) (P7_TA-PROV(2009)0024)
- dėl žmogaus teisių gynėjų nužudymo atvejų Rusijoje (2009 m. rugsėjo 17 d.) (P7_TA-PROV(2009)0022)
- dėl Gvinėjos (2009 m. spalio 22 d.) (P7_TA-PROV(2009)0059)
- dėl Irano (2009 m. spalio 22 d.) (P7_TA-PROV(2009)0060)
- dėl Šri Lankos (2009 m. spalio 22 d.) (P7_TA-PROV(2009)0061)
- dėl Nikaragvos (2009 m. lapkričio 26 d.) (P7_TA-PROV(2009)0103)
- dėl Laoso ir Vietnamo (2009 m. lapkričio 26 d.) (P7_TA-PROV(2009)0104)
- dėl Kinijos. Mažumų teisės ir mirties bausmės taikymas (2009 m. lapkričio 26 d.) (P7_TA-PROV(2009)0105)
- dėl smurto Kongo Demokratinėje Respublikoje (2009 m. gruodžio 17 d.) (P7_TA-PROV(2009)0118)
- dėl Ugandos. Prieš homoseksualius asmenis nukreipto teisės akto projektas (2009 m. gruodžio 17 d.) (P7_TA-PROV(2009)0119)
- dėl Azerbaidžano. Saviraiškos laisvė (2009 m. gruodžio 17 d.) (P7_TA-PROV(2009)0120).

⁴⁴ 2008 m. liepos mėn. – 2009 m. gruodžio mėn. ES veiksmų ataskaita „Žmogaus teisės ir demokratija pasaulyje“.

⁴⁵ 2009 m. spalio 22 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl demokratijos stiprinimo ES išorės santykiuose (P7_TA-PROV(2009)0056).

⁴⁶ 2009 m. Gruodžio 8 d. Tarybos išvados dėl žmogaus teisių ir demokratizacijos trečiojoje šalyje.

⁴⁷ Tarybos išvados dėl paramos demokratijai ES plėtojant išorės santykius. Siekiant didesnio nuoseklumo ir veiksmingumo (dok. 16081/09).

⁴⁸ 2009 m. lapkričio mėn. Tarybos išvados dėl religijos ar tikėjimo laisvės.

Religijos ar tikėjimo laisvė yra neatsiejama nuo kitų pagrindinių laisvių, įskaitant saviraiškos laisvę. Diskutuodama tokiuose forumuose kaip Žmogaus teisių taryba, ES akcentavo, kad teisė į saviraiškos laisvę yra vienas iš demokratinės visuomenės pagrindų, nes tai užtikrina asmens savirealizaciją ir pliuralistinę, tolerantišką visuomenę, kuri gali naudotis įvairiomis mintimis ir pažiūromis. ES pareiškė esanti įsitikinusi, kad valstybės turėtų užtikrinti, kad saviraiškos laisvės apribojimai būtų nustatomi tik remiantis Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 19 straipsnio 3 dalyje ir 20 straipsnyje nurodytomis priežastimis.

1. Žmogaus teisės ir lyčių aspekto integravimas⁴⁹

Žmogaus teisių apsauga ir propagavimas daugelio 2009 m. vykdytų BUSP veiksmų orientyras: buvo pradėta keletas naujų konsultacijų ir dialogų žmogaus teisių klausimais, toliau skiriant žmogaus teisėms svarbią vietą įvairiose ES santykių su trečiosiomis šalimis struktūrose, priimant naujas gaires⁵⁰ ir konkrečiais veiksmais vykdant žmogaus teisių ir lyčių aspekto integravimo darbotvarkę BSGP srities veikloje. 2009 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadose pabrėžiamas poreikis imtis papildomų praktinių priemonių stiprinant žmogaus teisių ir lyčių lygybės aspektus BSGP. Pirmo patarėjų lyčių lygybės klausimais ir informacijos centrų atstovų susitikimo surengimas 2010 m. lapkričio 9–10 d. Briuselyje yra palankiai vertintinas žingsnis šia kryptimi.

2. Žmogaus teisės BUSP srityje

2009 m. ES sutelkė dėmesį į politikos moterų teisių srityje įgyvendinimą, kaip nurodyta „Visapusiškame ES požiūryje į JT ST rezoliucijų 1325 ir 1820 dėl moterų, taikos ir saugumo įgyvendinimą“ ir ES gairėse dėl smurto prieš moteris ir kovos su visų formų moterų diskriminacija (abu dokumentus Taryba priėmė 2008 m. gruodžio 8 d.).

ES taip pat dalyvavo svarbioje veikloje propaguojant JT ST rezoliuciją 1325 ir kitas Saugumo Tarybos rezolucijas dėl moterų, taikos ir saugumo. Ji įtraukė JT ST rezoliuciją 1325 į konsultacijų žmogaus teisių klausimais su JAV ir Kanada darbotvarkę, o bendradarbiaudama su Afrikos Sąjunga viena iš svarbiausių temų pasirinko „Moterų, taikos ir saugumo“ temą. Ji surengė du su JT ST rezoliucija 1325 susijusius renginius Niujorke: apskritojo stalo susitikimą vasario mėn., į kurį susirinko įvairūs ES, AS, Jungtinių Tautų ir NVO suinteresuotieji subjektai, kurie svarstė, kaip regioniniai susitarimai gali papildyti veiksmus JT ir nacionaliniu lygiu, ir ministrų lygio susitikimą rugsėjo mėn., kuriame buvo svarstomos priemonės rengiantis JT ST rezoliucijos 1325 dešimties metų sukakties minėjimui ir aptariami likę įgyvendinimo trūkumai.

ES ėmėsi veiksmų dėl įvairių atskirų atvejų, be kita ko, laikydamosi gairių dėl žmogaus teisių gynėjų, t. y. Meksikos (žmogaus teisių gynėjas), Afganistano (laiškas vyriausybei dėl naujos šariato teisės), Rusijos (žmogaus teisių gynėjų moterų atvejai), Sudano (byla apkaltinus kelnes dėvinčią moterį nusižengimu dorovei), Saudo Arabijos (vaikų vedybos), Zambijos (byla prieš laikraščio redaktorių dėl atsisakymo suteikti moterims galimybę naudotis motinų sveikatos priežiūros paslaugomis pagrindimo dokumentais) ir Irano (žmogaus teisių gynėjas). ES krizių valdymo priemonėse buvo toliau integruojamas lyčių aspektas ir į jį buvo atsižvelgiama, taip pat buvo teikiama speciali parama konkrečiais atvejais, su kuriais susiduria moterys, pavyzdžiui, skirta dėl prekybos žmonėmis nukentėjusioms moterims Sirijoje.

⁴⁹ 2009 m. gegužės 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl lyčių lygybės aspekto integravimo į ES išorinius santykius ir taikos (tautos) kūrimo procesą (2008/2198(INI) (P6_TA-PROV(2009)0372)

⁵⁰ Taryba priėmė atnaujintą ES gairių dėl skatinimo laikytis tarptautinės humanitarinės teisės redakciją (dok. 16841/09).

Gruodžio 18 d. pirmininkaujanti valstybė narė padarė pareiškimą minėdama Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims 30-ies metų sukaktį.

Kankinimo klausimas ir toliau buvo svarbus dialogų ir konsultacijų su trečiosiomis šalimis žmogaus teisių klausimais darbotvarkėje. Atskirais atvejais įvykdyti keli demaršai. Ypač daug dėmesio buvo skirta kankinimo prevencijai ir ES paramai visuotiniams prevencijos mechanizams – JT kankinimo prevencijos pakomitečiui, taip pat galimam jo dalyvavimui steigiant regioninius ir nacionalinius komitetus – nacionalinius prevencijos mechanizmus, steigiamus pagal Konvencijos prieš kankinimą fakultatyvinio protokola.

2009 m. ES taip pat sutelkė dėmesį į politikos vaiko teisių srityje įgyvendinimą, kaip nurodyta ES gairėse dėl vaiko teisių ir ES gairėse dėl vaikų ir ginkluotų konfliktų.

Pagal ES gaires dėl vaiko teisių pirmosios prioritetinės srities (kova su smurtu prieš vaikus) galiojimas 2009 m. buvo pratęstas dar dvejiems metams. Glaudžiai bendradarbiaujant su UNICEF ir pilietine visuomene buvo pasirinktos dešimt bandomųjų šalių, kuriose gairės bus įgyvendinamos. Buvo parengtos ir 2009 m. antrąjį pusmetį pradėtos įgyvendinti tikslinės įgyvendinimo strategijos, atitinkančios konkrečius bandomųjų šalių poreikius.

Be to, 2009 m. kasmetinis ES NVO forumas buvo skirtas vaiko teisių ir kovos su smurtu prieš vaikus perspektyvų bei pastangų temai. Vaiko teisių klausimas buvo reguliariai įtraukiamas į politinių dialogų darbotvarkę, visų pirma dialogų ir konsultacijų žmogaus teisių klausimais su trečiosiomis šalimis, pvz., Jordanija, Izraeliu, Vidurinės Azijos respublikomis.

ES aktyviai dalyvauja propaguojant vaiko teises įvairiuose JT forumuose.

ES siekė vis glaudžiau bendradarbiauti su ES vaikų ir ginkluotų konfliktų srityje. ES taip pat palankiai įvertino naują JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 1882 (2009), kuria toliau stiprinama nuo ginkluotų konfliktų nukentėjusių vaikų apsauga, ir jai pritarė.

Atsižvelgdama į tai, kad vis didėja susirūpinimas dėl laisvės naudotis kai kuriomis laisvėmis Vietname ir Kambodžoje, kaip yra nurodęs Europos Parlamentas, ES sustiprino priemones, kuriomis keliami žmogaus teisių klausimai su daugeliu regiono šalių, darydama daugiau deklaracijų ir imdamasi demaršų bei dar atidžiau toliau stebėdama padėtį. 2009 m. Taryba patvirtino dialogo su Indonezija žmogaus teisių klausimais pradžia.

ES tebekelia susirūpinimą žmogaus teisių padėtis Rusijoje. 2009 m. surengti du ES ir Rusijos konsultacijų žmogaus teisių klausimais raundai sudarė sąlygas ES nuodugniau atkreipti dėmesį į jai susirūpinimą keliančius klausimus dėl įvairių žmogaus teisių padėties Rusijoje aspektų, įskaitant atskirus žmogaus teisių atvejus⁵¹. ES taip pat pareiškė susirūpinimą dėl žurnalistų ir žmogaus teisių gynėjų nužudymo Rusijos Federacijoje, be kita ko, priimdama deklaracijas ir atlikdama demaršus.

⁵¹ 2009 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamentas skyrė 2009 m. Sacharovo premiją už minties laisvę Rusijos pilietinių teisių gynimo organizacijai „Memorial“ ir trimis jos atstovams – Olegui Orlovui, Sergejui Kovaliovui ir Liudmilai Aleksejevai, – taip pat kitiems žmogaus teisių gynėjams Rusijoje. 2009 m. gruodžio 31 d. Maskvoje sulaukius žmogaus teisių aktyvistus, įskaitant Liudmilą Aleksejavą, EP pirmininkas Jerzy Buzek kreipėsi dėl to, kad jie būtų nedelsiant paleisti.

ES tebekelia susirūpinimą žmogaus teisių padėtis Vidurinėje Azijoje. Laikydamosi ES strategijos dėl Vidurinės Azijos, ES užmezgė dialogus žmogaus teisių klausimais su visomis šio regiono šalimis. Iki šiol surengti du šio dialogo raundai, o žmogaus teisių klausimai taip pat keliami visuose aukšto lygio susitikimuose su visomis penkiomis atitinkamomis šalimis.

Uzbekistano atveju, atlikusi padėties peržiūrą, 2009 m. spalio 26–27 d. Taryba nusprendė nebeatnaujinti ginklų embargo, kad paskatintų Uzbekistano valdžios institucijų imtis tolesnių svarbių veiksmų gerinant teisinės valstybės principų laikymąsi ir žmogaus teisių padėtį vietoje.

Per metus Užsienio reikalų taryba apsvarstys ir įvertins Uzbekistano valdžios institucijų padarytą pažangą ir ES bei Uzbekistano bendradarbiavimo efektyvumą.

Susirūpinimą keliantys žmogaus teisių klausimai taip pat reguliariai buvo keliami santykiuose su daugeliu Viduržemio jūros ir Artimųjų Rytų regiono partnerių, ypač su Alžyru, Egiptu, Izraeliu, Maroku, Sirija ir Tunisu. 2009 m. Taryba ir Europos Vadovų Taryba griežtai reagavo į smurtinį Irano valdžios institucijų susidorojimą su demonstrantais ir opozicija po birželio 12 d. Irane įvykusių prezidento rinkimų; ES ragino Irano Vyriausybę spręsti vidaus politines problemas taikiomis priemonėmis ir laikytis savo tarptautinių įsipareigojimų dėl žmogaus teisių.

ES toliau kėlė susirūpinimą keliančius žmogaus teisių klausimus santykiuose su Kinija. Įvyko dvi dialogo žmogaus teisių klausimais sesijos. Buvo užbaigtas dialogo vidinis vertinimas, o rekomendacijos bus įgyvendintos 2010 m. ES padarė nemažai viešų pareiškimų, kuriais pasmerkė žmogaus teisių pažeidimus Kinijoje, pavyzdžiui, Liu Xiaobo įkalinimą ir draudimą ES stebėtojams dalyvauti nagrinėjant jo bylą, mirties bausmės įvykdymą JK piliečiui Akmal Shaikh ir mirties bausmės vykdymą asmenims Tibete ir Šindžiange.

ES pasveikino ASEAN įsteigus naują Tarpvyriausybinių žmogaus teisių komisiją (AICHR), nes tai – lemiamas ASEAN, kaip visuotinės žmogaus teisių vertybes ginančios organizacijos, raidos etapas. Europos Sąjunga paskatino ASEAN įgyvendinti patvirtintus AICHR įgaliojimus ir būsimus AICHR veiksmus derinti su Paryžiaus principais, kad ASEAN regione būtų apsaugotos visų asmenų žmogaus teisės. ES tikisi partnerystės pagrindu toliau bendradarbiauti su ASEAN žmogaus teisių klausimais ir yra pasirengusi pasiūlyti paramą bei keistis patirtimi šioje srityje, įskaitant tolesnį AICHR plėtojimą.

2009 m. ES ir Argentina, Brazilija, Čilė ir Meksika nusprendė glaudžiai koordinuodamos veiksmus dirbti žmogaus teisių srityje visų pirma tarptautiniuose žmogaus teisių forumuose ir pradėjo išsamias konsultacijas šiais klausimais. Be to, ES pradėjo žmogaus teisių dialogus su Argentina, Brazilija ir Kolumbija bei sustiprino dialogą su Čile. Pirmas žmogaus teisių dialogo susitikimas su Meksikos atstovais įvyks 2010 m.

3. Žmogaus teisės BSGP srityje

Buvo tęsiamos pastangos gerinti tarptautinės humanitarinės teisės (THT)⁵² integravimą ir sistemingai bei veiksmingai visuose BSGP misijų ir operacijų etapuose įtraukti lyčių aspektą, žmogaus teisių ir nuo ginkluotų konfliktų nukenčiančių vaikų klausimus, paskiriant į misijas bei operacijas keletą žmogaus teisių ekspertų ir įtraukiant žmogaus teisių elementus į kai kurių BSGP misijų bei operacijų planavimo procesą bei įgaliojimus.

⁵² Tarybos išvadose (2009 m. gruodžio mėn.) dar kartą patvirtintas jos pasiryžimas užtikrinti ES gairių dėl THT įgyvendinimą ir tai, kad svarbu ir toliau gerinti THT aspekto integravimą į visus Europos Sąjungos išorės veiksmus (dok. 16842/09).

Buvo toliau pabrėžiamas lyčių aspekto integravimo svarba, be kita ko įgyvendinant JT ST rezolucijas 1325, 1820, 1888 ir 1889, taip pat atitinkamus ES politikos dokumentus⁵³, ypač siekiant konkretnės pažangos veiksmų vietoje, laikantis Europos Parlamento rezolucijos dėl lyčių lygybės aspekto integravimo į ES išorinius santykius ir taikos (tautos) kūrimo procesą. 2009 m. lapkričio mėn. Taryba susitarė dėl dokumento „JT ST rezolucijos 1325 ir JT ST rezolucijos 1820 įgyvendinimas vykdant mokymą BSGP misijoms ir operacijoms. Rekomendacijos ateičiai“. Šiame dokumente nurodyti planuojami veiksmai, kaip gerinti tiek prieš dislokavimą vykdomo, tiek ir BSGP misijose ir operacijose dislokuoto personalo mokymo nuoseklumą ir kokybę.

4. Kova su nebaudžiamumu

Kova su nebaudžiamumu yra vienas iš svarbiausių ES požiūrio į tvarios taikos, tarptautinio teisingumo ir teisinės valstybės kūrimą bei palaikymą aspektų. To dėl ES toliau tvirtai ir ryžtingai rėmė Tarptautinį baudžiamąjį teismą (TBT)⁵⁴ įgyvendindama visų kryptių ES išorės politiką, vykdydama BUSP ir BSGP. Šioje srityje vertinga sąjungininkė ir toliau buvo NVO bendruomenė.

Tarptautinių nusikaltimų ir rimtų žmogaus teisių pažeidimų atitaisymas yra svarbus mūsų santykių su partneriais aspektas. Tarptautiniam baudžiamajam teisingumui, kurį vykdo visų pirma TBT ir Tarptautiniai baudžiamieji tribunolai buvusieji Jugoslavijai, Ruandai ir Siera Leonei, tenka ypač svarbus vaidmuo palaikant taiką ir stiprinant tarptautinį bei vietos saugumą. Atsižvelgdama į Europos Parlamento raginimą, ES tebėra tvirtai įsipareigojusi TBT ir todėl laikosi pareigos propaguoti jo visuotinumą; ji tai daro pasitelkdama diplomatinis demaršus, seminarus, į ES susitarimus su trečiosiomis šalimis įrašydama atitinkamas nuostatas ir remdama pilietinę visuomenę.

Todėl su praeities žmogaus teisių pažeidimais susijusi veikla ir visapusiškas bendradarbiavimas su Tarptautiniu baudžiamuoju teismu buvusieji Jugoslavijai (TBTBJ)⁵⁵ laikomi esminiais norint užtikrinti susitaikymą Vakarų Balkanuose. Kaip dalį nuolatinio įsipareigojimo įvykdyti teisingumą karo nusikaltimais kaltinamiems asmenims, ES visapusiškai remia nuolatinę pastangą aptikti bei sutrikdyti šių asmenų rėmimo tinklus ir nutraukti jų veiklą, ypač vykdyti Radovan Karadžić teismo procesą ir areštuoti Ratko Mladić ir Goran Hadžić, laikydamosi EP rezolucijos dėl Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusieji Jugoslavijai įgaliojimų (2008/2290(INI)).

Civilinė BSGP misija EULEX Kosovo pradėjo veikti visu pajėgumu ir ėmėsi tirti karo nusikaltimus, organizuotą nusikalstamumą ir korupcijos atvejus, traukti baudžiamojon atsakomybėn ir už juos teisti.

Taip pat buvo teikiama speciali parama perduodant TBTBJ praktinę patirtį buvusiosios Jugoslavijos šalių nacionalinėms teisinėms sistemoms, kad jos galėtų imtis karo nusikaltimų bylų.

⁵³ Visapusiškas ES požiūris į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezolucijų 1325 ir 1820 dėl moterų, taikos ir saugumo įgyvendinimą (dok. 15671/1/08 REV 1) ir JT ST rezolucijos 1325, kurios nuostatos sustiprintos JT ST rezolucija 1820, įgyvendinimas atsižvelgiant į ESGP (dok. 15782/3/08 REV 3).

⁵⁴ ES toliau rėmė TBT Tarybos išvadomis (dėl Sudano, Kenijos ir Didžiųjų ežerų) ir pirmininkaujančios valstybės narės deklaracijomis.

⁵⁵ 2009 m. kovo 12 d. Europos Parlamentas priėmė rezoluciją dėl Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusieji Jugoslavijai įgaliojimų (2008/2290(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0136).

2009 m. civilinė BSGP misija EUPOL RD Congo buvo sustiprinta sudarius daugiadisciplininę grupę, kurios specializacija yra kova su seksualiniu smurtu, padedančią kovoti su KDR paplitusiu nebaudžiamumu. Reikėtų numatyti tolesnį ES dalyvavimą, ypač atsižvelgiant į tai, kad neseniai buvo priimta JT ST rezoliucija 1888, o JT planuoja kaip pereinamojo laikotarpio teisingumo mechanizmą steigti „mišrias kolegijas“.

2009 m. buvo kitų svarbių įvykių – pradėtas pirmasis procesas prieš Tomas Lubanga (sausio mėn.), o TBT išdavė pirmąjį esamo valstybės vadovo – Omar Al Bashir, Sudane – arešto orderį (kovo mėn.). Tai susilaukė ypač neigiamos AS ir arabų šalių reakcijos. ES ėmėsi atskirų ir greitų reagavimo veiksmų, kad apsaugotų Romos statutą. ES taip pat paragino JAV vėl įsitraukti į veiklą.

ES taip pat toliau tvirtai remia JT vykdomą buvusio Libano Ministro Pirmininko Rafic Hariri ir kitų asmenų nužudymo tyrimą, taip pat šiuo tikslu sukurtą tribunolą.

Hissene Habré teismas taip pat yra svarbus Senegalo, Afrikos Sąjungos ir ES dialogo klausimas, kuris taps precedentu užtikrinant atskaitomybę ir pažabojant Afrikos šalyse nebaudžiamumo kultūrą. Taip pat buvo teikiama techninio lygio parama Senegalo valdžios institucijoms rengiantis procesui.

Kita kovos su nebaudžiamumu nacionalinė priemonė yra naudojimas universalios jurisdikcija. 2008 m. lapkričio mėn. įvykusiame vienuoliktajame ministrų trejeto susitikime su AS buvo pripažinta, kad šis klausimas turi neigiamų pasekmių ES ir AS santykiams. Po to buvo sudaryta pagal Stabilumo priemonę remiama ekspertų grupė, kad išaiškintų, kaip Afrika ir ES traktuoja universalios jurisdikcijos principą. Grupės ataskaita trejetui buvo pateikta 2009 m. balandžio mėn.

F. PARTNERYSTĖS SKATINIMAS VISAME PASAULYJE

1. Santykių su strateginiais partneriais sutvirtinimas

Europos saugumo strategijos (ESS) įgyvendinimo ataskaitoje nurodyta, kad „dėl globalizacijos kinta galios pasiskirstymas“. Dėl to gali išryškėti vertybių skirtumai, tačiau tai taip pat gali būti suprantama kaip galimybė nustatyti ar sutvirtinti partnerystes su pasaulio mastu svarbiausiais subjektais remiantis bendrais interesais ir vadovaujantis mūsų vertybėmis. Be to, kad daugiašalė sistema taptų veiksmingesnė, reikia užtikrinti, kad seniesiems ir naujesiems galingsiesiems ją išsaugoti būtų tikrai naudinga.

Jungtinės Valstijos⁵⁶

Transatlantiniai santykiai tebėra vienas iš BUSP kertinių akmenų. Visus metus ES ir JAV toliau glaudžiai konsultavosi regioniniais klausimais. Buvo naujai pabrėžiami Irano, Artimųjų Rytų taikos proceso, Afganistano, Pakistano ir Vakarų Balkanų, ypač Bosnijos ir Hercegovinos, klausimai. Buvo glaudžiai bendradarbiaujama kovos su terorizmu srityje, kurioje diskusijos taip pat apėmė vis dar neįvykusį karinės kalnimo įstaigos Gvantanamo įlankoje uždarymą⁵⁷, ir finansų krizės klausimais, be kita ko G8 ir G20 veikloje.

Neoficialus ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikimas Prahoje (2009 m. balandžio 5 d.) suteikė galimybę ES vadovams ir naujam JAV Prezidentui užmegzti pirmuosius politinius ryšius. Oficialiame ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikime (2009 m. lapkričio mėn. Vašingtone) buvo nagrinėjami sudėtingi pasauliniai klausimai, su kuriais susiduria ES ir JAV, įskaitant ekonomikos ir finansų klausimus, klimato kaitą, elektroninį saugumą, vystymosi politiką ir užsienio politikos uždavinius. Svarbus rezultatas buvo ES ir JAV energetikos tarybos, kuri nagrinės, pavyzdžiui, visuotinio energetinio saugumo, naujų technologijų ir mokslinių tyrimų klausimus, sukūrimas. Kiti rezultatai apėmė Pareiškimą dėl vystomojo dialogo ir bendradarbiavimo, kuriame nustatytas tolesnio bendradarbiavimo tam tikrais vystymosi politikos aspektais pagrindas.

Deklaracijoje dėl masinio naikinimo ginklų neplatavimo ir nusiginklavimo išdėstyti svarbūs bendri tikslai šioje srityje. Tuo pačiu metu buvo pripažinta bevizio kelionių režimo saugioje aplinkoje tarp šalių partnerių socialinė ir ekonominė nauda. Abi Šalys dar kartą patvirtino įsipareigojusios kartu dirbti, kad būtų kuo greičiau nustatytas bevizis režimas tarp JAV ir ES valstybių narių ir padidėtų keliautojų saugumas.

Rusijos Federacija⁵⁸

Po 2008 m. rugpjūčio mėn. Gruzijos konflikto nesėkmės ir vėlesnės 2009 m. sausio mėn. dujų krizės ES atnaujino bendrą veiklą su Rusija siekdama propaguoti ES interesus ir vertybes. Kadangi Rusija yra viena iš strateginių partnerių pasaulyje, ES suinteresuota, kad Rusija toliau integruotųsi į taisyklėmis grindžiamą tarptautinę sistemą, taip pat suinteresuota drauge spręsti pasaulinio masto klausimus, pavyzdžiui, klimato kaitos, terorizmo, organizuoto nusikalstamumo ir energetinio saugumo klausimus. ES ir Rusija turi bendrų interesų glaudžiau bendradarbiauti siekdamas veiksmingai spręsti daugelį tarptautinių klausimų, kurie yra prioritetiniai ES BUSP darbotvarkėje, pavyzdžiui, Irano, Artimųjų Rytų, Afganistano ir užsitęsusių konfliktų bendroje kaimynystėje klausimus. Norėdama vykdyti šią darbotvarkę, ES pasirinko principingo dalyvavimo požiūrį: kai tai įmanoma, ieškoti galimybių plėtoti mūsų santykius su Rusija, tačiau, kai būtina, tvirtai laikytis mūsų principų.

⁵⁶ 2009 m. kovo 26 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl transatlantinių santykių padėties po rinkimų Jungtinėse Amerikos Valstijose (2008/2199(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0193).

2009 m. spalio 22 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl pasirengimo Transatlantinės ekonomikos tarybos (TET) susitikimui ir ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikimui (2009 m. lapkričio 2 ir 3 d.) (P7_TA-PROV(2009)0058)

⁵⁷ 2009 m. vasario 4 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl įkalintųjų Gvantaname grąžinimo ir perkėlimo (P6_TA-PROV(2009)0045)

⁵⁸ 2009 m. lapkričio 12 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl 2009 m. lapkričio 18 d. ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimo Stokholme (P7_TA-PROV(2009)0064).

ES ir Rusijos dialogas tarptautiniais klausimais, tiek dvišaliuose santykiuose, tiek tarptautiniuose forumuose, yra platus ir intensyvus, o pastaraisiais metais tampa vis atviresnis. 2009 m. buvo surengta ne mažiau nei 35 oficialūs politinio dialogo susitikimai.

Buvo tęsiamos derybos dėl naujo ES ir Rusijos susitarimo – 2009 m. surengti penki derybų rundai. Kaip sutarta 2008 m. birželio mėn. įvykusiame ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikime priimtame Bendrame ES ir Rusijos pareiškime, siekiama sudaryti strateginį susitarimą, kuris artimiausioje ateityje taps išsamiu ES ir Rusijos santykių pagrindu ir padės plėtoti mūsų santykių potencialą.

Jame turėtų būti numatytas tvirtesnis teisinis pagrindas ir teisiškai privalomi įsipareigojimai, apimantys visas pagrindines santykių sritis, įtrauktas į keturias ES ir Rusijos bendras erdves ir jų veiksmų planus, dėl kurių susitarta 2005 m. gegužės mėn. Maskvoje įvykusiame aukščiausiojo lygio susitikime. ES ypač svarbu užtikrinti subalansuotą pažangą visose derybų srityse, be kita ko, atsižvelgiant į poreikį nustatyti esmines nuostatas prekybos ir investicijų srityje⁵⁹.

Išorės saugumo srityje Rusija toliau dalyvavo ES BSGP karinėje operacijoje EUFOR T Chad/RCA, skirdama 4 sraigtasparnius ir 120 personalo narių iki misijos pabaigos 2009 m. kovo mėn.

Tai buvo geras veiksmingo bendradarbiavimo krizių valdymo srityje pavyzdys. Kitas itin teigiamas pokytis buvo veiklos koordinavimas su BSGP jūrų misija EUNAVFOR Atalanta kovojant su piratavimu prie Somalio krantų 2009 m. Be to, 2009 m. lapkričio mėn. įvykusiame ES ir Rusijos Stokholmo aukščiausiojo lygio susitikime nuspręsta atnaujinti parengiamąsias derybas dėl Bendrojo dalyvavimo susitarimo dėl Rusijos dalyvavimo ES krizių valdymo operacijose. Pirmieji su tuo susiję neoficialūs ryšiai buvo užmegzti 2009 m. gruodžio mėn. ir juos numatoma tęsti 2010 m.

Žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės padėtis, Rusijos vidaus įvykiai 2009 m. toliau kėlė susirūpinimą. Visų pirma tai buvo susiję su padėtimi Šiaurės Kaukaze. Tačiau būta ir teigiamų pokyčių Rusijoje žmogaus teisių srityje, įskaitant Europos žmogaus teisių konvencijos 14 protokolo ratifikavimą. 2009 m. rugsėjo mėn. Prezidentas D. Medvedevas pasirašė dekretą dėl prezidento įgaliojimo vaiko teisių klausimais pareigybės įsteigimo.

Kinija

2009 m. toliau pastebimai didėjo Kinijos vaidmuo pasaulinėje arenoje ir bendra jos įtaka pasaulio reikalams. ES palankiai vertina tai, kad Kinija vėl įsitvirtina, tikėdama, kad Kinijos dalyvavimas pasaulio reikaluose yra ypač svarbus pasauliniam stabilumui ir nuolat ragina Kiniją imtis konstruktyvaus vaidmens tarptautiniuose santykiuose.

ES ypač ragino Kiniją imtis jai tenkančio vaidmens skatinant regiono stabilumą ir aktyviai dalyvauti ieškant regioninių krizių sprendimų. Žemyninės Kinijos ir Taivano santykių klausimu ES ragino abi puses taikiai išspręsti savo nesutarimus pasitelkiant dialogą ir palankiai įvertino tolesnę pažangą, padarytą jų derybose 2009 m.

⁵⁹ 2009 m. balandžio 2 d. Europos Parlamentas priėmė rekomendaciją Tarybai dėl naujojo ES ir Rusijos susitarimo (EP dok. P6_TA(2009)0215).

Po 2008 m. incidentų ES ir Kinijos santykiai iš esmės buvo sklandūs. Svarbiausia ES ir Kinijos strateginės partnerystės priemonė toliau buvo politinis dialogas. Padaryta nemaža pažanga 2007 m. pradėtose derybose dėl Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo, ypač politinės dalies. Taip pat buvo tęsiamas bendradarbiavimas, susijęs su įvairiais sektorių dialogais, kurių yra daugiau nei 56, įskaitant dialogus prekybos ir ekonomiais klausimais.

2009 m. išimties tvarka buvo surengti du aukščiausiojo lygio susitikimai (pirmasis, surengtas gegužės 20 d. Prahoje, iš tiesų buvo pakartotinais sušauktas atidėtas 2008 m. susitikimas), kurie tapo abiejų šalių bendros veiklos atnaujinimo ženklu. Abiejuose aukščiausiojo lygio susitikimuose iš esmės daugiausia dėmesio buvo skiriama ES ir Kinijos santykiams, ypač pasaulinio masto problemų sprendimui, pavyzdžiui, finansų ir ekonomikos krizės, klimato kaitos ir regioninių bei tarptautinių situacijų. Antrajame aukščiausiojo lygio susitikime, įvykusiame lapkričio 30 d. Nankine, ES teikė pirmenybę klimato kaitai, nes buvo rengiamasi Kopenhagos konferencijai klimato kaitos klausimais, ir dvišalių santykių ateičiai, nes netrukus turėjo įsigaliooti Lisabonos sutartis.

Du ES ir Kinijos dialogo žmogaus teisių klausimais raundai ir nemažai demaršų bei viešų pareiškimų suteikė ES galimybę toliau kelti jai susirūpinimą keliančius klausimus dėl žmogaus teisių padėties Kinijoje blogėjimo: ten plačiai naudojama mirties bausmė (įskaitant pirmąjį per penkiasdešimt metų mirties bausmės įvykdymą ES piliečiui, psichiškai nesveikam Jungtinės Karalystės piliečiui Akmal Shaikh), žmogaus teisių gynėjams taikomos griežtos priemonės, ribojamos galimybės naudotis laisve burtis į asociacijas, taip pat tikėjimo laisve ir saviraiškos laisve, didinamas spaudimas teisinių profesijų atstovams (įskaitant 11 metų laisvės atėmimo bausmės skyrimą Liu Xiaobo ir Gao Zhisheng dingimą). Šiuo požiūriu 2009 m. konsultuojantis su pilietine visuomene atliktas ES ir Kinijos dialogo žmogaus teisių klausimais įvertinimas turėtų pagerinti mūsų gebėjimus užtikrinti, kad dialogas būtų labiau orientuotas į rezultatus.

Indija

Strateginė partnerystė su Indija ES labai svarbi, ir tai buvo dar kartą pabrėžta 2009 m. lapkričio 6 d. įvykusiame dešimtajame ES ir Indijos aukščiausiojo lygio susitikime. Nors kai kuriais aspektais (prekyba, ekonomikos klausimai) santykiai su Indija teigiami, juos reikia toliau plėtoti politinių mainų ir bendradarbiavimo aspektu, kad būtų sprendžiamos bendros problemos (regioniniai klausimai, įskaitant Afganistaną, terorizmas, klimato kaita ir energetika, elektroninis saugumas, finansų krizės, masinio naikinimo ginklų neplatinimas). Atėjo laikas stiprinti bendradarbiavimą visų pirma kovos su terorizmu ir taikos palaikymo bei stiprinimo srityse.

ES ir Indijos santykiams būtų davęs naudos aiškesnis prioritetų nustatymas ir darbotvarkės, kuri kartais būdavo perkrauta, supaprastinimas. Kita vertus, Indijos aiškiai teikiamas politinis prioritetas plėtoti santykius su atskiromis valstybėmis narėmis, o ne ES trukdė Delhiui daryti pažangą opiais klausimais santykių su ES srityje. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai ir paskyrus naują vyriausiąją įgaliotinę / pirmininko pavaduotoją, taip pat galima toliau tobulinti ES pateikiamą politinę darbotvarkę ir jos veiksmus regione.

Indija kritiškai vertina ES santykius su Pakistanu, ypač po išpuolių Mumbajuje. Todėl ateityje ES susidurs su dvejopais sunkumais: įtikinti Indiją, kad ES veiksmai Pakistane yra naudingi Indijai; ir įtikinti Pakistaną, kad jiems didžiausią grėsmę kelia ne Indija (o veikia ekstremistinės jėgos, keliančios šaliai pavojų iš vidaus). Kitame aukščiausiojo lygio susitikime, kuris turi būti surengtas antrąjį 2010 m. pusmetį Briuselyje, ES turėtų stengtis reaguoti į Indijos užmojus būti vertinamai kaip pasaulinio masto subjektas ir atskira strateginė partnerė.

2008 m. Branduolinių tiekėjų grupei priėmus teigiamą sprendimą dėl bendradarbiavimo su Indija branduoliniais klausimais, kuriam nustatytos tam tikros sąlygos, ES pradėjo derybas dėl Euratomo susitarimo, o tam tikros valstybės narės toliau atidžiai stebės, kaip Indija įgyvendina Branduolinių tiekėjų grupėje nurodytus visus savo ketinimus.

Meksika⁶⁰

Meksika stiprina savo svarbios kylančios ekonomikos šalies vaidmenį ir tampa vis svarbesne pasaulinėje arenoje, pateisindama savo, kaip ES „strateginės partnerės“, statusą.

Nuo 2004 m. ES ir Meksikos santykiai buvo palaipsniui stiprinami. 2008 m. ES nusprendė suteikti Meksikai strateginės partnerės statusą. Jungtinės tarybos posėdyje Prahoje (2009 m. gegužės mėn.) Meksikai buvo pateiktas Jungtinis *vykdomas planas* su konkrečiais strateginės partnerystės įgyvendinimo veiksmais. Nuo to laiko tęsiamas darbas, kad iki aukščiausio lygio susitikimo būtų galima pateikti galutinę Jungtinio vykdomojo plano redakciją.

2010 m. Meksikai bus ypač svarbūs po labai sunkių 2009 m. (H1N1 epidemija, didelis ekonomikos krizės poveikis, didėjantis smurtas, susijęs su kova prieš narkotikus, ir didelė sausra). Tačiau iš rodiklių matyti, kad šiemet tikimasi ekonominės veiklos pagerėjimo ir intensyviau įgyvendinama Prezidento F. Calderón reformų darbotvarkė.

ES ir Meksikos santykių požiūriu 2010 m. bus svarbių renginių, visų pirma dvišalis aukščiausio lygio susitikimas (2010 m. gegužės 16 d.), bus įgyvendinama mūsų strateginė partnerystė ir švenčiama Bendrojo susitarimo įsigaliojimo dešimties metų sukaktis. 2010 m. pabaigoje Meksikoje, Kankune taip pat bus surengta kita Jungtinių Tautų klimato kaitos konvencijos Šalių konferencija.

Brazilija⁶¹

Vykdam strateginę partnerystę su Brazilija buvo pradėtas platų klausimų spektrą apimantis politinis dialogas su didžiausia Pietų Amerikos valstybe, kuri yra viena iš svarbiausių naujų veikėjų daugiapoliame XXI amžiaus pasaulyje. 2009 m. įvyko politinių direktorių susitikimas (kovo mėn. Prahoje) ir trečiasis ES ir Brazilijos aukščiausio lygio susitikimas (spalio mėn. Stokholme), kurių darbotvarkėje daugiausia dėmesio buvo skiriama finansų krizei, tarptautinėms deryboms klimato kaitos klausimais ir labiausiai neatidėliotiniams regioniniams bei tarptautiniams šio meto klausimams.

Strateginė partnerystė su Brazilija ypač svarbi, nes taip mažinamas atotrūkis tarp išsivysčiusių ir besivystančių šalių. Geras pavyzdys yra tarptautinės derybos klimato kaitos klausimais, kuriose ES užmezgė ryšius su Brazilija ir toliau juos palaikys.

Apskritai ES ir Brazilija vadovaujasi bendromis politinėmis vertybėmis ir bendradarbiaus propaguodamos tas vertybes atitinkamuose daugiašaliuose forumuose. Visų pirma verta paminėti reguliarias konsultacijas žmogaus teisių klausimais Ženevoje ir Niujorke.

ES mano, kad svarbu regionų ir tarptautiniu lygiu tęsti bendrą darbą su Brazilija svarbiausiais klausimais. ES palankiai vertina aktyvų Brazilijos vaidmenį Pietų Amerikos regione ir ragina ją ir toliau imtis vadovaujančio vaidmens, kad pasitelkiant didesnę ekonominę ir politinę integraciją būtų užtikrinamas demokratijos skatinimas ir didesnis klestėjimas. Abi šalys toliau reiškė susidomėjimą ES ir MERCOSUR asociacijos susitarimu.

⁶⁰ 2009 m. kovo 12 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl ES ir Meksikos strateginės partnerystės (2008/2289(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0141).

⁶¹ 2009 m. kovo 12 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Europos Sąjungos ir Brazilijos strateginės partnerystės (2008/2288(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0140).

Galiausiai, ES ir Brazilija tęsė darbą, siekdamas nustatyti trišalius bendradarbiavimo projektus su suinteresuotomis trečiosiomis šalimis, kuriais joms būtų padedama siekti Tūkstantmečio vystymosi tikslų.

Japonija

Buvo padaryta pažanga plėtojant ES ir Japonijos strateginę partnerystę, kurią kurti buvo paraginta ES saugumo strategijoje. 2009 m. konsultacijos ir politinis dialogas bendrai susirūpinimą keliančiais tarptautinės ir pasaulinės svarbos klausimais tapo gilesni, be kita ko, pasitelkiant strateginius dialogus Rytų Azijos ir Vidurinės Azijos klausimais.

2009 m. mūsų glaudus bendradarbiavimas pasiekė aukščiausią tašką gegužės 4 d. Prahoje surengtame dvišaliame aukščiausio lygio susitikime. Iš šio renginio galima spręsti, kad nuomonės dėl su BUSP susijusių aspektų ir susirūpinimą keliančiais tarptautinės darbotvarkės klausimais labai panašios, o abi šalys pareiškė pageidavimą toliau keisti informaciją bei bendradarbiauti ir pripažino stipresnio bendradarbiavimo taikos ir saugumo srityje potencialą.

Nors buvo nustatytas dukart per metus vykstantis dialogas ir konsultacijos žmogaus teisių klausimais, ES toliau ragino Japoniją priimti mirties bausmės vykdymo moratoriumą, ypač 2009 m. paskyrus naują teisingumo ministrą, kuris anksčiau buvo Parlamentinės lygos prieš mirties bausmę narys.

Kanada

Aukščiausio lygio renginys buvo 2009 m. gegužės mėn. Prahoje įvykęs aukščiausio lygio susitikimas, kuriame lyderiai, be kita ko, skyrė daug dėmesio BUSP aktualioms klausimams, pavyzdžiui, Afganistanui, Artimiesiems Rytams ir Rytų partnerystei. Spalio mėn. Otavoje įvyko kasmetinis ministrų susitikimas, kuriame buvo aptarti Artimųjų Rytų taikos proceso, Irano, Hondūro, Haičio ir Kubos, Sudano ir Darfūro, Afganistano ir Pakistano, Arkties ir vizų režimo abipusiškumo, visų pirma pakartotinio Kanados vizų reikalavimo Čekijos piliečiams nustatymo, klausimai. 2009 m. lapkričio mėn. Otavoje vienas po kito įvyko Jungtinio bendradarbiavimo komiteto ir Aukšto lygio koordinavimo grupės posėdžiai.

Pietų Afrika

Nuo ES ir Pietų Afrikos strateginės partnerystės sudarymo 2007 m. ES ir Pietų Afrikos santykiai pastebimai sutvirtėjo. Pagal partnerystės veiksmų planą politinis dialogas buvo pakeltas iki kasmetinių aukščiausio lygio susitikimų lygio, o bendradarbiavimas įvairiuose sektoriuose išplėstas, kad apimtų platų klausimų spektrą (įskaitant mokslinius tyrimus, aplinką ir energetiką, kosminę erdvę, transportą, migraciją, sveikatą).

2009 m. rugsėjo 11 d. įvyko antrasis ES ir Pietų Afrikos aukščiausio lygio susitikimas, kuris pirmą kartą vyko Pietų Afrikoje, surengtas Prezidento Jacob Zuma. Aukščiausio lygio susitikimas suteikė galimybę plėtoti bendras pozicijas svarbiausiais pasaulinės reikšmės klausimais (klimato kaitos ir tarptautinių finansų įstaigų reformos), taip pat pozicijas, susijusias su konfliktinėmis situacijomis Afrikoje ir už jos ribų.

2009 m. buvo suteiktas naujas impulsas bendradarbiavimui su Pietų Afrika strateginiais klausimais, pavyzdžiui, aplinkos ir energetikos, įskaitant anglies dioksido surinkimą ir saugojimą bei švarios anglies technologijas. Taip pat padaryta pažanga bendradarbiaujant kosminės erdvės klausimais, susitarus išplėsti Europos geostacionarinę navigacinę tinklo sistemą (EGNOS) virš Pietų Afrikos ir įrengti Pietų Afrikoje GALILEO antžeminės infrastruktūros elementus.

ES toliau rėmė Pietų Afrikos vystymosi bendrijos (SADC) ir jos paskirto tarpininko, Pietų Afrikos Prezidento J. Zuma, pastangas rasti krizės Zimbabvėje sprendimą sudarius nacionalinės vienybės vyriausybę.

G. DAUGIAU VEIKSMINGUMO, PAJĖGUMŲ IR NUOSEKLUMO

1. Konfliktų prevencija

ES pranašumas konfliktų prevencijos srityje tebėra paremtas jos pajėgumu visapusiškai spręsti su įvairiais šios sudėtingos ir plačios užduoties aspektais susijusius klausimus pasitelkiant daugybę įvairių ES priemonių („švelnių priemonių“), ypač prevencinę diplomatiją, vystymosi politiką ir pagalbą, paramą demokratinių institucijų ir teisinės valstybės stiprinimui, susitaikymo bei dialogo skatinimą ir institucinių bei nacionalinių pajėgumų konfliktų prevencijos srityje kūrimą. Konfliktų prevencijos veiksmų integravimas į šią veiklą yra svarbus ir bus toliau skatinamas. 2009 m. pradėtas darbas, susijęs su nestabilios padėties ir konfliktų atvejais, siekiant nustatyti darnesnę ES institucijų ir valstybių narių požiūrį viso planavimo ir įgyvendinimo ciklo metu, susiejant saugumo ir gynybos politiką.

2009 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos priimtame metiniame pranešime dėl ES veiksmų konfliktų prevencijos srityje išsamiai apibūdinamos pastangos, kurias Europos Sąjunga deda šioje srityje. Geteborgo programos dešimties metų sukakties 2011 m. proga 2009 m. lapkričio mėn. pradėtas rezultatų apžvalgos procesas.

Atsižvelgdama į Europos saugumo strategijos įgyvendinimo ataskaitą, kuriame tarpininkavimas siekiant taikos nurodytas kaip neišnaudotas ES potencialas, 2009 m. spalio 16–17 d. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių taryba priėmė „ES tarpininkavimo ir dialogo palaikymo pajėgumų stiprinimo koncepciją“. Koncepcijoje pripažįstama tarpininkavimo – veiksmingos ir ekonomiškai efektyvios konfliktų prevencijos, transformavimo ir sprendimo priemonės – svarba ir raginama laikytis profesionalesnio, labiau koordinuojamo ir sutelkto ES požiūrio. Tai sudarys ES galimybę toliau stiprinti savo gebėjimą imtis aktyvaus tarptautinės svarbos vaidmens šioje srityje.

Be to, kad reguliariai atnaujinamas ES stebėjimo sąrašas, pagal išankstinio įspėjimo mechanizmą buvo sistemingai rengiami pranešimai apie esamą ir potencialią saugumo riziką bei jos įvertinimai. Instituciniu ir nacionaliniu lygiu buvo toliau sisteminamas bendradarbiavimas ir gebėjimų stiprinimas žvalgybos iš viešų šaltinių srityje.

Ilgalaikės prevencijos požiūriu taip pat buvo sprendžiami grėsmės saugumui klausimai energetikos, gamtos išteklių, klimato kaitos, masinio naikinimo ginklų neplatavimo ir nelegalios prekybos šaulių ir lengvaisiais ginklais srityse.

Taip pat buvo vis labiau plečiamas dialogas, gebėjimų stiprinimas ir bendradarbiavimas su JT, regioninėmis organizacijomis ir nevalstybiniais subjektais, susijęs su bendru reagavimu į saugumo problemas tinkamu laiku ir bendrų požiūrių rengimu.

2. BSGP stiprinimas⁶²

Civilinių ir karinių aspektų sinergija plėtojant pajėgumus

Taryba pakartojo, kad ES visapusiškas požiūris į krizių valdymą yra svarbus, ir 2009 m. lapkričio mėn. susitarė išnagrinėti sritis, kuriose civilinių ir karinių pajėgumų plėtojimo sinergija užtikrinama pridėtinė vertė, todėl šios sinergijos reikėtų siekti. Šios sritys apima, *inter alia*, transportą, ryšius, saugumą ir pajėgų apsaugą, logistiką, kosminėje erdvėje esančius pajėgumus ir medicininę paramą.

⁶² 2009 m. vasario 19 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Europos saugumo strategijos ir ESGP (2008/2202(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0075).

Konkretus civilinių ir karinių aspektų sinergijos užtikrinimo pavyzdys yra Komisijos ir Europos gynybos agentūros (EGA) bendradarbiaujant su Tarybos generaliniu sekretoriatu atliekamas darbas siekiant integruoti jūrų priežiūrą. 2009 m. spalio mėn. Komisija paskelbė komunikatus šioje srityje, o EGA speciali ekspertų grupė išplatino savo darbo tarpinę ataskaitą, o galutinė ataskaita buvo pateikta 2010 m. balandžio mėn. Kitas konkretus civilinės ir karinės sinergijos pavyzdys yra 2009 m. lapkričio mėn. Tarybos sprendimas sudaryti saugumo sektoriaus reformos srities Europos ekspertų grupę.

Civiliniai pajėgumai

Buvo tęsiamas su Pagrindiniu tikslas civilinėje srityje iki 2010 susijęs darbas. Diskusijos dėl civilinių pajėgumų vyko įvairiais lygiais. Todėl 2009 m. birželio mėn. Taryba akcentavo planus ir pasiūlymus dėl greito dislokavimo, žmogiškųjų išteklių, įrangos ir finansų (įskaitant galimą sprendimą dėl nuolatinių ES sandėliavimo pajėgumų sukūrimo), kartu pabrėždama gerai koordinuojamos pajėgumų plėtojimo sistemos svarbą.

Keliais klausimais buvo atliktas svarbus darbas, taip padedant stiprinti ES gebėjimą greitai reaguoti į krizes, taip pat remiant ES diplomatinės pastangas. Buvo tęsiamas Civilinių reagavimo grupių (CRG) įgyvendinimo procesas⁶³ – pateikta patikslinta koncepcija, kurioje numatyta, *inter alia*, didinti siektiną grupės dydį iki 200 ekspertų, taip pat, kiek įmanoma, suderinti CRG taikomas priemones su tomis, kurios taikomos saugumo sektoriaus reformos ES ekspertų grupei. Grupės paslaugomis dabar galės naudotis ir Komisija.

Greitojo reagavimo pajėgumai buvo pagerinti priėmus sprendimus stiprinti Civilines reagavimo grupes, iki 2010 m. sausio mėn. įkurti laikiną EUPM Bosnia ir Hercegovina sandėlį ir pradėti parengiamąjį darbą ieškant galimo nuolatinio sandėliavimo sprendimo greitojo ir įprastinio dislokavimo atveju. Iki 2009 m. pabaigos buvo pasistūmėta ir keletą kitų sričių, pavyzdžiui, priimta pirma metinė ataskaita apie ESGP civilinėje srityje įgytą patirtį (2009 m. gruodžio mėn.), nuolat buvo vykdomas „Goalkeeper“ programinės įrangos tobulinimas (Civilinių pajėgumų valdymo priemonė)⁶⁴, patvirtinta peržiūrėta ir patobulinta Policijos stiprinimo misijų koncepcija (ryšiai su platesniu teisinės valstybės kontekstu)⁶⁵, sudarytas susitarimas dėl mokymo lyčių ir žmogaus teisių klausimais BSGP misijose ir operacijose stiprinimo siekiant toliau įgyvendinti JT ST rezoliuciją 1325 ir JT ST rezoliuciją 1820.

Kariniai pajėgumai

Siekiant 2010 m. pagrindinio tikslo ir 2008 m. gruodžio mėn. priėmus Deklaraciją dėl pajėgumų stiprinimo, buvo toliau dirbama įvairiuose forumuose, visų pirma Europos gynybos agentūroje, siekiant sustiprinti ES krizių valdymo pajėgumus. 2009 m. gegužės mėn. Taryba susipažino su nauju Pajėgų katalogu. Jis apima patikslintus valstybių narių įnašus, kuriais buvo sudaryta galimybė pašalinti dvi karinių pajėgumų spragas ir iš dalies išspręsti dvylika kitų trūkumų.

Europos gynybos agentūra, bendradarbiaudama su ES kariniu komitetu (ESKK), pradėjo Pajėgumų plėtojimo plano atnaujinimo darbą. Kartu buvo tęsiamas Europos gynybos agentūros ir ESKK vykdomas darbas, susijęs su dvylika atrinktų Pajėgumų plėtojimo plano veiksmų. Buvo pasistūmėta į priekį ES karinių koncepcijų srityje, įskaitant tai, kad gegužės mėn. ESKK patvirtino specialiujų operacijų koncepciją, ES vadovaujama karinių operacijų karinės žmonių žvalgybos informacijos koncepcinę struktūrą, kompiuterinio tinklo koncepciją ir EUFOR dislokuojamos operacinės bazės įgyvendinimo koncepciją.

⁶³ Atnaujintą Civilinių reagavimo grupių (CRG) koncepciją 2009 m. lapkričio mėn. patvirtino PSK.

⁶⁴ Dvi taikomosios programos buvo publikuotos internete (<https://esdp.consilium.europa.eu>).

⁶⁵ Krizių valdymo civilinių aspektų komitete taip pat buvo pristatyti misijų analitinių pajėgumų bendrieji principai.

Valstybės narės dar kartą patvirtino pasiryžimą ir toliau išlaikyti ES plačius užmojus greitojo reagavimo pajėgumų srityje. Sausio mėn. buvo peržiūrėta karinė greitojo reagavimo koncepcija. Karinis greitasis reagavimas dabar joje apibrėžiamas kaip 5–30 dienų laikotarpis nuo krizės valdymo koncepcijos patvirtinimo iki operacijų pradėjimo bendroje operacijų zonoje. Kovinių grupių koordinavimo konferencijose, vykusiose balandžio ir spalio mėn., valstybės narės patvirtino savo įsipareigojimus ir pateikė naujus pasiūlymus, kuriais sudaromos galimybės išlaikyti dvi kovines grupes nuolatinėje parengtyje iki 2011 m. pabaigos. Lapkričio mėn. Taryba susitarė dėl dokumento, kuriuo nustatomos ES kovinių grupių lankstumo ir praktiškumo didinimo gairės. 2009 m. balandžio ir spalio mėn. buvo surengtos konferencijos jūrų ir oro greitojo reagavimo klausimams aptarti.

Šiuo metu vyksta apmąstymai apie Europos pajėgumų po 2010 m. puoselėjimo būdus, taip pat apie poreikį padidinti sinergiją tarp civilinių ir karinių ES pajėgumų plėtojimo procesų.

Igyta patirtis ir geriausia praktika BSGP civilinėje srityje

ES nuolat siekia pagerinti savo priemonių veiksmingumą ir greitojo reagavimo pajėgumus remdamasi iki šiol vykdytų jau daugelio misijų metu įgyta patirtimi. Du klausimus reikia aptarti politiniu lygiu, dėl kitų dviejų reikia daugiau praktinių papildomų veiksmų. Pirmiausia politiniai klausimai: BSGP misijos yra svarbus BUSP instrumentas, tačiau jos nepakeičia politikos ir jas reikia integruoti į bendrą ES strategiją, taikomą šalyje ar regione. BSGP taip pat yra dvikryptė: su priimančiąja valstybe prieš misiją ir jos metu reikia strateginiu lygiu susitarti dėl aiškių veikimo priemonių, siekiant užtikrinti paramą veiksams ir tolesnį jų plėtojimą. Taip pat tam, kad civilinė BSGP būtų veiksminga ir patikima priemonė, reikia pakeisti politinį požiūrį siekiant visų pirma sėkmingo įgyvendinimo, o ne sėkmingo dislokavimo. Augant reikalavimams reaguoti į krizę atitinkamomis priemonėmis, ES susiduria su ekspertų trūkumo problema. Kitaip nei karinės operacijos, civilinės operacijos dažniausiai pagrįstos savanorišku dislokavimu. Tačiau civilinių operacijų vietos yra beveik tokios pat pavojingos. Todėl ES ir jos valstybėms narėms reikia užpildyti nuolat didėjančią „dislokavimo spragą“ tarp nustatyto ir faktinio komandiriuoto personalo skaičiaus arba imantis aktyviau samdyti, parengti ir aprūpinti įrangą personalą ir užtikrinant, kad dislokavimas būtų patrauklesnis, arba mažinant užmoji.

ES taip pat nustatė du daugiau praktinio pobūdžio tikslus. Pirmiausia, 2010 m. numatyta Finansinio reglamento peržiūra yra proga patobulinti finansines nuostatas, kad jos būtų labiau pritaikytos prie BSGP civilinėje srityje, visų pirma greitojo dislokavimo ir ribotos trukmės misijų atžvilgiu. Antra, dar esama daug spręstinių paramos misijoms klausimų. Tuo tikslu užsakyta galimybių studija siekiant išsamiau išnagrinėti sandėlių sukūrimo su misija susijusios įrangos saugojimui klausimą.

Nuo pirmųjų 2003 m. ES vykdytų dislokavimų remiantis vidine įgyta patirtimi visų pirma buvo aiškinamasi, kaip pagerinti planavimą, o ne kaip sustiprinti daromą poveikį – viena to priežasčių yra ta, kad iki šiol užbaigta labai nedaug misijų (EUJUST THEMIS, EUPOL Proxima, Stebėjimo misija Ačehe). Valstybės narės jau intensyviau pastangas didinti pajėgumus. ES finansiniai ir žmogiškieji ištekliai yra riboti, todėl reikia kritiškai įvertinti, kur ES gali atnešti daugiausia pridėtinės vertės. Todėl ateityje ES turės įvertinti, ar yra susidariusios palankios sąlygos dislokuoti, ir glaudžiai bendradarbiauti su priimančiosiomis valstybėmis siekiant užtikrinti, kad misijomis toliau būtų galima įtvirtinti ilgalaikius pokyčius veiksnių vietoje.

Mokymas ir pratybos

Daug nuveikta nuo 2009 m. siekiant bendrų tikslų, nurodytų ES mokymo koncepcijoje: kurti bendrą Europos saugumo kultūrą, teikti valstybėms narės ir ES institucijoms kompetentingą personalą (diplomatinių, civilinių, įskaitant policijos ir teisėsaugos, bei karinių), galintį efektyviai spręsti visus BSGP klausimus, taip pat personalą dirbti BSGP misijose ir operacijose. Buvo atliktas ir patikimas ankstesnių mokymo veiksmų ir įgytos patirties įvertinimas, peržiūrėti mokymo poreikiai ir reikalavimai ir buvo toliau plėtojama ES mokymo programa.

Nagrinėdamos Mokymo civilinio krizių valdymo klausimus, valstybės narės susitarė tobulinti prieš dislokavimą vykdomą civilinėms BSGP misijoms skirtą mokymą. Atsižvelgdama į vis sudėtingesnes BSGP krizių valdymo misijas ir sunkias sąlygas, kuriomis jos vykdomos, Taryba akcentavo tinkamo mokymo prieš dislokavimą svarbą, kad būtų galima įgyvendinti misijų įgaliojimus. Šiuo požiūriu svarbu pasiremti patirtimi, įgyta vykdant Europos Komisijos mokymo krizių valdymo civilinių aspektų srityje projektą.

2009 m. pabaigoje ESKŠ dar kartą įvertino Dalijimosi mokymosi infrastruktūromis (DMI) katalogo naudingumą, bei apsvaistė galimybę įtraukti trečiųjų valstybių mokymosi infrastruktūras. Vertinimas parodė, kad DMI katalogas yra laikomas konsultavimosi priemone, kuri, atrodo, atitinka valstybių narių poreikius. Tačiau reikia atidėti DMI katalogo sukūrimą duomenų bazės pavidalu, nes esamos sąlygos (personalo, biudžeto, pirmenybės ir kt. požiūriu) nėra palankios.

Europos saugumo ir gynybos koledžas (ESGK), būdamas pagrindine mokymo institucija ES lygiu, strateginiu lygiu organizavo civiliniam ir kariniam personalui skirtą mokymą BSGP srityje. Praeitais metais globojant ESGK valstybės narės inicijavo naujos rūšies kursus. Buvo surengti kursai svarbiomis temomis, pavyzdžiui, BSGP misijų planavimas, civilinės ir karinės veiklos koordinavimas, pajėgumų plėtojimas, taikos stiprinimas, saugumo sektoriaus reforma ir tarptautinė humanitarinė teisė bei ginkluotų konfliktų teisė. Be to, buvo padaryta ženkli pažanga rengiant mokymą lyčių ir saugumo klausimais. 2009 m. gruodžio mėn. ESGK pirmą kartą surengė metinę ryšių užmezgimo konferenciją, į kurią susirinko atitinkami civiliai ir kariniai subjektai, dalyvaujantys ES mokyme BSGP srityje.

ESGK toliau rėmė pagal „Erasmus“ programos pavyzdį vykdomos europinės iniciatyvos dėl jaunų karininkų mainų jų pradinio mokymo etape programos įgyvendinimą, be kita ko, 2009 m. rugsėjo mėn. Lisabonoje ESGK surengė pirmą bendrą ESGP modulį. Vykdomi papildomi darbai, visų pirma susiję su dabartinės mainų veiklos įvertinimu, teisinės aplinkos savanoriškiems karininkų mainams rengimu ir Karinės Europos kreditų pervedimo sistemos sukūrimu.

Atsižvelgiant į ESGK vystymą ateityje, tęsiamas darbas rengiant naują teisės aktą dėl ESGK plėtojimo pagal ESGK iniciatyvinio komiteto rekomendacijas, kurias 2008 m. gruodžio mėn. patvirtino Taryba.

2009 m. ES krizių valdymo pratybose (CME 09) didžiausias dėmesys buvo skiriamas pratyboms, apimančioms ES greitąjį reagavimą į krizę pagal scenarijų, kuriame dalyvauja ES operacijų centras ir Civilinių operacijų planavimo ir vykdymo centras (CPCC). ES karinėse pratybose MILEX 09 pagrindinis dėmesys buvo skirtas ES operacijos štabo Larisoje ir ES pajėgų štabo Neapolyje sąveikai, visų pirma pabrėžiant jūrinius aspektus. Abi pratybos sudarė puikią progą praktiškai naudoti atitinkamas ES struktūras ir taikyti procedūras⁶⁶.

⁶⁶ 2009 m. birželio 17–26 d., žr. 2009 m. birželio 12 d. Tarybos pranešimą spaudai 10994/09 (Presse 177).

Finansavimas

BUSP biudžetas buvo padidintas nuo 47 mln. EUR 2000 m. iki 243 mln. EUR 2009 m., ir numatoma, kad 2013 m. jis sudarys virš 400 mln. EUR. Didelė dalis lėšų 2009 m. biudžete buvo skirtos operacijoms ir veiksams, susijusiems su civiliniu krizių valdymu, visų pirma EULEX Kosovo (116 mln. EUR), EUPOL Afghanistan (36 mln. EUR) ir EUMM Georgia (11 mln. EUR)⁶⁷.

3. BSGP įvairinimas

Europos saugumo strategijos įgyvendinimo ataskaitoje teigiama, kad „kuo sudėtingesni yra iššūkiai, su kuriais susiduriame, tuo lankstesni turime būti“. Tai reiškia, kad reikia įvairinti priemones, kuriomis ES galėtų naudotis krizės atveju. Nuo ESGP pradžios didžiausias dėmesys civilinėse misijose tradiciškai buvo skiriamas konsultavimo, stebėsenos ir patarimų teikimo veiksams policijos srityje, taip pat darbo santykių gerinimui tarp policijos ir prokuratūros tarnybų. Nors šie aspektai lieka pagrindinėmis ESGP civilinėje srityje užduotimis, siekiant duoti veiksmingesnį atsaką saugumo ir stabilumo iššūkiams šalyse partnerėse, kuriose dislokuotos misijos, buvo parengta keletas kitų veiksmų.

Užduočių įvairovė

Saugumo sektoriaus reforma (SSR)

2009 m. ES veikloje SSR srityje didžiausias dėmesys buvo skiriamas ES pajėgumų stiprinimui ir konkrečiam įgyvendinimui pasitelkiant ESGP misijas. ES SSR ekspertų grupės sudarymas buvo tęsiamas ir toliau buvo laikomas prioritetu. Į grupę galima kreiptis prašant padėti Tarybai ir Komisijai rengti ES SSR misijas ir veiksmus.

EU SSR GUINEA-BISSAU tęsė darbą. Buvo pradėta strateginė peržiūra peržiūrint padėtį Bisau Gvinėje atsivėlgiant į regiono aplinkybes. Misijos įgaliojimai pratęsti iki 2010 m. gegužės 31 d. laukiant galutinio Tarybos sprendimo. Dviejose ESGP misijose Kongo Demokratinėje Respublikoje 2009 m. buvo toliau remiamas SSR procesas ir abiejų misijų įgaliojimai buvo pratęsti iki 2010 m. vidurio. EUPOL RDC toliau vykdė veiklą SSR policijos ir prokuratūros ramsčių srityje. Visų pirma daug nuveikta policijos sektoriuje. EUPOL RD CONGO įgaliojimai buvo sustiprinti kovos su seksualiniu smurtu požiūriu, taip pat pagal EP rezoliuciją dėl smurto KDR. Atsivėlgiant į EUSEC RD CONGO 2009 m. liepos 27 d. Taryba patvirtino patikslintą Bendrąją koncepciją, kurioje apibrėžiamos šešios būsimos EUSEC RD CONGO veiksmų kryptys, pradedant nuo 2009 m. spalio 1 d. ES toliau teikė paramą Teisingumo sektoriui, kuriame 2007 m. buvo patvirtina sektoriaus reforma.

Buvo priimtas sprendimas dėl 29 mln. EUR programos, kurioje didžiausias dėmesys bus skiriamas įvairiems klausimams, įskaitant mokymą, pajėgumų didinimą, infrastruktūros atkūrimą, teisės aktų atnaujinimą ir naujos teismų struktūros sukūrimą, kaip numatyta KDR 2006 m. Konstitucijoje.

⁶⁷ Išsamesni duomenys pateikiami BUSP sirties priimtų teisės aktų pareiškimuose (išvardyti III priede).

Teisinė valstybė

2009 m. integruota ES teisinės valstybės misija EULEX KOSOVO⁶⁸ pasiekė visišką operacinį pajėgumą ir jos poveikis Kosovui jau matomas. EULEX misija įsitvirtino kaip stabilumo garantas ir pagrindinis veikėjas kovoje su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija, bei paramos teikėjas reformoms teisinės valstybės srityje. EULEX sugebėjo vykdyti dislokavimą visame Kosove ir daug nuveikti visose savo įgaliojimų srityse (policijos, teismo ir muitinės). EULEX vykdo veiklą remdama Kosovo valdžios institucijas, tačiau dar turi ir vykdomųjų funkcijų, kurios bus palaipsniui perduotos vietos valdžiai. Kad būtų pasiektas norimas galutinis tikslas – sukurtos skaidrios ir atskaitingos daugiatautės teisingumo ir penitencinės sistemos bei policijos ir muitinės paslaugos, kurios pasižymėtų aiškiai apibrėžtomis funkcijomis ir būtų nepriklausomos nuo bet kokios politinio kišimosi, EULEX KOSOVO pradėjo naudoti *Programomis grindžiamą metodą* siekdama įvertinti misijos darbo rezultatus ir Kosovo institucijų pažangą siekiant teisinės valstybės. Buvo pasirašytas Protokolas dėl policijos, kuriuo nustatomas Serbijos ir EULEX bendradarbiavimo mechanizmas.

2008 m. priėmus sprendimą stiprinti EUPOL COPPS veiklą remiant Palestinos baudžiamosios teisės sistemą, misija 2009 m. atliko išsamų baudžiamosios teisės sektoriaus įvertinimą o paskui įgyvendino sutartą Veiksmų planą. Iki šiol Policijos ir teisingumo padaliniais darbinio lygiu pavyko palaikyti gerus bendradarbiavimo santykius su vietos kolegomis.

ES jungtinė teisinės valstybės misija Irake (EUJUST LEX) toliau sėkmingai įgyvendino intensyvių mokymo tvarkaraštį teismų, policijos ir penitencinės sistemos pareigūnams. Mokymo veikla apima kursus ir seminarus Europoje, o nuo 2009 m. – ir Irake.

Policija

Kova su organizuotu nusikalstamumu

2009 m. ES policijos misija Bosnijoje ir Hercegovinoje (EUPM BiH) rėmė Bosnijos ir Hercegovinos pajėgumų kovos su organizuotu nusikalstamumu (ir korupcija) srityje stiprinimą, visų pirma pasiekimų kovos su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija užtvirtinimą. Visus 2009 m. vyko diskusijos dėl EUPM įgaliojimų pakoregavimo nuo 2010 m. sausio 1 d. siekiant kovoti su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija, visų pirma remiant policijos ir prokuratūros ryšius.

Kova su korupcija

2009 m. EUPOL AFGHANISTAN misija plėtojo Afganistano Vidaus reikalų ministerijai ir Afganistano nacionalinei policijai teikiamą paramą kovoje su korupcija, o ši kova yra vienas svarbiausių Afganistano Vyriausybės prioritetų. Misija visų pirma rėmė Afganistano valdžios institucijų darbą rengiant Kovos su korupcija įgyvendinimo programą, kuria siekiama sukurti ir palaikyti vidinę Afganistano kovos su korupcija sistemą. EUPOL AFGHANISTAN misijos parama apima tris sritis – gebėjimų stiprinimą, mokymą / prevenciją ir vykdymą. Pastangų rezultatas tas, kad, *inter alia*, buvo sukurtos konkrečiai specialios Afganistano kovos su korupcija struktūros.

Kova su seksualiniu smurtu

2009 m. pabaigoje EUPOL RDC misijai buvo patikėta papildoma užduotis remti kovą su seksualiniu smurtu Kongo Demokratinėje Respublikoje. EUPOL RDC tikslas yra remti Kongo policijos vykdomą baudžiamųjų tyrimų pajėgumų plėtojimą ir, vykdant visuotinę Kongo Demokratinės Respublikos policijos reformą, prisidėti prie kovos su seksualiniu smurtu strategijos kūrimo.

⁶⁸ Vasario 5 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Kosovo ir ES vaidmens (P6_TA-PROV(2009)0052).

Saugumo užtikrinimo subjektas

Remdamasi savo ribotais vykdomaisiais įgaliojimais, EULEX KOSOVO atlieka svarbų vaidmenį kaip antrinis saugumo užtikrinimo subjektas, kuris prireikus padeda Kosovo policijai ir bendradarbiauja su NATO misija Kosove (KFOR). 2009 m. EULEX gebėjo tinkamai veikti sudėtingose saugumo požiūriu situacijose, visų pirma Kosovo šiaurinėje dalyje. Tačiau pagrindiniai EULEX įgaliojimai yra susiję su parama vietiniams saugumo subjektams, pasitelkiant stebėseną, konsultavimą ir patarimų teikimą.

Taikos stebėseną

ES savo žinioje turi daug priemonių, kurios suteikia galimybę atlikti svarbų vaidmenį po konfliktų. Šios priemonės įvairuoja nuo diplomatinio tarpininkavimo pastangų iki stebėsenos misijų. Konkretus pavyzdys: civilinio krizių valdymo misija (ES stebėsenos misija Gruzijoje – EUMM Georgia), kuri buvo dislokuota Gruzijoje po 2008 m. rugpjūčio mėn. įsiplieskusio konflikto. EUMM šiuo metu yra vienintelė tarptautinė stebėsenos misija Gruzijoje ir ji atlieka svarbų vaidmenį pasitikėjimo didinimo srityje pirmininkaudama Incidentų prevencijos ir atsako mechanizmų posėdžiams pagal Ženevos procesą. Misija atliko lemiamą vaidmenį mažinant įtampą ir palaikant stabilumą regione. Svarbus misijos tikslas – pasiekti, kad ES stebėjimo misija galėtų veikti visoje Gruzijos teritorijoje.

Kova su piratavimu

EU NAVFOR Somalyje (operacija Atalanta) buvo pradėta 2008 m. gruodžio mėn., o 2009 m. gruodžio mėn. jos įgaliojimai buvo pratęsti dar 12 mėnesių. Per 2009 m. ji sudarė galimybes Pasaulio maisto programos laivams saugiai tiekti pagalbą maistu, buvo eskortuojami daugiau nei 50 komercinių laivų, plaukusių iš Mombasos į Mogadišų. Ši kovos su piratavimu operacija pasiekė gerų rezultatų atgrasant nuo piratavimo veiksmų prie Somalio krantų ir juos sustabdant. Remiantis susitarimais dėl perdavimo su Kenija ir Seišeliais, 75 įtariami piratavimo asmenys po sulaikymo buvo perduoti patraukti atsakomybėn Kenijai, o 11 – Seišeliams. ES dirbo su Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuru (UNODC), siekdama pagal stabilumo priemonę teikti paramą Kenijos ir Seišelių teisminėi sistemai. Neapsiribodama piratavimo padarinių sprendimu, ES taip pat inicijavo darbą, kuriuo siekiama prisidėti prie regiono jūrinių pajėgumų vystymo.

Civilių gyventojų apsauga ginkluotų konfliktų metu

ES aktyviai dalyvavo diskusijose dėl civilių gyventojų apsaugos ginkluotų konfliktų metu ir priimant JT ST rezoliuciją 1894 (2009). ES nori kartu su JT kurti mokymo koncepcijas ir modulius.

Priemonių įvairovė

Tinkliniai pajėgumai (NEC)

Padaryta pažanga plėtojant ESGP skirtus tinklinius pajėgumus (NEC). Atitinkamai siekiant įgyvendinti NEC koncepciją, skirtą civiliniam ir kariniam koordinavimui sustiprinti, pabrėžta, kad svarbu, jog darbai būtų vykdomi palaipsniui ir vis didinant darbų apimtį, o ES institucijų ir valstybių narių aukšto lygio pareigūnai turi prisiimti atitinkamus įsipareigojimus.

Europos Sąjungos Palydovų centras (EUSC)

Atsižvelgiant į EP raginimą visapusiškai vystyti Europos Sąjungos palydovų centrą siekiant atskleisti visas jo galimybes, 2009 m. EUSC suteikė nepakeičiamą pagalbą ES karinėms operacijoms, ypač *EU NAVFOR Atalanta* ir *EUFOR Tchad/RCA*. Taip pat EUSC atliko vis svarbesnį vaidmenį remdama ES civilines misijas, visų pirma ES stebėsenos misiją Gruzijoje. Visų NATO narių, kurios nėra ES valstybės narės, prisijungimas prie EUSC veiksmų buvo svarbus postūmis tolesniame EUSC vystyme.

Buvo tęsiamas darbas Pasaulinės aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemos (GMES) saugumo aspekto srityje; tai atspindi šios sistemos svarbą BUSP / BSGP požiūriu.

4. Daugiau darnumo ir veiksmingumo

Buvo tęsiamas civilinių pajėgumų planavimo ir kūrimo darbas, prie kurio labai prisidėjo gairių rengimo procesas, kuriame išdėstyta gerai koordinuota pajėgumų kūrimo sistema, ypač akcentuojant paramą misijoms, pagrįsta konkrečiais veiksmais, susijusiais su greitu dislokavimu, žmogiškaisiais ištekliais, finansais ir įranga, įskaitant sprendimą sukurti ES sandėliavimo pajėgumus.

2009 m. buvo užfiksuota pažanga paramos misijoms srityje – sudaryti papildomi bendrieji susitarimai, priimtas sprendimas sukurti laikinus sandėliavimo pajėgumus ES policijos misijoje, taip pat buvo atlikta ilgalaikio sprendimo galimybių studija ir, žmogiškųjų išteklių srityje, buvo vykdomas tikslingas pajėgų kūrimo procesų tobulinimas pasitelkiant geresnį planavimą, didesnį numatomumą ir būtinų gebėjimų rinkinių integravimą.

Šie procesai bus tęsiami ir konsoliduojami 2010 m.

Bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis

Augant BSGP užmojams ir taikymo sričiai, partnerių įnašas tampa vis svarbesnis. Buvo tęsiamas reguliariai vedamas dialogas su partneriais BSGP srityje krizių valdymo klausimais, be kita ko, su Europos šalimis NATO narėmis, kurios nėra ES valstybės narės, kitomis valstybėmis, kurios yra šalys kandidatės stoti į ES, bei su JAV, Kanada, Rusija, Ukraina ir kitomis trečiosiomis valstybėmis. 12 trečiųjų valstybių (Albanija, Angola, Kanada, Čilė, Kroatija, Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Norvegija, Naujoji Zelandija, Šveicarija, Turkija, Ukraina ir JAV) svariai prisidėjo prie 7 vykdomų misijų ir operacijų (*inter alia*, EUFOR ALTHEA, EULEX KOSOVO, ES policijos misija Bosnijoje ir Hercegovinoje, EUPOL COPPS, EUPOL AFGHANISTAN, EUNAVFOR Atalanta ir EUPOL RD CONGO). Be to, vertingą paramą operacijai EUFOR Tchad/RCA, kuri buvo užbaigta 2009 m. kovo mėn., suteikė Albanija, Kroatija ir Rusija.

Vykdamas kovas su piratais veiklą ir operaciją EU NAVFOR Atalanta, buvo užmegzti vaisingo bendradarbiavimo ryšiai su keletu kitų partnerių (su Kinija, Indija, Rusija, Japonija, Malaizija, Omanu, Saudo Arabija, Seišeliais, Jemenu ir kt.).

Trečiųjų šalių dalyvavimas naudingas tiek politiniu, tiek operatyviniu požiūriu. Tai joms suteikia dar vieną jų politinių ryšių su ES stiprinimo priemonę ir taip papildo ES įsipareigojimą stiprinti taiką ir stabilumą remiančiųjų gretas.

Atsižvelgdama į diskusijų PSK dėl trečiųjų valstybių dalyvavimo BSGP operacijose rezultatus, vyriausioji įgaliotinė pateiks Tarybai rekomendaciją dėl papildomų šalių, su kuriomis reikėtų pradėti derybas dėl bendrųjų dalyvavimo susitarimų sudarymo.

II DALIS. ŽVELGIANT Į 2010 M.

Pastaraisiais metais padidėjo Europos Sąjungos vaidmuo pasaulyje. Sąjunga prisidėjo prie stabilumo ir demokratijos kaimyninėse šalyse, stiprino santykius su tarptautiniais partneriais, prisidėjo prie krizių ir konfliktų visame pasaulyje sprendimo, propagavo gerą valdyseną ir žmogaus teises ir rėmė vystymąsi. Dislokuotos 23 BUSGP misijos, daugiausia civilinės, bet buvo ir karinių. Šiais pasiekimais galime didžiuotis. Esame labiau pasitikintys savimi, pajėgesni ir efektyvesni plėtodami savo veiklą visame pasaulyje, nei buvome prieš dešimt metų.

Tačiau grėsmės taip pat išaugo. Visos problemos, su kuriomis susiduriame – terorizmas ir organizuotas nusikalstamumas, masinio naikinimo ginklų platinimas, stichinės nelaimės, regioniniai konfliktai, energijos tiekimo saugumas, klimato kaita, neteisėta migracija – tapo sudėtingesnės ir labiau tarpusavyje susijusios. Dažnai mums pristigdavo pajėgumo kovoti su šiomis grėsmėmis. Kad mūsų atsakas būtų sėkmingas, jis turi būti paremtas visapusišku požiūriu, kuris apima visus mūsų žinioje esančius instrumentus, ir yra orientuotas ne tik į simptomus, bet ir į priežastis. Taip pat sėkmei būtinos partnerystės su šalimis ir organizacijomis visame pasaulyje. Trumpai tariant, dabar labiau nei bet kada per visą istoriją svarbu, kad Europos užsienio politika būtų iniciatyvi, efektyvi ir gerai koordinuota.

Naujų galimybių teikia Lisabonos sutartis⁶⁹. Nauja institucinė sistema sudarys galimybes geriau derinti išteklius ir prioritetus⁷⁰. Vyriausioji įgaliotinė / Pirmininko pavaduotoja Catherine Ashton, vykdydama trejopus įgaliojimus, atliks pagrindinį vaidmenį siekiant šių tikslų, kartu su valstybėmis narėmis, Komisija ir Europos Parlamentu.

Europos išorės veikslių tarnyba (EIVT)⁷¹ bus visiškai naujas ir unikalus ES įrankis: užsienio tarnyba, kuri veikia visos ES vardu, ir kuri suteiks mums galimybę darniau ir efektyviau vykdyti veiksmus pasaulinėje arenoje. Todėl EIVT įkūrimas yra tiek vienas svarbiausių Europos Sąjungos prioritetų, tiek unikali galimybė, kurios mes neturėtume iššvaistyti.

Tai gana skubi užduotis. Pasaulis nestovi vietoje ir nelauks, kol baigsime savo vidinius institucinius pertvarkymus. 2010 m. darbotvarkė yra didesnis išbandymas nei bet kurių pastarųjų dvidešimties metų ES darbotvarkė. Nepaisant kai kurių atsigavimo ženklų, visame pasaulyje tebeįjungiami ekonomikos krizės padariniai. Daugelyje regionų pasaulyje gyvenimas tapo žiauresnis ir mažiau stabilus, nei buvo viena karta anksčiau. Konfliktai Afganistane, Pakistane, Jemene ir Somalyje turi toli jų sienas peržengiančių padarinių. Pasaulinė sistema, skirta kovoti su MNG platinimu, susidūrė su precedento neturinčiu spaudimu, visų pirma iš Irano. Stichinės nelaimės, tokios kaip žemės drebėjimai Haijuje ir Čilėje patikrino tarptautinės bendruomenės pajėgumą greitai reaguoti teikiant pagalbą ir atstatant sugriautus pastatus. Be visų išvardytų aplinkybių, pastebime, kad ekonominė ir politinė galia visame pasaulyje ir toliau pereina į kylančios ekonomikos šalis Azijoje ir Lotynų Amerikoje.

Šiame besikeičiančiame pasaulyje Europos Sąjunga toliau vykdys užsienio politiką, kuri atspindi mūsų vertybes ir interesus. Tai mes darysime sutelkdami pastangas ir išteklius tose srityse, kuriose galime šio to pasiekti. Nors jau daug nuveikta kuriant saugią ir klestinčią kaimynystę, dar reikia daug padirbėti. Globalesniu mastu turime stiprinti partnerystes su ilgalaikiais sąjungininkais ir kylančiais naujais pasaulinio masto veikėjais ir įtraukti juos į darbą, kuriuo siekiai verčiami veiksmais. Ir mes turime užtikrinti, kad institucijomis ir taisyklėmis grindžiama pasaulinė sistema būtų sukurta taip, kad galėtų atremti naujos eros iššūkius bendrai priimant sprendimus ir dalijantis įgaliojimais.

⁶⁹ 2009 m. gegužės 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Parlamento naujo vaidmens ir atsakomybės įgyvendinant Lisabonos sutartį (2008/2063(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0373).

⁷⁰ 2009 m. gegužės 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Lisabonos sutarties poveikio Europos Sąjungos institucijų tarpusavio pusiausvyros vystymuisi (2008/2073(INI)) P6_TA-PROV(2009)0387).

2009 m. gegužės 7 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Lisabonos sutarties finansinių aspektų (2008/2054(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0374).

⁷¹ 2009 m. spalio 22 d. Europos Parlamentas priėmė Rezoliuciją dėl institucinių Europos išorės veikslių tarnybos steigimo aspektų (P7_TA-PROV(2009)0057).

Vakarų Balkanai yra iš esmės svarbūs stabilumui ir klestėjimui Europoje. ES toliau remia europinę perspektyvą šiame regione, naudodamasi pasirengimo stojimui parama bei BUSP ir BSGP. 2009 m. gruodžio mėn. išvadose Taryba pareiškė vėl svarstysianti Komisijos rekomendaciją dėl stojimo derybų pradžios su Buvusiąja Jugoslavijos Respublika Makedonija.

Ji taip pat pridūrė, kad ir toliau yra itin svarbu palaikyti gerus kaimyninius santykius, įskaitant poreikį derybų keliu pasiekti abipusiai priimtina pavadinimo problemos sprendimą vadovaujant JT. 2010 m. gegužės 1 d. įsigaliojo ES ir Juodkalnijos stabilizacijos ir asociacijos susitarimas. Numatoma, kad Komisija pateiks savo nuomonę dėl Juodkalnijos pateiktos paraiškos dėl narystės ES, taip pat, jei galima, dėl Albanijos paraiškos. Jeigu bendradarbiaujant su TBTBJ toliau bus sparčiai žengiama pirmyn, Taryba gali nuspręsti pradėti ES ir Serbijos stabilizacijos ir asociacijos susitarimo ratifikavimą. Taryba taip pat galėtų patikėti Komisijai parengti nuomonę dėl Serbijos pateiktos paraiškos. ES toliau vykdys veiksmus ir remia Bosniją ir Hercegoviną kelyje ES link, stiprindama ES dalyvavimą įskaitant ES policijos misiją ir EUFOR ALTHEA. Itin svarbu toliau daryti pažangą reformų srityje, nepaisant sudėtingos politinės padėties ir to, kad 2010 m. spalio mėn. yra numatyti rinkimai. Kosove ES tebėra įsipareigojusi stiprinti stabilumą ir vystymąsi. Tolesnė pažanga decentralizavimo ir reformų srityje bei gera valdysena ir pagarba teisinės valstybės principams bus pagrindiniai prioritetai, kuriuos įgyvendinti padės finansinė ir ekspertų parama bei teisinės valstybės misija EULEX.

Turkija tebėra svarbi regiono valstybė. Po istorinės reikšmės įvykio – 2009 m. spalio mėn. Turkijos ir Armėnijos santykių normalizavimo protokolų pasirašymo ES laukia jų ratifikavimo ir įgyvendinimo. 2009 m. liepos mėn. pasirašius tarpyvyriausybinių susitarimą dėl dujotiekio *Nabucco*, vienas iš svarbiausių ES energetinio saugumo prioritetų ir toliau yra laiku baigti statyti Pietų koridorių.

Europos kaimynystės politika pakeitė ES ir jos kaimyninių šalių santykius. ES parama buvo pritaikyta pagal partnerių reformų poreikius, o jos dydis dabartinėje finansinėje programoje padidėjo 32%. Tačiau daug dar reikia padaryti, jei norima pasiekti EKP tikslus: bendrą stabilumą, saugumą ir gerovę. Lisabonos sutartimi tai pripažįstama ES įsipareigojant plėtoti ypatingus santykius su kaimyninėmis šalimis, siekiant sukurti gerovės ir geros kaimynystės erdvę (Europos Sąjungos sutarties 8 straipsnis).

2009 m. gegužės mėn. pradėta Rytų partnerystė suteikia platformą spartinti Europos Sąjungos ir suinteresuotųjų Rytų kaimynystės šalių partnerių politinį suartėjimą ir didesnę ekonominę integraciją, kaip nurodyta Prahos deklaracijoje.

Daugiašalėje Rytų partnerystės sistemoje bus numatyta bendradarbiavimo veikla ir laisvas dialogas, atitinkantys partnerystės tikslus. Partnerystė bus grindžiama aprėpties, diferencijavimo, sąlygų laikymosi ir bendros atsakomybės principais. Be to, turėtų būti pradėtas dialogo vizų klausimais vykdomasis etapas remiantis vizų režimo liberalizavimo kaip ilgalaikio tikslo veiksmų planu. ES dirbs su nauja Ukrainos vadovybe siekiant politinio ir ekonominio stabilumo. Bus teikiama pirmenybė pagalbai Moldovos Respublikai, susiduriančiai su ekonomikos krizės iššūkiais, taip pat bus toliau stengiamasi išspręsti Padnestrės konfliktą taikant 5+2 formatą. ES taip pat lieka atvira megzti glaudesnius ryšius su Baltarusija, tačiau pažanga įmanoma tik tuomet, jeigu Baltarusija vykdys atitinkamus veiksmus siekdama daugiau demokratijos, žmogaus teisių apsaugos ir jų propagavimo, be kita ko, panaikindama mirties bausmę.

Gruzijoje ES toliau vykdo veiklą siekdama išspręsti užsitęsusių konfliktą ir visų pirma remiasi Ženevoje vedamomis derybomis, kurios yra vienintelis forumas, kuriame atstovaujama visoms Šalims. EUMM Georgia ir toliau yra pagrindinė saugumo ir stabilumo užtikrinimo veiksmų vietoje priemonė, nors jos techninius gebėjimus reikėtų nuolat peržiūrėti. ES turėtų ir toliau reikalauti, EUMM būtų leista vykdyti veiklą Abchazijoje ir Pietų Osetijoje, tuo pačiu metu siekdama, kad ESBO ir JT taip pat būtų atstovaujama vietoje. ES taip pat 2010 m. laukia derybų dėl asociacijos susitarimų su trejomis Pietų Kaukazo šalimis pradžios. ES remia Minsko grupę, kuri siekia išspręsti Kalnų Karabocho problemą. Daugiašalis Rytų partnerystės aspektas galėtų būti naudingas atkuriant Armėnijos ir Azerbaidžano tarpusavio pasitikėjimą.

Viduržemio jūros šalių sąjunga 2010 m. turėtų žengti pirmyn vystydama savo organizaciją, struktūrą ir sprendama su finansavimu susijusius klausimus. Sekretoriato su būstine Barselonoje įkūrimas ir generalinio sekretoriaus 2010 m. kovo mėn. paskyrimas yra svarbūs veiksmai, tačiau taip pat svarbu, kad šie subjektai greitai pradėtų realų darbą vykdamas projektus visame regione. 2010 m. planuojama plataus užmojo ministrų susitikimų programa.

Europos Sąjunga tęs diskusijas dėl ES ir Libijos pagrindų susitarimo siekdama, kad derybos būtų kuo greičiau baigtos.

Už kaimyninių šalių ribų regioniniai konfliktai vis dar silpnina stabilumą daugelyje pasaulio vietų. Pokyčiai Artimuosiuose Rytuose ir toliau bus vienas svarbiausių pasaulinės darbotvarkės klausimų 2010 m. Labiau nei bet kada svarbu išspręsti Izraelio ir Palestinos konfliktą.

ES toliau ragina nedelsiant atnaujinti derybas, per kurias per sutartą laiką būtų rastas dviejų valstybių sambūviu pagrįstas sprendimas, kurio pagrindu taikiai bei saugiai viena šalia kitos egzistuotų Izraelio Valstybė ir nepriklausoma, demokratinė ir perspektyvi kaimyninė Palestinos Valstybė. ES nepripažins jokių iki 1967 m. nustatytų sienų, taip pat ir Jeruzalės atžvilgiu, pakeitimų, išskyrus Šalių sutartus pakeitimus. Jei norima tikros taikos, privalu rasti būdą derybomis išspręsti Jeruzalės kaip būsimos dviejų valstybių sostinės statuso klausimą. ES kartu su Ketvertu ir Arabų partneriais toliau aktyviai dirbs su Šalimis ir teiks joms paramą derybose. ES ir toliau ragins nedelsiant, ilgam laikui ir besąlygiškai atidaryti sienos perėjimo punktus humanitarinės pagalbos, komercinių prekių ir asmenų srautams į Gazos ruožą ir iš jo. ES visapusiškai remia Palestinos savivaldos vyriausybės planą „Palestina, okupacijos pabaiga, valstybės sukūrimas“ kaip svarbų indėlį tuo tikslu ir sieks, kad šis planas sulauktų tvirtos tarptautinės paramos. ES yra pasirengusi iš esmės prisidėti prie susitarimų po konflikto sudarymo, kuriais siekiama užtikrinti taikos susitarimų tvarumą, ir toliau tęs darbą, pradėtą ES įnašais valstybės kūrimo, regioninių klausimų, pabėgėlių, saugumo ir Jeruzalės klausimų sprendimo srityje. Visapusiškai taikai Artimuosiuose Rytuose pasiekti reikia regioninio požiūrio. ES toliau remis Izraelio ir Sirijos derybas bei Izraelio ir Libano derybas.

Kalbant apie kitas Artimųjų Rytų šalis pastaruoju metu įvykę rinkimai Irake tapo dar vienu šios šalies stabilizavimo proceso etapu. Nors galutiniai rezultatai dar nepatvirtinti, ES yra pasirengusi toliau dalyvauti remdama šį procesą ir laukia, kada atėjus laikui galės pasveikinti naująją Irako vyriausybę. EUJUST LEX planuoja toliau prisidėti prie teisinės valstybės stiprinimo, be kita ko, vykdamas veiksmus šalies viduje, jeigu tai įmanoma atsižvelgiant į saugumo padėtį. Pastaraisiais mėnesiais tarptautinėje erdvėje išaugo susirūpinimas dėl nestabilumo Jemene keliamos grėsmės, be kita ko, dėl ryšių su tarptautiniu terorizmu. ES vykdys visapusišką strategiją, kartu dirbdama su Jemeno kaimynais regione siekiant spręsti šias problemas ir užtikrinti ilgesnio laikotarpio politinį ir ekonominį vystymąsi.

Susidarė labai bloga bendra padėtis dėl Irano branduolinio klausimo. Kinijos, Prancūzijos, Vokietijos, Rusijos Federacijos, JK ir JAV pastangos pradėti konstruktyvias derybas su Iranu kol kas nebuvo sėkmingos. ES tebėra pasiryžusi dirbti siekdama derybomis paremto sprendimo, laikydamasi dvejopų poveikio priemonių požiūrio.

Europos Sąjunga yra pasirengusi imtis būtinų veiksmų prisidėti prie JT ST proceso. ES toliau reikš susirūpinimą dėl neigiamo Irano politikos poveikio stabilumui ir saugumui Artimuosiuose Rytuose ir toliau pabrėš, kad Iranas turi atlikti atsakingą vaidmenį regione. ES tebėra itin susirūpinusi dėl žmogaus teisių padėties Irane ir toliau aktyviai ją stebės ateityje, taip pat praneš savo susirūpinimą Irano Vyriausybei ir primins Iranui apie jo tarptautinius įsipareigojimus žmogaus teisių srityje, įskaitant žmogaus teisių pažeidimus savo piliečių atžvilgiu, patraukiant atsakomybėn tuos, kurie yra kalti dėl pažeidimų ir paleidžiant tuos, kurie tiesiog naudojami savo teisėmis. ES taip pat yra rimtai susirūpinusi dėl Irano valdžios institucijų patvirtintų priemonių, kuriomis jo piliečiams užkertamas kelias laisvai bendrauti ir gauti informaciją per televiziją, radiją, transliacijas palydovu ir internetą. ES bus pasiryžusi spręsti šiuos klausimus ir imtis veiksmų siekdama ištaisyti šią nepriimtina padėtį.

Padėtis Afganistane tebėra vienas didžiausių iššūkių tarptautinei bendruomenei ir Vyriausybei Kabule. Afganistane ES laikosi visapusiško požiūrio, naudodama politinių, civilinių, karinių ir vystymosi priemonių rinkinį. ES pastangas sutelks į teisinės valstybės, visų pirma pasitelkdama EUPOL Afghanistan, valstybės gebėjimų ir institucijų stiprinimą, kad paskatintų gerą valdyseną, žmogaus teises ir veiksmingą viešąjį administravimą. Taip pat ji remia ekonomikos augimą, visų pirma pasitelkiant kaimo plėtrą ir socialinę pažangą. ES veiksmais bus grindžiama perėjimo strategija, dėl kurios susitarta tarptautinėje konferencijoje Afganistano klausimais, įvykusioje 2010 m. sausio 28 d. Londone.

Pakistanas yra vienas svarbiausių subjektų santykiuose su Afganistanu, kuris ir pats sprendžia sudėtingus uždavinius. Pakistanas atlieka esminį vaidmenį sprendžiant stabilumo ir saugumo regione klausimus, tačiau ES taip pat siekia paskatinti Pakistaną intensyviai bendradarbiavimą tokiais svarbiais klausimais, kaip kova su terorizmu, MNG neplatimas, kova su narkotikais ir žmogaus teisės. Ji yra pasirengusi remti Pakistano iniciatyvas saugumo sektoriaus reformos, teisinės valstybės ir demokratinę institucijų srityje, įskaitant rinkimų sistemą. Čia, kaip ir kitur, siekiant užtikrinti stabilumą ilgesniu laikotarpiu, bus ypač svarbus ekonominis vystymasis.

Afrikoje vystymąsi kai kuriose kontinento dalyse stabdo nestabilumas ir regioniniai konfliktai. ES aktyviai veikia Somalyje, bendradarbiaudama su tarptautiniais partneriais, įskaitant Afrikos Sąjungą, Jungtines Tautas ir Jungtines Valstijas.

2010 m. bus dislokuota ES mokymo misija, kurios būstinė yra Ugandoje, siekiant pagal visapusišką požiūrį teikti paramą Pereinamojo laikotarpio federalinės vyriausybės ginkluotosioms pajėgoms. Tuo pat metu ES yra pagrindinė humanitarinės ir finansinės paramos šaliai teikėja, o jūrinė operacija Atalanta užtikrino apsaugą nuo piratų prie Somalio krantų. Operacijos ATALANTA atgrasomasis poveikis taip pat priklausys nuo sėkmingo operacijos metu sulaikytų įtariamųjų asmenų patraukimo atsakomybėn. ES turėtų bendradarbiauti su nuo piratavimo nukentėjusio regiono šalimis siekdama sudaryti susitarimus dėl perdavimo. Sudano 2010 m. taip pat laukia dideli iššūkiai – vyks nacionaliniai rinkimai, bus dedamos pastangos užtikrinti taiką Darfūro regione ir rengiamasi referendumui dėl Pietų Sudano, kurį numatyta surengti 2011 m. sausio mėn. ES dirbs kartu su Afrikos Sąjunga ir kitais partneriais siekiant užtikrinti Sudano žmonėms stabilumą ir demokratiją ateityje.

Šie pavyzdžiai rodo, kad šių dienų tarptautinių iššūkių nei viena šalis vien savo jėgomis atremti negali. Dvidešimt pirmojo amžiaus pasaulyje partnerystės įgijo naują svarbą, jos tapo būtinu įrankiu sprendžiant bendras ekonomikos ir saugumo problemas. Per pastarąjį dešimtmetį ES siekė sustiprinti ryšius su pagrindiniais pasauliniais subjektais. Toliau vystydami veiklą, turime išnaudoti Lisabonos sutarties sudarytas galimybes, kurios mums leidžia lengviau bendradarbiauti su kitais, o kitiems partneriams palengvina veiksmus su mumis.

Kaip niekad svarbūs yra mūsų ryšiai su JAV. Daugeliu atvejų šiandienos problemoms spręsti būtinas įsipareigojimas iš abiejų Atlanto pusių, tačiau to pasiekti galima tik jeigu nustatyta bendra veiksmų kryptis. Transatlantinė darbotvarkė apima platų klausimų spektrą – nuo ekonominės krizės ir konkurencingumo ilgalaikiu laikotarpiu užtikrinimo iki pasaulinio saugumo įskaitant MNG neplatimą, kovą su terorizmu ir nusiginklavimą, užtikrinimo; taip pat reagavimo į visuotinį atšilimą, Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimo klausimai ir regioniniai klausimai, pavyzdžiui, susiję su Afganistanu, Pakistanu ir Artimųjų Rytų taikos procesu.

Rytuose, Rusija yra ir mūsų kaimynas ir pagrindinis partneris pasaulinėje arenoje sprendžiant tokias problemas, kaip Irano, Artimųjų Rytų, Afganistano ir užsitęsusių konfliktų mūsų bendroje kaimynystėje. Be to, abi šalys suinteresuotos, kad Rusija toliau integruotųsi į tarptautinę sistemą ir laikytųsi jos taisyklių. Derybose dėl naujo ES ir Rusijos susitarimo reikės užtikrinti subalansuotą pažangą visose mūsų partnerystės srityse.

Indija ir Kinija yra pagrindiniai partneriai sprendžiant tiek regiono, tiek pasaulinius klausimus. Palaikydami ryšius su Indija, galime siekti platesnio užmojo politinių kontaktų ir bendradarbiavimo, kad galėtume spręsti bendrus iššūkius, pavyzdžiui, Afganistano klausimą, terorizmo, klimato kaitos, finansų krizės ir masinio naikinimo ginklų neplatimo problemas. Kova su terorizmu, taikos palaikymas ir taikos stiprinimas – visose šiose srityse yra glaudesnio bendradarbiavimo galimybių. Partnerystė su Kinija turi strateginės svarbos, kuri ilgainiui tik didės. Turime daugiau investuoti į ryšių tinklo mezgimą, kuris padeda ES ginti savo interesus ir vertybes politinėje ir ekonominėje plotmėje ir imtis kurti pasaulinio masto problemų bendrus sprendimus.

Rytų Azijoje Japonija yra vienas pagrindinių partnerių. Šioje srityje taip pat yra galimybių daugiau nuveikti taikos ir saugumo srityje, palaikant ryšius, kurie tradiciškai remiasi ekonominiais interesais. Šiais metais santykių su Korėjos Respublika statusas pakils iki strateginės partnerystės lygio, visų pirma sudarant bendrąjį susitarimą ir laisvosios prekybos susitarimą. Auga kitų partnerystės, be kita ko, su Brazilija, Meksika ir Pietų Afrika, svarba. Taip pat ypač svarbus bendradarbiavimas su tarptautinėmis ir regioninėmis organizacijomis. Jungtinių Tautų ir ES partnerystė yra esminis mūsų užsienio politikos ramsis. Tačiau ne visos galimybės dar išnaudotos plėtojant gilesnius santykius, visų pirma krizių valdymo srityje. Mūsų ryšiai su NATO taip pat turėtų būti plečiami siekiant bendro tikslo – daugiau saugumo mūsų žemyne ir už jo ribų. OSCE tebėra vienas svarbiausių visos Europos saugumu suinteresuotas valstybes vienijančių subjektų. Naujus orientyrus šioje srityje nustato Korfu procesas dėl euroatlantinio saugumo, kurį ES toliau skatins 2010 m.

Šiuos ryšius papildė ryšiai su regioninėmis organizacijomis už Europos ribų. Pietryčių Azijoje ASEAN pagilino santykius su ES. Svarbus ASEAN ir ES santykių plėtojimo veiksmas buvo visapusiško Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo su Indonezija pasirašymas 2009 m. lapkričio mėn. ES toliau dalyvaus derybų dėl Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimų su kitomis ASEAN narėmis sudarymo procesuose. Atnaujintas įsipareigojimas dvišalių laisvosios prekybos su atskiromis ASEAN valstybėmis derybų srityje yra pamatas būsimam regioninio masto susitarimui. 2010 m. spalio mėn. Briuselyje Europa surengs 8-ąją Azijos ir Europos aukščiausiojo lygio susitikimą (ASEM). Europos ateičiai vis svarbesni glaudesni ekonominiai ryšiai ir aktyvesnis politinis dialogas su augančios ekonomikos Azijos regionu. Visų pirma aukščiausiojo lygio susitikimas yra ypatinga proga nustatyti sąlyčio taškus rengiantis svarbioms tarptautinėms deryboms.

Pirmasis G20 susitikimas, kuris įvyks G8 nepriklausančioje šalyje, planuojamas po mėnesio, o netrukus po to Kankune prasidės 16-oji JT Klimato kaitos konvencijos Šalių konferencija.

ES yra svarbiausia tarptautinė Afrikos Sąjungos partnerė, o Jungtinėje Afrikos ir ES strategijoje pabrėžiama nauja strateginė Europos ir Afrikos partnerystė. 2010 m. lapkričio mėn. pabaigoje įvyksiantis trečiasis Afrikos ir ES aukščiausiojo lygio susitikimas ES, Afrikos Sąjungai ir valstybėms narėms sudarys puikią galimybę apžvelgti padarytą pažangą vykdant strategiją, suteikti naują paskatą mūsų plataus užmojo partnerystei ir stiprinti ES ir Afrikos politikos koordinavimą bei praktinį bendradarbiavimą. Šiame aukščiausiojo lygio susitikime bus diskutuojama apie svarbiausius pasaulinius iššūkius: taiką ir saugumą, klimato kaitą, prieigą prie energijos ir energetinį saugumą, taip pat Tūkstantmečio vystymosi tikslų pasiekimą.

Dėl Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono 2010 m. gegužės mėn. ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų jūros valstybių aukščiausiojo lygio susitikime bus nustatyta strateginės partnerystės darbotvarkė kitiems dvejiems metams, pasitelkiant Madrido deklaraciją ir prie jos pridedamą veiksmų planą. Be to, tikimasi, kad bus pasiekta šių rezultatų: sudarytas Asociacijos susitarimas su Centrine Amerika ir Daugiašalis prekybos susitarimas su tam tikromis Andų regiono valstybėmis (Kolumbija / Peru), atnaujintos derybos dėl Asociacijos susitarimo su MERCOSUR; pradėta taikyti Lotynų Amerikos investavimo priemonė, sukurtas ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų jūros regiono šalių fondas, susitarta dėl ES ir CARIFORUM bendros strategijos metmenų, susitarta dėl bendro vykdomojo plano su Meksika, patvirtinta Vystymosi ir inovacijų asociacija su Čile ir sustiprinti dvišaliai santykiai.

ES toliau dirbs įvairiuose forumuose stiprindama tarptautinį kovos su masinio naikinimo ginklais režimą. Svarbiausia pirmenybė bus teikiama tam, kad gegužės mėn. Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatinimo peržiūros konferencijoje būtų pasiekta gerų ir subalansuotų rezultatų. Taip pat mes pozityviai prisidėjome prie Branduolinio saugumo aukščiausiojo lygio susitikimo, įvykusio 2010 m. balandžio mėn. Vašingtone, ir toliau didinsime informuotumą apie tai, kad reikia stiprinti branduolinį saugumą pasauliniu lygiu. ES toliau įgyvendins savo politiką, visų pirma „Naujos ES veiksmų kryptys kovos su masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinių sistemų platinimu srityje“.

Žmogaus teisių apsauga ir propagavimas yra esminė mūsų užsienio politikos dalis visuose veiklos baruose. Siekdami savo tikslų visada kartu turėtume propaguoti mūsų vertybes.

2010 m. ES toliau skatins tendenciją panaikinti mirties bausmę.

ES toliau atidžiai stebės, kaip sprendžiamas religijos ar tikėjimo laisvės bei kovos su religine netolerancija klausimas; tai ES žmogaus teisių politikos dalis. 2010 m. vasario mėn. pradėtas naujas dialogas žmogaus teisių klausimais su Moldovos Respublika, taip pat naujas dialogas žmogaus teisių klausimais bus pradėtas su Indonezija. ES sieks toliau plėtoti santykius su ASEAN, įskaitant pasitelkiant bendradarbiavimą su nauja ASEAN Tarpyvriausybine žmogaus teisių komisija, ir nagrinės galimybę pradėti dialogą žmogaus teisių klausimais tame regione. ES visapusiškai dalyvaus rengiantis 2011 m. JT Žmogaus teisių tarybos veiklos peržiūrai. Bus laukiama aktyvaus Europos Parlamento darbo vertinant dialogus žmogaus teisių klausimais su Rusija ir Kinija, taip pat tikimasi, kad atitinkami Europos Parlamento ir Tarybos komitetai keisis nuomonėmis ir informacija.

Atsižvelgiant į tai, kad 2009 m. pažymėta Europos saugumo ir gynybos politikos dešimties metų sukaktis, o pastaruosiu metu įsigaliojo Lisabonos sutartis, akivaizdu, kad bendra užsienio ir saugumo politika sparčiai išsivystė per santykinai trumpą laiką. Tačiau taip pat akivaizdu, kad turime toliau didinti gebėjimą veikti efektyviai, pasitelkiant daugiau strategiškai pagrįstų sprendimų priėmimą, didesnį mūsų politikos suderinimą ir karinių ir civilinių pajėgumų stiprinimą. Tęsime darbą įgyvendindami bendrą saugumo ir gynybos politiką, kad pagerintume greitos dislokacijos pajėgumus, teiktume lankstesnius paramos misijoms sprendimus, pagerintume žmogaus teisių ir lyčių lygybės aspektą bei glaudžiai derintume BSGP veiklą su ilgalaikėmis stabilizavimo ir vystymosi pastangomis, vadovaujant Europos Komisijai ir tarptautiniams partneriams. Mūsų galia daryti įtaką priklauso nuo galimybės naudotis atitinkamais pajėgumais, remiantis atitinkamomis politinėmis ir finansinėmis priemonėmis.

Darytina išvada, kad 2010 m. bus naujo etapo Europos užsienio politikoje metai. Instituciniai debatai, vedę į Lisabonos sutarties sudarymą, truko beveik dešimtmetį. Dabar, kai procesas baigtas, galime pradėti naują etapą. Pačiu laiku, kadangi dabar kaip niekad anksčiau Europos Sąjungai svarbu žvelgti į priekį ir vykdyti bendrą veiklą su visu likusiu pasauliu. Nesėkmė šioje srityje būtų daugiau nei praleista proga. Tai reikštų pasitraukimą iš tos vietos pasaulio arenoje, kurios mes siekiame – to reikalauja tiek mūsų interesai, tiek vertybės. Atėjo laikas žodžius paversti darbais.

I PRIEDAS**Legal acts in the CFSP area**

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
I. MESURES RESTRICTIVES			
I.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
24.09.2009	Prorogation de la position commune 2004/694/PESC concernant de nouvelles mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2009/717/PESC L 253 (25.09.2009)
26.02.2009	Renouvellement des mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2009/164/PESC L 55 (27.02.2009)
10.02.2009	Prorogation et modification de la position commune 2004/133/PESC concernant des mesures restrictives à l'égard d'extrémistes dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 15	2009/116/PESC L 40 (11.02.2009)
I.2 AFRIQUE			
REPUBLIQUE DÉMOCRATIQUE DU CONGO			
27.04.2009	Application de la position commune 2008/369/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo	position commune 2008/369/PESC art. 6; art. 23 (2)	2009/349/PESC L 106 (28.04.2009)
26.01.2009	Modification de la position commune 2008/369/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo	art. 15	2009/66/PESC L 23 (27.01.2009)
RÉPUBLIQUE DE GUINÉE			
22.12.2009	Modification de la position commune 2009/788/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de la République de Guinée	art. 29	2009/1003/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Institution des certaines mesures restrictives spécifiques à l'encontre de la République de Guinée	art. 215 §1 et 2	2009/1284/UE L 346 (23.12.2009)
27.10.2009	Mesures restrictives à l'encontre de la République de Guinée	art. 15	2009/788/PESC L 281 (28.10.2009) + rectificatif L 282 (29.10.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
SOMALIE			
16.02.2009	Mesures restrictives à l'encontre de la Somalie et abrogation de la position commune 2002/960/PESC	art. 15	2009/138/PESC L 46 (17.02.2009)
ZIMBABWE			
26.01.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre du Zimbabwe	art. 15	2009/68/PESC L 23 (27.01.2009)
I.3 ASIE / OCÉANIE			
BIRMANIE / MYANMAR			
18.12.2009	Modification de la position commune 2006/318/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 29	2009/981/PESC L 338 (19.12.2009)
13.08.2009	Modification de la position commune 2006/318/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 15	2009/615/PESC L 210 (14.08.2009)
27.04.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 15	2009/351/PESC L 108 (29.04.2009)
RÉPUBLIQUE POPULAIRE DÉMOCRATIQUE DE CORÉE			
22.12.2009	Modification de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 29	2009/1002/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Modification du règlement (CE) n o 329/2007 concernant des mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 215 §1 et 2	2009/1283/UE L 346 (23.12.2009)
04.08.2009	Mise en oeuvre de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	position commune 2006/795/PESC art. 6(1) art. 23(2)	2009/599/PESC L 203 (05.08.2009)
27.07.2009	Modification de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 15	2009/573/PESC L 197 (29.07.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
I.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
IRAN			
15.12.2009	Modification du règlement (CE) n o 423/2007 concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	art. 215 §1 et 2	2009/1228/UE L 330 (16.12.2009)
17.11.2009	Mise en oeuvre de l'article 7, paragraphe 2, du règlement (CE) n o 423/2007 concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran et abrogeant la décision 2008/475/CE	règlement (CE) no 423/2007 art. 15 (2)	2009/1100/CE L 303 (18.11.2009)
17.11.2009	Mise en oeuvre de la position commune 2007/140/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	position commune 2007/140/PESC art. 7 (2) art. 23 (2)	2009/840/PESC L 303 (18.11.2009)
IRAQ			
05.03.2009	Modification de la position commune 2003/495/PESC sur l'Iraq	art. 15	2009/175/PESC L 62 (06.03.2009)
I.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
BIÉLORUSSIE			
15.12.2009	Prorogation des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires de Biélorussie prévues dans la position commune 2006/276/PESC et abrogeant la position commune 2009/314/PESC	art. 29	2009/969/PESC L 332 (17.12.2009)
06.04.2009	Modification de la position commune 2006/276/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires de Biélorussie et abrogeant la position commune 2008/844/PESC	art. 15	2009/314/PESC L 93 (07.04.2009)
RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
16.02.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre des dirigeants de la région de Transnistrie de la République de Moldova	art. 15	2009/139/PESC L 46 (17.02.2009)
OUZBÉKISTAN			
15.12.2009	Abrogation du règlement (CE) n o 1859/2005 instituant certaines mesures restrictives à l'encontre de l'Ouzbékistan	art. 215 §1, art. 301	2009/1227/UE L 330 (16.12.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II. PESD			
II.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
15.12.2009	Prorogation du mandat du chef de la Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-Herzégovine	art. 38, troisième alinéa décision 2009/906/PESC art. 10 §1	2009/958/PESC MPUE/1/2009 L 330 (16.12.2009)
08.12.2009	Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-et-Herzégovine	art. 28, art. 43 §2	2009/906/PESC L 322 (09.12.2009)
11.11.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 25, troisième alinéa; action commune 2004/570/PESC art. 6	2009/836/PESC BiH/15/2009 L 299 (14.11.2009)
09.06.2009	Modification de l'action commune 2008/124/PESC relative à la mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo, EULEX KOSOVO	art. 14	2009/445/PESC L 148 (11.06.2009)
II.2 AFRIQUE			
04.12.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 38 action commune 2008/851/PESC art. 6	2009/946/PESC ATALANTA/8/2009 L 327 (12.12.2009)
08.12.2009	Modification de l'action commune 2008/851/PESC concernant l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie	art. 28, art. 43 §2	2009/907/PESC L 322 (09.12.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
17.11.2009	Modification et prolongation de l'action commune 2008/112/PESC relative à la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée- Bissau (UE RSS GUINÉE-BISSAU)	art. 14	2009/841/PESC L 303 (18.11.2009)
23.10.2009	Signature et conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République des Seychelles relatif au statut des forces placées sous la direction de l'Union européenne dans la République des Seychelles, dans le cadre de l'opération militaire de l'Union européenne Atalanta	art. 24	2009/916/PESC L 323 (10.12.2009)
23.10.2009	Signature et application provisoire de l'échange de lettre entre l'Union européenne et la République des Seychelles sur les conditions et les modalités régissant le transfert, de l'EUNAVFOR à la République des Seychelles, des personnes suspectées d'actes de piraterie ou des vols à main armée, ainsi que leur traitement après un tel transfert	art. 24	2009/877/PESC L 315 (02.12.2009)
19.10.2009	Abrogation de l'action commune 2007/677/PESC relative à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine	art. 14	2009/795/PESC L 283 (30.10.2009)
19.10.2009	Modification de l'action commune 2007/405/PESC relative à la mission de police de l'Union européenne menée dans le cadre de la réforme du secteur de la sécurité (RSS) et son interface avec la justice en République démocratique du Congo (EUPOL RD Congo)	art. 14	2009/769/PESC L 274 (20.10.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
02.10.2009	Modification de la décision Atalanta/2/2009 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta), ainsi que la décision Atalanta/3/2009 du Comité politique et de sécurité établissant le Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 décision ATALANTA/2/2009 décision ATALANTA/3/2009 + addendum	2009/758/PESC ATALANTA/7/2009 L 270 (15.10.2009)
25.09.2009	Nomination du chef de la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 25 troisième alinéa action commune 2009/709/PESC art. 8	2009/723/PESC EUSEC/1/2009 L 257 (30.09.2009)
15.09.2009	Mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 14, art. 25 troisième alinéa, art. 28 §3 premier alinéa	2009/709/PESC L 246 (18.09.2009)
27.07.2009	Signature et application provisoire de l'accord entre l'Union européenne et la République de Croatie sur la participation de la République de Croatie à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (opération Atalanta)	art. 24	2009/597/PESC L 202 (04.08.2009)
22.07.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 6 §1	2009/559/PESC ATALANTA/6/2009 L 192 (24.07.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
25.06.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2007/406/PESC relative à la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 14	2009/509/PESC L 172 (02.07.2009)
15.06.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2007/405/PESC relative à la mission de police de l'Union européenne menée dans le cadre de la réforme du secteur de la sécurité (RSS) et son interface avec la justice en République démocratique du Congo (EUPOL RD Congo)	art. 14	2009/466/PESC L 151 (16.06.2009)
10.06.2009	Modification de la décision Atalanta/2/2009 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta), ainsi que la décision Atalanta/3/2009 du Comité politique et de sécurité établissant le Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §2 décision ATALANTA/2/2009 9 décision ATALANTA/3/2009 9 + addendum	2009/446/PESC ATALANTA/5/2009 L 148 (11.06.2009)
27.05.2009	Nomination d'un commandant de l'opération de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa	2009/413/PESC ATALANTA/4/2009 L 132 (29.05.2009)
18.05.2009	Modification de l'action commune 2008/112/PESC relative à la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée-Bissau (UE RSS GUINÉE- BISSAU)	art. 14	2009/405/PESC L 128 (27.05.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
21.04.2009	Établissement d'un Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §5	2009/369/PESC ATALANTA/3/2009 L 112 (06.05.2009) + addendum L 119 (14.05.2009)
21.04.2009	Acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §2	2009/356/PESC ATALANTA/2/2009 L 109 (30.04.2009)
26.02.2009	Échange de lettres entre l'Union européenne et le gouvernement du Kenya sur les conditions et les modalités régissant le transfert, de la force navale placée sous la direction de l'Union européenne (EUNAVFOR) au Kenya, des personnes soupçonnées d'avoir commis des actes de piraterie qui sont retenues par l'EUNAVFOR et de leurs biens saisis en possession de cette dernière, ainsi que leur traitement après un tel transfert	art. 24	2009/293/PESC L 79 (25.03.2009)
17.03.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	action commune 2008/851/PESC art. 6 §1	2009/288/PESC ATALANTA/1/2009 L 76 (24.03.2009)
II.3 ASIE / OCÉANIE			
17.11.2009	Modification de l'action commune 2007/369/PESC relative à l'établissement de la Mission de police de l'Union européenne en Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)	art. 14	2009/842/PESC L 303 (18.11.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
15.12.2009	Nomination du chef de la mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 38 action commune 2009/475/PESC art. 9 §2	2009/982/PESC EUJUST LEX/2/2009 L 338 (19.12.2009)
15.12.2009	Nomination du chef de la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 38, troisième alinéa action commune 2005/797/PESC art. 11 §1	2009/957/PESC EUPOL COPPS/2/2009 L 330 (16.12.2009)
15.12.2009	Modification de l'action commune 2005/797/PESC concernant la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 28, art. 43 §2	2009/955/PESC L 330 (16.12.2009)
20.11.2009	Modification de l'action commune 2005/889/PESC établissant une mission de l'Union européenne d'assistance à la frontière au point de passage de Rafah (EU BAM Rafah)	art. 14	2009/854/PESC L 312 (27.11.2009)
03.07.2009	Nomination du chef de la mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 25 troisième alinéa action commune 2009/475/PESC art. 9(2)	2009/596/PESC L 202 (04.08.2009)
11.06.2009	Mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 14	2009/475/PESC L 156 (19.06.2009)
27.05.2009	Établissement d'un Comité des contributeurs pour la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens (EUPOL COPPS)	art. 25 troisième alinéa action commune 2005/797/PESC art. 12(3);	2009/412/PESC EUPOL COPPS/1/2009 L 132 (29.05.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
31.07.2009	Prorogation du mandat du chef de la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 25 troisième alinéa; action commune 2008/736/PESC art. 10 §1	2009/619/PESC EUMM GEORGIA/1/2009 L 214 (19.08.2009)
27.07.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2008/736/PESC concernant la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14	2009/572/PESC L 197 (29.07.2009)
27.07.2009	Modification et prorogation de la décision 2008/901/PESC relative à une mission d'enquête internationale indépendante sur le conflit en Géorgie	art. 13 §3, art. 23 §1	2009/570/PESC L 197 (29.07.2009)
23.03.2009	Modification de l'action commune 2008/736/PESC concernant la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14	2009/294/PESC L 79 (25.03.2009)
III. INSTITUTIONNALISATION DE LA PESD: AGENCE EUROPÉENNE DE DÉFENSE, INSTITUT D'ÉTUDES DE SÉCURITÉ, CENTRE SATELLITAIRE ET COLLÈGE EUROPÉEN DE SÉCURITÉ ET DE DÉFENSE			
10.11.2009	Modification de l'action commune 2001/555/PESC relative à la création d'un centre satellitaire de l'Union européenne	art. 14	2009/834/PESC L 297 (13.11.2009)
14.09.2009	Règlement du personnel du Centre satellitaire de l'Union européenne	action commune 2001/555/PESC action commune 2006/998/PESC art. 9, paragraphe 3	2009/747/PESC L 276 (21.10.2009)
IV. REPRÉSENTANTS SPÉCIAUX DE L'UNION EUROPÉENNE			
IV.1 AFGHANISTAN/PAKISTAN			
15.06.2009	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Afghanistan et le Pakistan et abrogeant l'action commune 2009/135/PESC	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/467/PESC L 151 (16.06.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne en Afghanistan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/135/PESC L 46 (17.02.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.2 ANCIENNE RÉPUBLIQUE YOUGOSLAVE DE MACÉDOINE (ARYM)			
15.09.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/706/PESC L 244 (16.09.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/129/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.3 ASIE CENTRALE			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Asie centrale	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/130/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.4 BOSNIE-HERZÉGOVINE			
11.03.2009	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/181/PESC L 67 (12.03.2009)
IV.5 CAUCASE DU SUD			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Caucase du Sud	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/133/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.6 GÉORGIE			
15.12.2009	Modification de l'action commune 2009/131/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 28, art. 31(2), art. 33	2009/956/PESC L 330 (16.12.2009)
27.07.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/571/PESC L 197 (29.07.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/131/PESC L 46 (17.02.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.7 KOSOVO			
07.08.2009	Modification de l'action commune 2009/137/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne au Kosovo	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/605/PESC L 206 (08.08.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne au Kosovo	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/137/PESC L 46 (17.02.2009) + Rectificatif L 91 (03.04.2009)
IV.8 PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le processus de paix au Moyen-Orient	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/136/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.9 RÉGION DES GRANDS LACS AFRICAINS			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la région des Grands Lacs africains	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/128/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.10 RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne en République de Moldavie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/132/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.12 SOUDAN			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Soudan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/134/PESC L 46 (17.02.2009)
V. NON-PROLIFERATION			
22.12.2009	Soutien d'activités de l'Union européenne visant à promouvoir auprès des pays tiers le contrôle des exportations d'armements et les principes et critères de la position commune 2008/944/PESC	art. 26(2) et art. 31(1)	2009/1012/PESC L 348 (29.12.2009)
27.07.2009	Soutien des activités de l'OIAC dans le cadre de la mise en oeuvre de la stratégie de l'UE contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 13(3) et art. 23(1)	2009/569/PESC L 197 (29.07.2009)
19.01.2009	Soutien d'activités de l'UE visant à promouvoir auprès des pays tiers le processus d'élaboration d'un traité sur le commerce des armes, dans le cadre de la stratégie européenne de sécurité	art. 13(3) et art. 23(1)	2009/42/PESC L 17 (22.01.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
VI. LUTTE CONTRE LE TERRORISME			
22.12.2009	Modification du règlement (CE) no 881/2002 instituant certaines mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités liées à Oussama ben Laden, au réseau Al-Qaida et aux Taliban	art. 215 §2	2009/1286/UE L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Mise à jour de la liste des personnes, groupes et entités auxquels s'appliquent les articles 2, 3 et 4 de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme	art. 29	2009/1004/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Mise en oeuvre de l'article 2, paragraphe 3, du règlement (CE) n o 2580/2001 concernant l'adoption de mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, et abrogeant le règlement (CE) n o 501/2009	règlement (CE) no 2580/2001 art. 2 §3	2009/1285/UE L 346 (23.12.2009)
15.06.2009	Mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme et abrogeant la position commune 2009/67/PESC	art. 15 et 34	2009/468/PESC L 151 (16.06.2009) + Corrigendum L 353 (31.12.2009)
26.01.2009	Mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme et abrogeant la position commune 2008/586/PESC	art. 15 et 34	2009/67/PESC L 23 (27.01.2009)
VII. SECURITÉ			
30.11.2009	Conclusion de l'accord entre l'Australie et l'Union européenne sur la sécurité des informations classifiées	art. 24	2010/53/PESC L 26 (30.01.2010)
16.03.2009	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et Israël sur les procédures de sécurité pour l'échange d'informations classifiées	art. 24	2009/558/PESC L 192 (24.07.2009)
PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
27.10.2009	Accueil temporaire de certains Palestiniens par des États membres de l'UE	art. 15	2009/787/PESC L 281 (28.10.2009)

II PRIEDAS

Appearances by representatives of the Council in the European Parliament in the field of CFSP/ESDP in 2009

I. Appearances by the Presidency:

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
1	19.02	Formal sitting with President Klaus	Mini Plenary, Brussels
2	14.01	PM Topolánek on the priorities of the CZ Pcy	EP Plenary, Strasbourg
3	25.03	PM Topolánek on the results of the Spring European Council	EP Plenary, Strasbourg
4	06.04	PM Topolánek and DFM Kohout	ACP-EU JPA, Prague
5	15.07	PM Fischer on results of CZ Pcy and the European Council	EP Plenary, Strasbourg
6	14.01	FM Schwarzenberg on the situation in the Middle East/Gaza	EP Plenary, Strasbourg
7	20.01	FM Schwarzenberg on the CFSP priorities of the CZ Pcy	AFET, Brussels
8	17.03	FM Schwarzenberg	EMPA 5th Plenary Session, Brussels
9	18.04	FM Schwarzenberg	66th EP/US Congress Transatlantic Legislators' Dialogue, Prague
10	22.04	FM Schwarzenberg - during the vote on Turkmenistan	EP Plenary, Strasbourg
11	16.12.08	VPM Vondra met Conference of Committee Chairs	EP, Strasbourg
12	14.01	VPM Vondra on the Gas supply to the EU by Ukraine and Russia	EP Plenary, Strasbourg
13	14.01	VPM Vondra on the situation in the Horn of Africa	EP Plenary, Strasbourg
14	14.01	VPM Vondra on relations between the EU and Belarus	EP Plenary, Strasbourg
15	14.01	VPM Vondra on commemoration of Srebrenica	EP Plenary, Strasbourg
16	03.02	VPM Vondra on resettlement of Guantánamo prisoners	EP Plenary, Strasbourg
17	03.02	VPM Vondra on alleged use of European countries by the CIA for the transport and illegal detention of prisoners	EP Plenary, Strasbourg
18	04.02	VPM Vondra on Kosovo	EP Plenary, Strasbourg
19	04.02	VPM Vondra on consular protection of EU citizens in third countries	EP Plenary, Strasbourg
20	18.02	VPM Vondra on the Barcelona Process -Union for the Mediterranean	Mini Plenary, Brussels
21	11.03	VPM Vondra on preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
22	11.03	VPM Vondra on Croatia, Turkey and FYROM progress reports 2008	EP Plenary, Strasbourg
23	11.03	VPM Vondra on the mandate of the ICT for the former Yugoslavia	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
24	25.03	VPM Vondra on transatlantic relations	EP Plenary, Strasbourg
25	25.03	VPM Vondra on Turkmenistan	EP Plenary, Strasbourg
26	25.03	VPM Vondra on EU-Belarus dialogue	EP Plenary, Strasbourg
27	25.03	VPM Vondra met Conference of Committee Chairs	EP, Strasbourg
28	01.04	VPM Vondra on a recommendation to the Council on the new EU-Russia agreement	Mini Plenary, Brussels
29	05.05	VPM Vondra on preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
30	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on the situation in Moldova	EP Plenary, Strasbourg
31	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on Western Balkans	EP Plenary, Strasbourg
32	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on Non-proliferation	EP Plenary, Strasbourg
33	27.01	DFM Kohout on the results of GAERC (26-27/1)	Extraordinary AFET
34	24.02	DFM Kohout on the results of GAERC (23-24/2)	AFET, Brussels
35	25.02	DFM Kohout	1st Northern Dimension Forum, Brussels
36	17.03	DFM Kohout on the results of GAERC (16-17/3)	Extraordinary AFET, Brussels
37	28.04	DFM Kohout on results of GAERC (27-28/4)	Extraordinary AFET, Brussels
38	06.05	DFM Kohout on UN Conference on Racism	EP Plenary, Strasbourg
39	06.05	DFM Kohout on Human Rights in the world 2008	EP Plenary, Strasbourg
40	07.05	DFM Kohout	High-Level Contact Group for the relations with the Turkish Cypriot Community, Strasbourg
41	21.01	Director General for EU Countries, Burianek , CZ MFA	11th EP-BiH IPM, Brussels
42	21.01	COHOM chair Dlouha on the priorities of the CZ Pcy in the area of Human Rights	DROI, Brussels
43	29.01	PSC chair Amb. Sramek on the priorities of the CZ Pcy in the field of ESDP	SEDE, Brussels
44	10.02	COHOM chair Dlouha on three human rights reports (clauses, dialogues and sanctions)	DROI, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
45	11.02	CZ Dep. Military Representative to the EU Pavel , CZ Perm. Rep.	EP-Afghanistan IPM, Brussels
46	16.02	Dep. Director Holikova , CZ MFA	EU-Georgia PCC, Brussels
47	16.02	Dep. Director Holikova , CZ MFA	EU-Russia PCC, Brussels
48	23.02	Ambassador Kuhnl	EU-Croatia JPC, Zagreb
49	24.02	COREPER 2 Amb. Vicenova , CZ Perm. Rep.	EU-Ukraine PCC, Brussels
50	16.03	COARM chair Ms Sequensova	SEDE
51	19.03	Director of South and South-East Europe Department, Szunyog , CZ MFA	16th EP-Albania IPM, Tirana
52	25.03	DG Karfik , Section for Non-European Countries and Development Cooperation, CZ MFA	EU-Chile JPC in Strasbourg
53	26.03	Chair of EEA/EFTA WG Soukupova	EEA JPC
54	31.03	DG Secka , EU Section, CZ MFA	EU-FYROM JPC, Brussels
55	31.03	COREPER 2 Amb. Vicenova , CZ Perm. Rep.	EU-Turkey JPC, Brussels
56	31.03	Head of External Relations Unit Fajkusova , CZ Perm. Rep.	EU-Mexico JPC, Brussels
57	06.04	Director of South and South-East Europe Department, Szunyog , CZ MFA	2nd EP/Kosovo IPM, Pristina
58	07.04	Ambassador of Poland in Armenia, Knothe	EU-Armenia PCC, Yerevan
59	08.04	Ambassador Hrda , DG, Cabinet of the Minister, MFA	EuroLat JPA, Madrid
60	16.04	COHOM chair Dlouha on the Human Rights policies towards Russia and China	DROI, Brussels
61	15.07	PM Reinfeldt on presentation of the SE Pcy programme	EP Plenary, Strasbourg
62	07.10	PM Reinfeldt on results of the referendum in Ireland	Mini Plenary, Brussels
63	11.11	PM Reinfeldt on the outcome of the European Council incl. the mandate and attributions of the President of the European Council and of the High Representative/vice-president of the Commission, as well as the structure of the new Commission	Mini Plenary, Brussels
64	16.12	PM Reinfeldt on the results of the European Council and the SE Pcy	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
65	24.02	FM Bildt in preparation of the SE Pcy	AFET, Brussels
66	15.07	FM Bildt on Iran	EP Plenary, Strasbourg
67	15.07	FM Bildt on China	EP Plenary, Strasbourg
68	15.07	FM Bildt on Honduras	EP Plenary, Strasbourg
69	21.07	FM Bildt on presentation of the SE Pcy programme	AFET, Brussels
70	25.11	FM Bildt on the enlargement strategy 2009 concerning the countries of the Western Balkans, Iceland and Turkey	EP Plenary, Strasbourg
71	25.11	FM Bildt on a political solution with regard to the piracy off the coast of Somalia	EP Plenary, Strasbourg
72	10.12	FM Bildt on the results of the SE Pcy programme	AFET, Brussels
73	17.11	MoD Tolgfors on SE Pcy programme in the field of ESDP	AFET, Brussels
74	16.09	Minister for Europe Malmström on EU strategy for the Baltic Sea area	EP Plenary, Strasbourg
75	16.09	ME Malmström on the EC/Tajikistan PCA	EP Plenary, Strasbourg
76	20.10	ME Malmström on Democracy building in external relations	EP Plenary, Strasbourg
77	21.10	ME Malmström on the preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
78	21.10	ME Malmström on EEAS	EP Plenary, Strasbourg
79	21.10	ME Malmström on Transatlantic relations	EP Plenary, Strasbourg
80	04.11	ME Malmström on the results of GAERC	AFET, Brussels
81	11.11	ME Malmström on EU-Russia Summit	Mini Plenary, Brussels
82	25.11	ME Malmström on the preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
83	15.12	ME Malmström on the conclusions of the Foreign Affairs Council on the Middle East Peace Process, including the situation in eastern Jerusalem	EP Plenary, Strasbourg
84	15.12	ME Malmström on restrictive measures affecting the rights of individuals following the entry into force of the Lisbon Treaty	EP Plenary, Strasbourg
85	15.12	ME Malmström on the situation in Georgia	EP Plenary, Strasbourg
86	16.12	ME Malmström on new EU action plan for Afghanistan and Pakistan	EP Plenary, Strasbourg
87	16.12	ME Malmström on Belarus	EP Plenary, Strasbourg
88	16.12	ME Malmström on Violence in the Democratic Republic of Congo	EP Plenary, Strasbourg
89	08.07	Deputy DG Rydberg , head of Middle East and North Africa, SE MFA on Iran ("in camera")	Enlarged AFET bureau
90	31.08	COHOM Chair Hammarskjöld on presentation of the SE Pcy priorities in the field of human rights	DROI, Brussels
91	07.09	PSC chair Amb. Skoog on presentation of the SE Pcy programme in the field of ESDP	SEDE, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
92	15.09	State Secretary Belfrage on the results of GAERC (14-15/9)	AFET, Strasbourg
93	30.09	Amb. for Human Rights, Nordlander on EU human rights dialogues ("in camera")	DROI, Brussels
94	06.10	ACP Chair Sohlström on state of play in the negotiations for the 2nd revision of the Cotonou Agreement	DEVE, Brussels
95	06.10	COAFR Chair Ndisi on the situation in Mauritania	DEVE, Brussels
96	14.10	Chair of Mashreq/Maghreb WG Jardfeldt	Israel + Palestinian delegations
97	15.10	Ambassador Winberg , SE MFA	SEDE Workshop: "Anti-Personnel Landmines: achievements and practices a decade after the 1997 Mine Ban Treaty", Brussels
98	15.10	COEST co-chair Hagström	Belarus delegation
99	15.10	COEST co-chair Fredriksson	Russia delegation
100	03.11	Deputy DG Rydberg , head of Middle East and North Africa, SE MFA	EMPA, Brussels
101	03.11	Euromed Coordinator Ambassador Carlsson	EMPA, Brussels
102	04.11	Chair of Mashreq/Maghreb WG Jardfeldt	Maghreb delegation
103	09.11	COTRA Chair Brodén	32nd EP-Canada IPM
104	11.11	COEST Chair Hagström	7th EU-Kyrgyzstan PCC
105	12.11	COASI Chair Ozaki-Macias	7th EP/Malaysia IPM
106	16.11	Deputy PSC amb. Hartzell on the situation in Somalia	SEDE, Brussels
107	18.11	State Secretary Belfrage on the results of GAERC (16-17/11)	AFET, Brussels
108	30.11	COHOM Chair Hammarskjöld on the results of the SE Pcy Programme in the field of human rights	SEDE, Brussels
109	30.11	Amb. for Human Rights, Nordlander on the results of the Pcy Programme on Human Rights	DROI, Brussels
110	02.12	SE Ambassador to Armenia and Azerbaijan, Aden	10th EU-Azerbaijan PCC
111	09.12	Counsellor Lärke , SE Perm. Rep	Delegation to the EU-Turkey JPC
112	10.12	PSC chair, Amb. Skoog on results of the SE Pcy in the field of ESDP	SEDE, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
113	16.12	PSC chair, Amb. Skoog on the Foreign Affairs Council Conclusions (8/12) on the Middle East Peace Process	AFET WG on Middle East, Strasbourg
114	16.12	Swedish Ambassador to the Council of Europe, Sjögren	3rd EP-Serbia IPM

II. Presidency appearances as part of the 2006 I.I.A. (joint consultation meetings on the financing of CFSP)⁷²:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.02	PSC chair Amb. Sramek	AFET/BUDG bureaux, EP
2	02.04	PSC chair Amb. Sramek	AFET/BUDG bureaux, EP
3	22.07	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP
4	07.10	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP
5	02.12	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP

III. SG/HR Solana/ HR Ashton (from 1/12):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
----	------	-----------------	-------

EP- appearances:

1	18.02	SG/HR Solana on role of the EU in the Middle East + joint Debate on CFSP, ESS/ESDP and NATO	Mini Plenary, Brussels
2	17.03	SG/HR Solana	EMPA 5th Plenary Session, Brussels
3	02.12	HR Ashton - exchange of views	AFET, Brussels
4	15.12	HR Ashton on the conclusions of the Foreign Affairs Council on the Middle East Peace Process, including the situation in eastern Jerusalem	EP Plenary, Strasbourg
5	15.12	HR Ashton on restrictive measures affecting the rights of individuals following the entry into force of the Lisbon Treaty	EP Plenary, Strasbourg
6	16.12	HR Ashton on new EU action plan for Afghanistan and Pakistan	EP Plenary, Strasbourg

⁷² Minimum five meetings per year required according to the 2006 I.I.A. OJ C 139, 14.06.2006, p. 1

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
----	------	-----------------	-------

Special Committee meetings⁷³:

7	29.04	SG/HR Solana meeting with the EP Special Committee on access to classified documents	JL
---	-------	---	----

Meetings with EP President:

8	05.03	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	EP
9	18.06	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	JL
10	07.09	SG/HR Solana meeting with EP President Buzek	EP

IV. Informal working lunches between members of the PSC and AFET, SEDE and DROI chairs:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	10.02	Informal PSC lunch with AFET, SEDE and DROI chairs	JL
2	06.10	Informal PSC lunch with new AFET, SEDE and DROI chairs	JL

V. European Union Special Representatives (EUSRs):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.01	EUSRs Semneby and Morel on the South Caucasus and the crisis in Georgia	AFET, Brussels
2	19.01	EUSR Fouéré on FYROM	AFET, Brussels
3	21.01	EUSR (and HR) Lajčák on Bosnia and Herzegovina's progress towards European integration	11th EP-BiH IPM, Brussels
4	11.02	EUSR Feith on Kosovo	AFET, Brussels
5	01.09	EUSR Feith on Kosovo	AFET, Brussels
6	06.10	EUSR Sequi on Afghanistan/Pakistan	AFET, Brussels

⁷³ OJ C298, 30.11.2002, p. 1

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
7	11.11	EUSR Semneby	Enlarged bureau of AFET + Delegation for relations with Armenia, Azerbaijan and Georgia
8	24.11	EUSR Otte	AFET WG on Middle East, Strasbourg

VII. European Union Military Committee (EUMC):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	03.09	Chairman of the EUMC General Bentegat	SEDE, Brussels

VIII. Senior Council Secretariat officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	20.01	PR on non-proliferation of WMD Giannella on the use of EC air safety regulations to reduce the number of air cargo companies involved in arms trafficking	DEVE, Brussels
2	29.01	Counter-Terrorism Coordinator de Kerchove on fight against terrorism	SEDE, Brussels
3	09.02	Policy Unit Director Schmid on cyber security	SEDE, Brussels
4	10.02	PR for Human Rights Kionka on three human rights reports (clauses, dialogues and sanctions)	DROI, Brussels
5	10.02	PR on non-proliferation of WMD Giannella on non proliferation issues and arms exports control	SEDE, Brussels
6	16.03	Director DG E VIII Arnould on EUFOR/CHAD and Athena financing	SEDE, Brussels
7	08.07	DG Cooper on Iran ("in camera")	Enlarged AFET bureau, Brussels
8	31.08	PR for Human Rights Kionka on the SE Pcy human rights priorities	DROI, Brussels
9	07.09	PR on non-proliferation of WMD Giannella	SEDE, Brussels
10	30.09	Civil OpsCdr Klompenhouwer on civilian ESDP missions	SEDE, Brussels
11	13.10	DG Cooper on Bosnia-Herzegovina ("in camera")	AFET WG on the Western Balkans + AFET coordinators
12	04.11	DG Cooper ("in camera")	Iran delegation

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
13	16.11	Ops Cdr Admiral Hudson on EUNAVFOR ATALANTA	SEDE jointly with TRAN and PECH
14	16.11	PR for Somalia Joana on Somalia	SEDE, Brussels
15	01.12	CMPD Deputy DG Arnould on CSDP - current issues	SEDE, Brussels

IX. Other senior officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	01.12	EDA Chief Executive Weis on activities of the EDA	SEDE, Brussels

X. Official EP visits to ESDP missions/operations in theatre or OHQ:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	09.01	SEDE and TRAN visited OHQ EU NAVFOR ATALANTA	Northwood, UK
2	24-27.02	SEDE visited EUMM Georgia	Georgia

XI. Official EP visits to Council Agency Headquarters:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.03	SEDE visited EDA	Brussels
2	03.12	SEDE visited SATCEN	Torrejon, Spain

III PRIEDAS

CFSP budget 2009 - commitment appropriations

Actions financed in 2009:

	€
19.0301 Monitoring and implementation of peace and security processes	
2009/294/CFSP EUMM Georgia	2.100.000,00
2009/572/CFSP EUMM Georgia (prolongation until 14 September 2010, € 12.500.000)	9.000.000,00
2009/854/CFSP EU Border Assistance Mission for the Rafah Crossing Point (EUBAM Rafah)	1.120.000,00
19.0302 Non-proliferation and disarmament	
2008/974/CFSP Support for the Hague Code of Conduct	1.015.000,00
2008/858/CFSP Support of the Biological and Toxin Weapons Convention (BTWC)	1.400.000,00
2009/42/CFSP Support on EU activities - Arms Trade Treaty (UNIDiR)	836.260,00
2008/230/CFSP EU code of conduct on arms export - Sweden	116.500,00
2009/569/CFSP Support for OPCW activities - EU Strategy against Proliferation of WMDs	2.110.000,00
19.0303 Conflict resolution and other stabilisation measures	
2009/444/CFSP EULEX Kosovo (prolongation until 14 June 2010)(100 + 15.8 Mio)	115.835.118,00
2009/475/CFSP EUJUST LEX Iraq	10.800.000,00
2009/509/CFSP EUSEC DR Congo (1 October 2009 - 30 September 2010)	10.900.000,00
19.0305 Preparatory and follow-up measures	
Audit of AMM accounts	21.950,00
Purchase of equipment for preparatory measures	19.000,00
19.0306 European Union Special Representatives	
2009/128/CFSP EUSR African Great Lakes	1.425.000,00
2009/134/CFSP EUSR Sudan	1.800.000,00
2009/129/CFSP EUSR FYROM	305.000,00
2009/706/CFSP EUSR FYROM (prolongation until 31 March 2010)	263.000,00
2009/137/CFSP EUSR Kosovo	645.000,00
2009/605/CFSP EUSR Kosovo (budget increase)	102.000,00
2009/130/CFSP EUSR Central Asia	998.000,00
2009/132/CFSP EUSR Moldova	1.280.000,00
2009/136/CFSP EUSR Middle East Process	1.190.000,00
2009/133/CFSP EUSR South Caucasus	2.510.000,00
2009/131/CFSP EUSR for the Crisis in Georgia	445.000,00
2009/956/CFSP EUSR for the Crisis in Georgia	72.000,00
2009/135/CFSP EUSR Afghanistan - 2009/467/EUSR Afghanistan and Pakistan	2.830.000,00
2009/181/CFSP EUSR in Bosnia and Herzegovina	3.200.000,00

19.0307 Police Missions

2008/643/CFSP EUPOL Afghanistan (€ 64.000.000)	19.000.000,00
2009/445/CFSP EUPOL Afghanistan (extension until 30 May 2010)	17.400.000,00
2008/890/CFSP EUPM BiH (€12.400.000)	6.581.172,00
2009/906/CFSP EUPM BiH (€14.100.000 - prolongation until 31 Dec 2010)	14.100.000,00
2009/841/CFSP EU SSR GUINEA-BISSAU (prolongation until 31 May 2010)	1.530.000,00
2009/769/CFSP EUPOL RD Congo (extension until 30 June 2010)	5.150.000,00
2009/955/CFSP EUPOL COPPS (extension until 31 Dec 2010)	6.650.000,00

Bibliografiniai duomenys

Tarybos generalinis sekretoriatas

**Sjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai metinis pranešimas
Europos Parlamentui dėl pagrindinių BUSP aspektų ir esminių pasirinkimų**

2010 m. — 78 p. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-824-2755-2

ISSN 1831-9084

doi:10.2860/34581

QC-AH-10-001-LT-C

Bendra užsienio ir saugumo politika

www.consilium.europa.eu
www.eeas.europa.eu

